

OBJAVITELIA 14-16

autor: Peter Naňo, sdb a kolektív

Objavitelia – cesta zrenia pre 9. – 1. ročník chalanov
(1. fáza - odskúšanie a prispôsobenie miestnym podmienkam)

obsah

PREDSTAVENIE 3. ETAPY

Pohľad do „podpalubia“ chlapcov deviatakov na ZŠ a prvákov na SŠ
(14 – 16 rokov)

Kultúra, v ktorej sú ponorení
Základná úloha – zrod Objaviteľa
Postupnosť pohybov v 3. etape cesty

CIELE, KTORÉ SLEDUJEME

MOMENTY A FORMY REALIZÁCIE

POZÍCIA, POSTOJE A PRÍSTUPY ANIMÁTORA

Prístup rozvážneho mudrca
Zopár konkrétnych rád
Výchova vo viere

VÝSTUPNÉ ŠTANDARDY

Záver

STRETNUTIA

Metodiky jednotlivých stretnutí

PREDSTAVENIE III. ETAPY

Drahý animátor!

Spolu sa teraz pozrieme na chalanov, ktorých máš na „stretku“. Mnohé z vecí, o ktorých sa tu teraz dočítaš, by ti mali byť známe. Mal by si však začať nad nimi premýšľať, sám si ich identifikovať a potom hľadať cesty rastu a zmeny.

Z našej skúsenosti ti ponúkame tieto pohľady.

Je to obdobie **mnohých zmien** (fyzických, psychických) v živote chlapca. Chlapec sa dostáva do vnútorného napätia, proti ktorému sa bráni. Vo všetkom, čo prežíva, je sám sebe otázkou. Cíti sa dezorientovaný, neistý, nestály a niekedy to vedie až k rezignácii.

Účinnou obranou je pre neho **prílišná kritickosť**. Keď chalan nemilosrdne posudzuje druhých, snaží sa oslobodiť od bolesti, že aj sám je vystavený posúdeniu. Skôr vidí chyby u druhých ako u seba. Jeho kritika je však čiernobiela. Je to tak preto, že na veci sa nepozera z viacerých strán. Vidí len ich útržky a nie celkom vníma súvislosti. (Buď je to tak alebo tak.) A tak často používa „skratky“ pri vysvetľovaní si situácií. Napr. ak niečo nevyjde, hneď identifikuje jedného, kvôli ktorému sa to všetko pokazilo.

Z rodiny si priniesol veľa rôznych hodnôt a názorov. Je na ňom veľa „nalepeného“ z rodiny, ale ešte nie je identifikovaný so všetkým. A hoci na neho nie je vyvíjaný nejaký veľký vonkajší tlak, **snaha prispôbiť sa** (najmä partii) zmetie to, čo bolo v ňom iba povrchné, naučené. Ak sa neprispôsobí partii/súčasnej kultúre, vyznieva ako ten, čo je „mimo“.

Sám nevie odhadnúť svoje sily, a preto kolíše medzi podceňovaním sa a preceňovaním sa. Má strach z toho, že zažije „trapas“ a že druhí objavia jeho chyby. Preto nejde do „serióznych“ akcií. Skôr vyhľadáva také akcie, kde môže blbnúť.

Rád sa vyhýba neseniu zodpovednosti. Život prežíva iba ako robenie „haluzí“ alebo nudenie sa. Je fascinovaný nejakým „haluzákom“, ktorý síce robí „blbosti“, ale stáva sa

1 Pomôckou pre animátora, aby sa vedel vžiť do tejto vekovej kategórie, je obraz človeka, ktorý stratil pamäť. Chalan sa zrazu cíti ako ten, kto nevie, kým vlastne je. Už nie je „decko“, ale ešte ani dospelým. Preto môže animátorovi pre pochopenie toho, čo sa odohráva v chalanovi, pomôcť film *The Bourne Identity*.

Tak ako hrdinu z filmu trápi veľa otázok o ňom, o jeho identite, minulosti, schopnostiach, presne tak tieto otázky trápia aj chalana. Musí sa vydať na cestu objavovania seba samého. Na tejto ceste bude musieť spoznať svoje meno (doteraz ho volali priezviskom, odteraz bude mať v partii prezývku). V rukách bude držať množstvo „pasov“ – tvári. Ktorý z nich je ten pravý? Ešte sám nevie, ako sa zachová v zložitých situáciách, nevie, na čo všetko už má a čo dokáže. Jeho schopnosti a dary sú v momente, keď ich objaví, prekvapením aj pre neho samého. Sám nevie, čo a koho má skutočne rád, komu sa oplatí dôverovať. Potrebuje niekoho, kto ho prijme v tomto rozpore. Kto mu pomôže objaviť, kým je. Na otázky o sebe nevie odpovedať, sám je z toho nervózny. „Prečo sa ma pýtaš, keď ja sám neviem? Ty mi pomôž na to odpovedať!“ Každý, kto mu chce pomôcť, musí počítať s nevyspytateľnými reakciami. Potrebuje akési šifry, odkazy, „vodítka“, aby našiel sám seba.

Na tejto ceste bude musieť stretnúť dievča, vďaka ktorému pochopí, čo má v jeho živote skutočne cenu. Nepozná ešte svet ženy. Myslí si, že bude rozmýšľať a konať ako on, ale postupne bude musieť doceniť odlišný spôsob myslenia. Film môže byť teda dobrou pomôckou, ako sa vžiť do pocitov mladého človeka v tomto veku.

pre malú skupinu stredom pozornosti. Frajer je pre neho ten, kto bol priamo pri nejakej akcii (napr. keď sa niekde niekto bil). Aj sám túži zažiť niečo, kde by bol úplný frajer, kde by mohol urobiť niečo proti „normálnosti“ (zažiť adrenalin, rozbiť niečo...). Žije nerozvážnosťou a je za každú somarinu. Rozhoduje sa „tu a teraz“ (sila momentálnej inšpirácie) a keď ho partia vyhecuje, je schopný spraviť hocičo. Na vykonanie niečoho stačí aj chvíľkové presvedčenie, chvíľkový pocit, aj keď daný skutok môže mať dlhodobé následky.

Túži byť dospelým a preto **vystupuje ako suverén**. Je fascinovaný všetkým, čo zaváňa „dospeláckosťou“. Niektoré veci sa stávajú symbolmi dosiahnutia dospelosti (účes, pitie alkoholu, fajčenie, sexuálne skúsenosti...).

Je citlivý na záujem dievčaťa. Nechápe jej komplikované, citové vnútro a nevníma hodnotu jej tela (prepojenosť jej tela na jej vnútro). Túži mať kamarátku, ale nevie, ako na to. Je pre neho dôležitý dobrý pocit pri nej. Rastie v ňom mýtus krásneho dievčaťa (obdivovanie niektorého dievčaťa, ale podvedome v ňom hľadá odmietanú matku).

Väčšinou **nemá úctu k nahote ženy**, preto nemá problém s autoerotikou (je to jednoducho fajn pocit, je fascinovaný vzrušením). Rodičia ho nenaučili čakať a túžiť po veciach, lebo mu mnohé veci dávali hneď. Tým sa znížila odolnosť voči frustrácii a schopnosť čakať. Vníma teda sexualitu len ako niečo, čo chce mať a musí to čím skôr mať.

Rodičia ho často pokladajú iba za dieťa a nemajú na neho nejaké veľké nároky. Je to živná pôda pre jeho **mýtus pohody a lenivosti**. „Mám všetko bez toho, aby som sa o niečo musel snažiť.“ „Ak mi niečo zakazujú, nemajú ma radi. Obmedzujú moju slobodu – súkromie, práva...“ Prežíva časté konflikty medzi záujmami rodičov a jeho záujmami.

Dochádza aj ku **kríze viery**. Začína v nej vnímať množstvo rozporov a chce opustiť detské predstavy o Bohu. Má tendenciu odmietat' príliš „zženštilú“ náboženskú prax. A tiež odmieta zväzujúcu závislosť od Cirkvi, voči ktorej začína byť kritický. Stráca zmysel pre posvätné veci a uniká pred vlastným vnútrom. Boh a Ježiš sú často pre neho vzdialení. Vieru hodnotí podľa citov. Ak nič necíti, zdá sa mu, že náboženské úkony sú zbytočné. Potom ich vníma iba ako to, čo musí robiť nasilu.

Keďže **túži byť „in“ a vedieť, čo je nové** na chat-e, icq, facebooku, pokeci... (dokáže hodiny stráviť za počítačom, len aby mu nič neušlo). Tiež je schopný stiahnuť si všetky nové filmy či hudbu, len aby mal to, čo práve beží.

Túži po slobode, ale ešte si len málo uvedomuje, aké má táto sloboda úskalía. Sám sa môže slobodne posadiť za mreže a nechať sa spútať alkoholom, drogami, pôžitkami... Je to vek, v ktorom sa rodia mnohé závislosti, a tie sa potom môžu tiahnuť celým jeho životom. Chcel by si robiť len to, čo sám chce, ale často ani sám nevie, čo v skutočnosti chce. Niekedy sa zdá, akoby vo svojom vnútri nemal nič. Akoby bol ako čistá, nepopísaná tabuľa a anestetikom na jeho vnútornú bolesť je hudba, zábava, alkohol...

Kultúra, v ktorej sú ponorení

Spoločne sa ďalej pozrieme, ako týchto chalanov vidí súčasná spoločnosť. Chalani sú v tomto veku veľmi citliví, práve preto sú aj najviac ovplyvniteľní, zraniteľní. Samotná reklama a film sa často zameriavajú práve na tento vek.

Stojíme pred kultúrou, ktorá neponúka ako ideál dospelého človeka, ale dospievajúceho. Dospievajúci si postupne budú stále viac uvedomovať, že sú ideálom krásy, slobody... okolo ktorých sa točí svet. Nebudú mať motiváciu meniť toto postavenie dospievajúceho. Sú odrazom súčasného sveta, ktorý by sme mohli nazvať „svet veľkých experimentov“, ktoré sú nepremyslené. A ani si nenárokujú na premyslenie. Skôr ide **o prežitie niečoho nového, iného. Jednoducho o hľadanie zážitku.**

Pluralita názorov vytvára zdanie, že objektívnosť je nedosiahnuteľná, a **preto je dôležitý len momentálny zážitok.** Ale my ich chceme priviesť k tomu, aby prežívali zážitky ako hlboké, dôležité okamihy svojho života. Zostáva problémom, že hlboké zážitky majú sklon prežívať iba ako „srandu“.

Sú vyznávačmi praktického relativizmu aj vďaka tomu, **že dostávajú mnoho podnetov a impulzov, ktoré nemajú šancu preveriť a vyskúšať.** Nie sú to podnety, ktoré by vedeli hneď spracovať.

Vo všetkom vážnom chcú dnes mladí cítiť aspoň štipku **cynizmu alebo sarkazmu.** Niekedy sa zdá, akoby veciam v ich živote dávali zmysel len samé nezmysly.

Dnes sa mladí rozhodujú pre sexuálnu skúsenosť veľmi skoro. Sexuálny život mladých sa stal akosi súčasťou kultúry. Ten, kto to ešte „nevyskúšal“, je vyčleňovaný zo skupiny. V súčasnej dobe sú tí, ktorí si zachovávajú čistotu pred manželstvom, v menšine. Heslá dnešnej kultúry sú: „Na sex mám právo a nikto mi ho nemôže zakázať.“ „Ak sa majú radi, tak nech to spolu robia.“ a pod.

Základná úloha – zrod Objaviteľa

Toto všetko hovorí o tom, že pre 14-ročného „chalana“ nastal čas vydať sa na cestu a objavovať nový svet. Rozhodnúť sa putovať, aby objavil odpovede na otázky. Musí opustiť všetko známe a dôverné. Opustiť to, čo dôverne pozná a nelipnúť na bezpečnom mieste. Púť vytvára skúsenosti. Odišť treba aj od toho, čo ho ubíja a necháva stáť na mieste. Čaká ho akýsi labyrint sveta, v ktorom ho budeš, drahý animátor, sprevádzať.

Tento objavný výlet je vlastne jeho vlastný životný príbeh, ktorý sa bude písať vďaka orientovaniu sa vo svete a hľadaniu kritérií na jeho pochopenie. Príbeh, o ktorom hovoríme, má svoje pramene sily v prírode, tichu, modlitbe, sviatosťach, zážitku sily, obety, krásy, priateľstva a lásky. Je dô-

ležité na tejto ceste prekonávať roztrieštenosť, a to práve vďaka silným zážitkom, ktoré mu budú pomáhať odkrývať svet.

Ježiš je orientačným bodom v objavnej plavbe po mori. Ježiš chalanov sprevádza procesmi v hĺbke duše. Je ten, ktorý chápe mladého človeka v jeho situácii, v období jeho zraniteľnosti. On je tým Objaviteľom, ktorý sprevádza svojich učeníkov v loďke na druhý breh. Od detských predstáv ich sprevádza k mužovi. Ježiš je Objaviteľom nového sveta. Zjavuje nový svet, nové vzťahy – k ľuďom, prírode, Bohu. Vytvára medzi ľuďmi niečo úplne nové, prevratné – Božie kráľovstvo.

Objavitelia potrebujú **OTVORENIE SA a ORIENTÁCIU.**

Otváranie sa voči neznámemu

Získavanie orientácie v oblastiach, ktoré sú pre nich „novými svetmi.“

Postupnosť pohybov v 3. etape cesty²

Na ceste otvárania sa a hľadania orientácie v sebe i vo svete ti chceme ponúknuť nasledujúce kroky pomocou týchto šiestich blokov:

0. blok: Miesto, kde sme spolu

1. blok: Kto vlastne som?

2. - 3. blok: Kde vlastne som?

4. blok: Čo pri nej prežívam?

5. blok: Čo vlastne chcem?

Naša schéma objavovania je takáto: animátor prejde viacero „stretiek“ po sebe bez toho, aby ich výrazne komentoval. Skomentuje ich až po treťom, štvrtom „stretku“. Rešpektujeme tak ich dynamiku, kedy chalan potrebuje najprv niečo vidieť, chce niečo spraviť, a až potom si sadnúť a potešiť sa z toho, čo spravil. Túži tiež po tom, aby ho niekto ohodnotil, aby „meditoval“ nad tým, čo spravil. V tomto animátor môže šokovať v dobrom slova zmysle. A to tak, že po niekoľkých „stretkách“ im zrazu povie, čo sa počas nich s nimi odohralo. Čo vlastne spravili a čo objavili. Pre chalana je veľmi dôležité, že vie, že tu niekto nad ním premýšľa. A tak, aj keď sám má problém mnohé veci na sebe pomenovať, o sebe zrazu objaví niečo vďaka tomu, že niekto iný to objavil na ňom. Chalan čakal nejaký komentár k hre a zrazu dostane komentár k ucelenému programu niekoľkých „stretiek“.

² Postupne by sa tieto bloky dali prepracovať na základe biblického príbehu patriarchu Jakuba. Tiež dobrými biblickými inšpiráciami sú Jonáš a Mojžiš...

V 0. bloku – Miesto, kde sme spolu

Nultý blok je zameraný na objavovanie partie ako miesta, kde som prijatý a vypočutý. Označili sme ho ako nultý práve preto, že je zameraný skôr na vytvorenie dobrej partie a istých pravidiel v nej, ktoré sú veľmi dôležité pre dobrú komunikáciu. Určite by mali byť mnohé veci jasné už z predchádzajúcich etáp (hrdinov a bojovníkov), ale na ich opätovné utvrdenie sme sa rozhodli začať jednoduchšími stretnutiami, ktoré ešte nevedú do otvorených prostredí.

V 1. bloku – Kto vlastne som?

Prvý blok je zameraný na spoznanie seba, svojich darov a tiež na objavenie svojich vlastných koreňov. Objavovanie svojho vnútra sme zakončili vovádzaním do sviatosti zmierenia.

V 2. a 3. bloku – Kde vlastne som?

Nasledujúce dva bloky sú o vovádzaní do rôznych prostredí, rôznych tém a oblastí, ktoré akoby spolu nesúviseli. Tieto dva bloky sú postavené na objavovaní Božieho kráľovstva (Nového sveta) a jeho dvoch základných hodnôt: spravodlivosť a pravdovravnosť. Po týchto dvoch blokoch nasleduje rituál pätnásťročného³, ktorý má uzatvárať niečo z jeho detstva a otvárať ho pre jeho novú cestu.

V 4. bloku – Čo pri nej prežívam?

V tomto bloku sa snažíme chalanov vovádzať do sveta mužskej sexuality. Učíme ho schopnosti milovať (darovať sa a obetovať), spoznávať nový svet ženy a prijímať jej odlišnosť. Blok je zakončený biblickým pohľadom na muža a ženu.

V 5. bloku – Čo vlastne chcem?

Posledný blok je o objavovaní slobody. Rozvíjame v nich autonómnosť, ale aj rozvíjanie osobných vzťahov, ktoré oslobodzujú. Vovádzame ich do angažovania sa pre druhých (spoznávanie ich potrieb) a do prezentovania sa pred druhými (vystupovanie v rôznych rolách). Nakoniec im ponúkame stretnutie s Bohom ako ich Osloboditeľom.

CIELE, KTORÉ SLEDUJEME

Drahý animátor, na tebe je jedna veľká úloha. Ukazovať smer, ktorým sa dozrievanie chalanov má uberať. Nie je to ľahká úloha a predsa je veľmi potrebná. Ciele, ku ktorým ich vedieme, sme rozdělili do piatich oblastí:

³ Ide o rituál znovuzrodenia, prechodu zo smrti do života, pri ktorom by sa mal dotknúť svojich najväčších hĺbok. Oproti bojovníkom sú plavci menej rituálni a ich rituál musí byť niečo seriózne. Preto obsahom ich rituálu bude opustenie brehu detstva a prebrodenie rieky na druhý breh smerom k dospelosti. Každý ho absolvuje vtedy, keď dovŕši pätnásť rokov. Takémuto rituálu by mohlo predchádzať týždeň nezdravenia nikoho. Nezdravenie dospelých je častým spontánnym prejavom opustenia brehu detstva u dospievajúcich chlapcov, ktorí v určitom momente prestanú zdraviť „tetky“ a „ujcov“. Na chvíľu akoby zomreli pre dospelých, ktorí na nich doposiaľ pozerali ako na deti. Moment opätovného zdravenia je chvíľou, ktorá im umožňuje zjaviť sa pred dospelými v pozícii, ktorá je viac partnerská – samozrejme, ak to dospelí pochopia a po období určitého odstupu ich ako dospelých prijímú.

1. Rozvoj osobnosti

- rozvoj kritického myslenia: schopnosť vyjadriť sa a rešpektovať názor druhého
- mať kritériá správnosti a dôveryhodnosti
- uvedomovať si pramene osobných skúseností šťastného života
- objavovanie nových vecí, nových možností
- rozvoj mužských reakcií: schopnosť byť ochrancom srdca (jemnosť, úcta), schopnosť vnímať rozdiely medzi mužom a ženou, schopnosť byť obohatením pre dievča, poznávanie hodnoty a hraníc tela
- príprava na dôležité rozhodnutia: rozvoj vedomia vlastných hodnôt, vytváranie si pozitívneho obrazu o sebe a prijímanie seba, rozvoj orientácie (prítomnosti) a pohybu v otvorenom prostredí
- iniciácia do zodpovednosti za seba, do samostatnosti, do orientácie vo virtuálnom svete

2. Sociálny rozvoj

- vytvárať zo skupiny „nový domov“ a miesto zážitkov: rast príslušnosti a solidarity so skupinou, iniciácia do spoločného hľadania a dohody, malých zodpovedností
- nachádzať odvahu na spoznávanie nových prostredí a do vytvárania nových vzťahov; učiť sa byť sám sebou v nových prostrediach; skupina sa má stávať priestorom na učenie sa formulovať a vyjadrovať vlastné presvedčenie; začať kriticky hľadať na spoločnosť

3. Rozvoj osobnej spirituality

- vovádzanie do prírody ako priestoru pre stretnutie sa s posvätným (sila, krása, tajupnosť, zákony, nad ktorými nemám moc, ako výzva pre načúvanie symbolov)
- vnímať prírodu ako zdroj symbolov liturgie
- iniciácia do meditácie, adorácie, ruženca, hľadania vlastných slov pre modlitbu a aby sa modlitba cirkvi stávala osobnou modlitbou
- začať čítať svoj život z Božieho pohľadu, objavovať Boha ako darcu ľudí, pri ktorých a vďaka ktorým zažívam hodnotu vlastného života
- objavovanie kráľovstva Ježiša Krista (jeho hodnoty, záujem, úcta, identita); uvedomovať si Ježiša ako blízkeho, ako dôveryhodného Sprievodcu; objavovanie Ježiša Krista ako Objaviteľa dávajúceho orientáciu a pevnú pôdu v dynamike života
- kultivovanie svedomia cez citlivosť na vlastnú osobu

4. Rozvoj kultúry života

- rast skúseností a vedomia vlastných koreňov (kresťanstvo, dejiny Cirkvi, významné osobnosti) a hodnôt
- pozdvihovanie všednosti cez liturgiu z banality do roviny krásy, zmyslu a hodnoty
- vnímať príbeh druhého ako významný pre môj vlastný život
- rast účasti na vytváraní atmosféry a kultúry spoločných prostredí (mládež, stredisko)
- hľadanie odpovedí na pochybnosti, na neistoty o sebe samom
- iniciácia do priznania si vlastnej viny (prijatie zodpovednosti za seba)

5. Nasadenie pre lepší svet

- pomôcť chalanom robiť jednotlivé „výpady“, ktoré sú prospešné pre okolie; prvé skúsenosti animátorstva - skúsenosti darovania sa
- vstup do otvoreného sveta (konfrontácia, poznávanie, analýza) a hľadanie svojho miesta v ňom
- urobiť objav niečoho, čo chcem prezentovať; pochopiť to, čo prezentujem a ako to súvisí s mojím vnútrom; iniciácia do prepojenia medzi vnútorným presvedčením a vonkajším konaním
- prezentovanie svojho presvedčenia (hodnôt) v nových prostrediach

MOMENTY A FORMY REALIZÁCIE

Ako sa k tomu chceme dopracovať? Určite budeš s nami súhlasiť, ak povieme, že aktivity, ktoré budeme chalanom ponúkať, budeme spájať s vybláznením sa a budú vždy trochu „uletené“, „haluzné“. Niekedy by mali vzbudzovať do istej miery strach a chalan by si mal pri nich vyskúšať vlastné hranice. Je lepšie zadávať úlohy tak, aby ich zaujali, aby chalani nemali čas nad nimi príliš rozmýšľať a ofrflať ich. Využiť tak ich mentálnu schému: „**Podťe, bude sranda!**“

Chalanov vždy zaujmú **príbehy ľudí z reálneho sveta**, ktorí niečo dosiahli, hoci boli v istom zmysle znevýhodnení. Môžu to byť aj svätci ako muži „na svojom mieste“ (nie „zženštilo“ dobročínici), ktorí sa museli postaviť vo svojom živote proti konkrétnym problémom – osobným alebo spoločenským.

„Chalan – objaviteľ“ túži sám seba viac poznať a preto sú dobré **aktivity na sebaopoznanie**, rôzne testy a pod. A tiež aktivity zamerané na to, čo prežíva, kedy sa preceňuje/podceňuje, ako ho vidia druhí, jeho rodina, aké sú jeho hodnoty, túžby... Kým predtým za neho niekto iný odhadoval jeho sily, teraz sa to musí sám naučiť. A tiež má vedieť odhadnúť námahu, ktorú sa oplatí pre niečo vynaložiť. Čo je hodnotné?

Zaujímavosti zo sveta techniky, histórie, geografie, biológie, zvierat, vesmíru, ktoré súčasná veda ponúka, môžu byť dobrým spôsobom, ako ho zaujať. Môžeme ho tiež pomaly začať vovádzať do sveta slovenskej ekonomiky, politiky, dejín, mentality...

Podstatnou súčasťou aktivít musí byť **vstupovanie do otvorených prostredí**, v ktorých ešte neboli. Snažíme sa ich hnať do čo najväčšieho počtu skúseností a stretnutí s ľuďmi. V našej metodike na to využívame rôznorodosť tém, ktoré sa vyskytujú vo svete, ktoré akoby navzájom nesúviseli. Tie predstavujú rôzne skutočnosti a dimenzie života. Treba vedieť o množstve skúseností života. Skúsenosti, pred ktorými často chalan sám stojí. Takto im ponúkame **priestor na odskúšanie si rôznych rôľ**.

Oplatí sa im dávať zažiť skúsenosť núdze, aby objavili to, čo bežne majú. Aby si začali viac vážiť bežné veci.

Vovádzame ich do eucharistie a do sviatosti zmierenia, a to najmä cez spoznávanie ich biblických významov a symboliky sveta. Kladieme im otázky: „Čo mi chce povedať, ako na mňa pôsobí, v čom ma oslovuje?“

Ponúkame im aktivity, ktoré ich majú **otvoriť pre úctu k dievčatám, spoznanie ich sveta, prejavenie malých pozorností voči nim, hoci ešte zostávajú v anonymite**. Čo sa týka vovádzania do mužskej sexuality, je treba ponúkať aktivity zamerané na veľký výkon, spojený s bolesťou a v službe niečoho dobrého, ktoré idú proti bezprostrednému uspokojeniu bez námahy. Podstatným prvkom sú samozrejme **výpravy do prírody** (turistika, lov, poľovačka, rybačka...), nočné hry, noc strávená v stredisku, pobyty na chate, duchovné obnovy. **Chalanom je vhodné ponúknuť zamyslenie v momente únavy po nejakej akčnej „behačke“ – náhle sa im zastavi čas – sadnú si a sú ochotní počúvať.**

Asi najtypickejšou aktivitou, akú sme pre tento vek pomenovali, je tzv. „**totálka**“. Ide o aktivity na rýchle zorientovanie sa v teréne, pri spĺňaní nejakých úloh (alebo vybavovaní niečoho). Animátor chalanom zadá úlohu, čas, podmienky a tí musia zmobilizovať svoje sily, rýchlo sa zorientovať a vyraziť.

Jedna z najpodstatnejších vecí pri rôznych aktivitách je, aby sa cítil byť prijímaný so svojou slobodou a svojimi chybami. Musí mať priestor na slobodný prejav a vyjadrovanie vlastných názorov a vedieť, že nebude za to vysmiaty!!!

POZÍCIA, POSTOJE A PRÍSTUPY ANIMÁTORA

Pristup rozvážneho mudrca

Hoci v tejto kapitole sa budeme venovať iba prístupu animátora, bolo by vhodné vnímať šírku osôb, ktoré sú zapojené do výchovy chalanov.⁴ Ako k nim teda pristupovať z pohľadu animátora? Kým má pre nich byť? **Základný prístup animátora k chalanom v tomto veku je skutočne mať rád chalanov takých, akí sú a snívať o každom z nich sen.** Znamená to vydať sa na cestu s nimi, spolu s nimi sa stať objaviteľom a múdрым sprievodcom na ceste. **Ten, kto v tomto veku dokáže pri chalanoch stáť a mať ich rád, navždy zostáva zapísaný v ich srdciach.** Neexistuje dokonalý itinerár alebo metóda, ako všetko zmeniť na dobré. Je potrebné sa vedieť inšpirovať a dobre prispôbiť potrebám chalanov a tomu, čo prežívajú. Na to je potrebná veľká dávka viery a trepezlivosti. **Sám animátor je nakoniec tým najdôležitejším „itinerárom“, na ktorý sa všetci pozerajú.** Nie raz sa stane, že itinerár stretnutí budeš musieť úplne zmeniť. Že budeš musieť riešiť veci, ktoré mali byť už jasné z inej etapy. Neznamená to však, že ti tento itinerár nemôže v mnohom pomôcť. **Animátor sa má stať smerovníkom na ceste objavovania, ktorý sprevádza chalana na jeho ceste.** Na tomto smerovníku si chalan môže vyskúšať, či bude ukazovať rovnaký smer aj keď je smädný, aj keď je hladný, aj keď je búrka či hmla alebo tma. Jednoducho povedané, či si bude stáť za hodnotami, ktoré mi predkladá aj v časoch nepohody. Aj vtedy, keď to nebudem prijímať. Keď ho vysmejem. Bude animátor verný svojmu Bohu až po smrť na kríži tak ako Ježiš?

⁴ Tu je vhodné si prečítať špeciálny úvod k etape Hrdinovia.

Zopár konkrétnych rád

Väčšinou bývajú dospelí pohoršení tým, čo mladí ľudia vymyslia. Prvý prístup animátora má byť voči chalanom pozitívny. Vedieť sa v dobrom začudovať nad tým, čoho všetkého sú mladí schopní.

Animátor má dbať na to, aby mal každý priestor na vyjadrenie sa. Aj keď povedia hlúposť, je dôležité, aby sa mali možnosť vyjadriť. A vie rešpektovať, ak nevedia odpovedať. Nemusia to mať chalani hneď premyslené, ale nech povedia to, čo ich napadne, aj keď to bude „blbosť“. (Alebo poukázať na ich rodiacu sa zodpovednosť: „Nevieš? Ale ty v tomto veku by si si mal vedieť odpovedať aspoň čiastočne na túto otázku.“)

Nie všetko sa musí hneď navonok hovoriť. Animátori si môžu dohodnúť aj nejaké „tajné hodnoty“, ktoré sa budú snažiť sledovať u chalanov a rozvíjať ich bez toho, aby o nich vyslovene hovorili.

Nie všetko sa musí hneď navonok hovoriť. Animátori si môžu dohodnúť aj nejaké „tajné hodnoty“, ktoré sa budú snažiť sledovať u chalanov a rozvíjať ich bez toho, aby o nich vyslovene hovorili.

Netreba na nich tlačiť príliš veľkou serióznosťou a treba na nich klásť požiadavky formou malých krokov.

Pri všetkých činnostiach sa má animátor „potiť“ spolu s chalanmi.

Animátor mu má ukázať to, že má v sebe veľa, aby si začal sám seba vážiť. Animátor má neustále vnímať dobro (krásu) v chalanovi – ktorý inak v dobro v sebe neuverí a utvrdí sa sám v sebe o svojej zlobe.

Animátor nedáva normy preto, aby boli hneď úplne všetkými dodržiavané, ale preto, že sú sami v sebe dobré a chalan sa o ne môže oprieť. Norma je znak lásky od animátora. (Animátor v nej ide príkladom. Hovorí „nie“ zlu, aby mu aj chalan vedel povedať „nie“.)

Chalan nepotrebuje v tomto veku príliš veľké analyzovanie problému (ktorému do hlúbky ani sám často nerozumie), ale pár pádných argumentov (viac praktických ako teoretických), ktorým by rozumel a dotýkali by sa jeho života.

A hlavne sa netreba báť byť na nich nároční, lebo oni nečakajú nejakú lacnú ponuku.

Ako však overiť to, či sme tieto ciele splnili? Ponúkame ti zopár konkrétnych výstupov, ktoré by chalani mali postupne začať zvládať:

1. Rozvoj osobnosti

- vedieť vyjadriť svoj názor a rešpektovať názor toho druhého
- vedieť počúvať a byť počúvaný
- vedieť pomenovať to, čo ho robí v živote šťastným
- uvedomiť si svoje dary, schopnosti, talenty a mať pozitívny obraz o sebe, ale aj o svojich nedostatkoch
- byť ochrancom dievčaťa a vedieť byť gentlemanom, vedieť pomenovať rozdiely medzi mužom a ženou, poznať hodnotu jej tela, vedieť vypočúť dievča, poznať príbeh lásky svojich rodičov
- zlepšiť svoj výkon v nejakej športovej disciplíne
- vedieť sa do určitej miery postarať o seba (pripraviť jedlo, vedieť používať práčku, vŕtačku, pílkou, sekeru, opraviť bicykel, navoskovať lyže, vedieť, kde je doma uzáver plynu, vody, poistky a hasiaci prístroj...) a prekonávať svoju lenivosť
- vedieť sa zorientovať v novom prostredí a pohybovať sa v ňom (vedieť sám cestovať, vybavovať veci, stretať sa s novými ľuďmi, vedieť sa slušne a spoločensky správať, vybaviť si občianku a vyplniť prihlášku na strednú školu, ...)

2. Sociálny rozvoj

- v skupine sa vedieť podeliť o to, čo mám; byť ochotný obetovať pre skupinu čas aj schopnosti; vedieť splniť drobné zodpovednosti, ktoré v skupine mám; vedieť sa v skupine dohodnúť
- byť otvorený pre nové objavy vo svete a nové vzťahy – vedieť prijímať novosť a odlišnosť; vedieť byť sám sebou v nových prostrediach; vedieť byť kritický voči spoločnosti
- vedieť hodnotiť druhých ľudí podľa ich charakteru a nie podľa značkového oblečenia

3. Rozvoj osobnej spirituality

- vedieť sa v prírode stíšiť a vedieť vnímať silu výkonu a potrebu oddychu, tajomstvo noci a krásu východu slnka
- chápať prepojenie medzi symbolmi prírody a eucharistie
- vedieť sa stíšiť na 10-15 min a počúvať svoje vnútro, Božie slovo a dať si vhodné predsavzatie; vedieť vyjadriť krátku modlitbu vlastnými slovami (a to aj vďaka pravidelným duchovným obnovám)
- vedieť si pomenovať dôležité udalosti v osobnom živote a chápať ich ako Božie zásahy
- vnímať základné hodnoty Božieho kráľovstva ako hodnoty, na ktorých môže fungovať svet; vedieť pomenovať situácie, v ktorých je nespravodlivý voči svojmu okoliu; vnímať Ježiša ako svojho Sprievodcu na ceste objavovania
- vedieť pomenovať, čo je zlé a čo dobré; vedieť sa radikálne rozhodovať pre dobro a pracovať na tom; riadiť sa princípom: „to, čo chcem, aby druhí robili mne, robím aj ja im“
- vedieť sa porozprávať s osobou, ktorej dôveruje, o svojom živote

- začať vnímať vlastné historické korene a hodnoty (prečítať knihu z obdobia prenasledovania kresťanov počas totality, vedieť porovnať, aké hodnoty sú dôležité pre jeho rodičov, pre spolužiakov a pre neho samého...)
- začať si uvedomovať nevšednosť vecí, ktoré boli predtým pre neho všedné (práce, námahy, bolesti, zlyhania, úspechy, stretnutia, túžby milovať...) a vedieť ich sláviť spolu so svojou partiou; mať skúsenosť slávania liturgie v malom spoločenstve, v „nekostolnom“ prostredí
- poznať príbehy ľudí, ktorí boli znevýhodnení a predsa dosiahli v živote veľa (prečítať nejaký životopis)
- vedieť si priznať vlastnú vinu (prijať zodpovednosť za seba, vedieť sa ospravedlniť...)

- vedieť sa zapojiť do malých „výpadov“, ktoré sú prospešné pre okolie; prežiť skúsenosť práce pre druhých (pomocný animátor, technické zabezpečenie, vedieť sa postarať o mladšieho súrodenca...)
- začať nachádzať svoje miesto v tomto svete (začať pracovať na tom, čím by som v budúcnosti chcel byť – zistiť si informácie o strednej škole a o tom, čo je potrebné pre zamestnanie, ktoré by sa mi páčilo)
- objaviť hodnoty, ktoré sú v mojom živote dôležité a vedieť ich prezentovať, a to aj v nových prostrediach

Záver

Na záver by sme chceli zacitovať slová klasika:

„Ak sme pochopili, o čo v tejto etape cesty zrenia ide, tak by zdravého muža mala preniknúť radosť z toho, že môže vo svojom živote čosi tak významné a dôležité robiť. Je to začiatok cesty prebúdajúcej pravých mužov nielen v mladých, ale spolu s nimi – a možno ešte vo väčšej miere – aj v samých dospelých. Je to cesta naplňovania skutočného otcovstva. Potrebné je len prekonať počiatočnú neistotu či bázeň a spoločne sa odhodlať na tvorivé prispôsobenie tejto ponuky miestnym podmienkam. Je to výzva do dobrodružstva hodná skutočného muža, lebo tí, pre ktorých to budú robiť, "odídu z pobrežia detstva, začnú objavovať život a nebudú pri tom sami.“

Miesto, kde sme spolu

0. BLOK

Miesto = stretnutie

osobná rovina:

Cíti sa neistý v tomto svete, opúšťa bezpečné (teplučké) miesto domova a hľadá si nové. Opúšťa svoje doterajšie istoty a hľadá si partiu. Ak zostáva sám, cíti samotu a opustenosť. Potrebuje niekoho stretnúť.

Zdá sa mu, že bezpečným miestom pre neho je virtuálny svet. Tu sa môže prezentovať viac anonymne. Nie je tu natoľko vystavený nebezpečenstvu „trapasu“ – môže tu byť tak trochu niekým iným. Virtuálny svet ho vie fascinovať a dokáže v ňom zotrvať celé hodiny. Neexistujú tu také striktné (morálne) pravidlá ako v bežnom svete. Dáva mu to pocit istoty. Tu spoznáva nových ľudí a môže s nimi komunikovať. Miesto, kam ho však pozýva tento itinerár, nie je miestom virtuálnym, ale reálnym. Podstatným cieľom je opustiť samotu a mať zážitok z reálneho stretania sa. Byť prekvapený zo seba samého (objaviť niečo zo svojho vnútra), vyjadriť sa, nechať sa obohatiť názorom druhého, cítiť sa fajn, keď sa „blbne“ spolu.

Podstatné prvky, ktoré sa v tejto etape sledujú, je dochvilnosť v príchode na stretnutie – inak je to všetko rozbité, nič sa nedá spoločne robiť. Nehovoriť, keď hovorí druhý, neodpisovať, aby som ani ja nebol odpísaný.

vzťah s Bohom:

Objaviť miesta, kde ku mne Boh hovorí – konkrétne je to moje vnútro – srdce (svedomie). A príroda ako symbol komunikácie Boha ku mne. Je v ňom zašifrované posolstvo, ktoré treba dekodovať. A tiež ako zdroj prírodných symbolov pre prežívanie a slávenie eucharistie.

skupina:

Partia je miestom, kde je prijatý – vzájomné obohacovanie sa vyjadrením vlastných názorov. Zážitok zo spoločnej zábavy prekonáva čisto individualistickú zábavu – on a počítač. Nemusí sa báť, že bude odpísaný, aj keď prehral.

niekoľko poznámok:

počas celého bloku je chlapec vedený rozhodnúť sa:

- V tejto etape by mali chalani začať opúšťať doterajšie istoty
- Dochvilnosť – neskoré príchody rozbíjajú všetko, čo by sme spolu mohli prežiť
- Od dynamiky „spoločenstva“ virtuálneho sveta (sieť, ktorá ma spája) k dynamike spoločenstva reálneho sveta (vzťahy, ktoré ma spájajú). (Nechceme tým klásť tieto dva svety proti sebe, ale dôraz kladieme na reálny život.) Viem sa správať vo virtuálnom svete, lebo žijem v reálnom svete – a nie naopak
- Dôraz sa kladie na komunikáciu – počúvať a byť vypočutý
- Celá etapa je ladená ako príjemné stretnutie sa na jednom mieste, spojené s objavovaním a pomenovaním svojho života

ZÁKLADNÉ PRVKY

zábava – na stretnutí musí byť vždy nejaká „haluz“ - zábava. Nesmie sa sklznúť len k morali-zovaniu a autorita by sa mala vnímať ako pozitívna – vzhľadom k tomu, že tak môžem niečo nové prežiť. Animátor sa snaží usmerňovať zábavu tak, aby sa nestala výsmechom z niekoho a aby neskĺzla k ničeniu vecí. Ak však chalani niečo poškodia, musia pocítiť ťarchu zodpovednosti za to, čo urobili – napraviť vec, zaplatiť za to... Animátor je garantom určitého poriadku života.

rozhovor – je dôležité, aby sa učili postupne pomenovať svoje vlastné pohľady a názory. Nesmú sa báť niečo povedať, aj keď to môže byť „mimo“. Postupne by mali byť schopní začať vnímať aj svoje pocity a prežívanie, aby v tom všetkom, čo zažívajú, spoznávali aj sami seba.

modlitba a liturgia – v centre tejto etapy je vovádzanie do počúvania Boha a odpoveď na Božie slová vo forme mojej modlitby. Od detských formuliek musím prejsť k vlastným slovám v modlitbe – nachádzať slová vo mne vďaka zotrvaniu v tichu. (Modlitby Cirkvi sa musia tiež stať mojimi modlitbami.) Modlitba nadobúda pre mňa význam vtedy, keď sa dotýka môjho života. Liturgiu predstavíme v „neekostolnom“ prostredí v prírode. Objavujeme Boží chrám. Príroda je plná skutočností, ktoré môžu byť pre človeka symbolmi, ktorými Boh chce ku mne prehovoriť – a to aj v liturgii. Objavujem ich prepojenie a význam.

výstup na vrch a východ slnka – prírodu vnímame ako podstatný prvok pre formáciu mladého človeka – nevyhnutný. Spoznávanie seba a vlastných ohraničení v rámci nočného výstupu na vrch. (Relativizujem vlastné „všemohúce“ JA.) Zážitok východu slnka ako harmo- nického zážitku. Nejde len o senzáciu a natočenie videa pre youtube, ale o krásu, ktorá sa dotýka môjho vnútra a prináša mi od Boha posolstvo pokoja a nádeje.

STRETNUTIA 0. BLOKU

0. stretnutie

stretneme sa vtedy a vtedy

1. stretnutie

zabavil som sa, lebo som zabával

2. stretnutie

moje poklady

3. stretnutie

tvrdopísaný

4. stretnutie

takto to cítim

5. stretnutie

vyjednávane

6. stretnutie

ticho lieči

7. stretnutie

východ slnka

0.0 STRETNEME SA VŤEDY A VŤEDY

1:30 hod. / miestnosť

Je tu priestor vždy pre porozprávanie sa o tom, čo prežívajú. Ak sú prítomní noví členovia, môžu sa predstaviť, prípadne im zadáme nejakú úlohu, ktorú až keď splnia, môžu byť právoplatnými členmi stretnutia.

Animátor môže poukázať na to, že postupne už nie sú malé deti, stávajú sa dospeljšími. Stretnutia majú byť možnosťou niečo spolu prežiť, spoznať nové svety – v sebe, v druhých a okolo seba. K tomu však potrebujeme vhodné prostredie, miesto, kde sa môžeme stretať. Preto by si chalani mali sami upraviť miestnosť. Tiež by bolo vhodné vytvoriť web – stránku stretnutia, prípadne aspoň na picasa – web vešať fotky zo stretnutia a akcií. Animátor by si mal zozbierať kontakty na všetkých – základné údaje ako e-mail, číslo na mobil, adresu...

Okrem toho si môžu vytvárať mapu, po ktorej pôjdu. V podstate sa bude stávať akosi cestou, kde si budú zakresľovať symboly oblastí, ktorými prešli počas jednotlivých stretnutí a k nim môžu pripisovať aj svoje objavy, ktoré spravili. Viac ako len o nejaké body ide o reálne skúsenosti, ktoré si zo stretnutia odnášam a sú mojím bohatstvom. Vzor mapy viď. Príloha 0.1.

Každý mesiac (alebo aspoň raz za štvrt' roka) by chalani mali spoločne, ale aj jednotlivo, zhodnotiť cestu, ktorú prešli. Môže sa to diať aj formou duchovných obnov alebo v rámci stretnutí. Animátori môžu vytvárať raz za štvrt' roka momenty hodnotenia – ako animátori vidia jednotlivých členov na stretnutí. Môžu sa ku každému vyjadriť – či sa im zdá, že sa posúva dopredu, či to fláka, kde sú jeho kladné stránky a kde musí ešte pridať.

Aby vnímali svoje postupné napredovanie a tiež nadväznosť stretnutí, každý bude mať svoj osobný zápisník. Tento zápisník však nebude mať pri sebe chalan, ale animátor. Bude ho dávať chalanom len v situáciách, kedy niečo zažijú (prípadne na konci etapy), aby si to mohli zaznačiť osobne do zápisníkov. Potom im ich však zase zoberie a odloží. (Animátor samozrejme zachováva maximálnu diskretnosť ohľadom obsahu zápisníkov!!!)

Každý si nakreslí na papier hodinky s dvanástimi hodinami. Potom si každý dohodne stretnutie s niekým zo skupiny a zaznačí si tieto stretnutia do hodínok (na jednu hodinu iba s jedným). Animátor postupne vyzýva účastníkov, aby sa stretli počas jednotlivých hodín s

niekým, koho majú zapísaného na danú hodinu. Podľa času im položí niekoľko otázok štýlom: „o tretej hodine sa stretáte na tému...“

Otázky:

- Aký najväčší „trapas“ si v živote zažil?
- Aké hry si sa v detstve hrával?
- Ak by ti zlatá rybka mala splniť tri prania, ktoré by to mali byť?
- V čom je dobrý ten, s kým si sa stretol?
- Aký je tvoj najobľúbenejší predmet v škole?
- Čo je pre teba typické?
- Prečo chodíš na stretnutia?
- Čo by si teraz zjedol?
- Kedy si sa naposledy blysol?
- Akú hudbu rád počúvaš?
- Kedy si bol naposledy veľmi nervózny? Prečo?
- Cítil si už niekedy pri sebe blízkosť Boha?

Vysvetlenie: Keď pozorne počúvam, dávam druhému najavo, že má pre mňa zmysel to, čo hovorí, že si ho vážim; že možno nesúhlasím, ale vážim si to, čo hovorí, lebo ide o neho samého. Je veľmi dôležité počúvať druhého. Môžem sa dozvedieť niečo nové o ňom, alebo o niečom inom dôležitom. V skupine, kde sa navzájom počúvame, som aj ja vypočutý.

Základné symboly: hodiny ako symbol stretnutia sa s niekým v dohovorenom čase

Vytvoriť prostredie prijatia, uvoľnenosti, radosti. Vzbudiť ochotu a pohodu pri hovorení o sebe, svojich názoroch, ochotu počúvať. Prijatie pravidla, že základom nášho stretania sa je prísť na čas na stretnutie.

Každý dostane malý papierik s piatimi pravidlami. Je to päť pravidiel pre dobrý „pokec“:

- Všetko osobné, čo sa v tejto miestnosti povie, sa nesmie dostať za jej múry.
- Nikto nesmie nikoho urážať.
- Neexistuje hlúpa otázka.
- Nie som nútený odpovedať na otázky.
- Vždy hovorí len jeden.

Každý jednotlivým pravidlám priraduje známku podľa toho, ktoré sa mu zdá najdôležitejšie, prípadne môže pridať vlastné pravidlo. Z toho sa potom vytvoria pravidlá v poradí (ako si to určili sami členovia) podľa dôležitosti. Budeme sa ich snažiť na stretnutiach dodržiavať.

Aké osobitné témy by na stretnutiach chceli počuť – ktoré by ich zaujímali?

Pomôcky: papiere s pravidlami, papiere a perá

Dobrá atmosféra a schopnosť počúvať jeden druhého patrí aj do modlitby. Preto je dôležité vytvárať prostredie pre modlitbu. Môžeme vyskúšať modlitbu aj na rôznych miestach. Skupina sa pomodlí modlitbu Otčenáš tak, že všetci stoja v kruhu a držia sa za ramená.

Úloha: Kto bude chodiť na stretnutie neskoro, bude potrestaný – buď musí priniesť čokoládu, alebo bude robiť kliky (prípadne iný trest).

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: Budúce stretnutie je v znamení zábavy – je dôležité, aby sa na jej príprave aktívne zúčastnil každý člen stretnutia. Animátori teda vopred premyslia, čo by kto mohol pripraviť.

Je dobré si dôkladne zhodnotiť stretnutie – odpovedať si najmä na otázky: Bavila ich téma, štýl stretnutia, dokázali sa porozprávať, spoznávať sa a počúvať? Ak nie, je dôležité nájsť bod, v ktorom sú osloviteľní. Čo ich baví. Je možné na oživenie dávať jednoduché, „haluzné“ úlohy na pobavenie. Niečo, čo ich viac rozhybe. A tiež si treba uvedomiť, čo narúša stretnutie – na čom najviac zapracovať, aby nebolo trápením a to aj stále podčiarkovať na stretnutí (prípadne im nejako kreatívne naznačiť, že takto to ďalej nemôže ísť.) Ak je partia príliš rozbitá a nie je ešte schopná byť „5 minút ticho“, netreba sa jej úplne prispôsobovať a skončiť pri konštatácii – „s nimi sa nedá nič robiť“. Je potrebné si stanoviť postupne jednu vec, ktorú budete ako animátori sledovať a postupne budete zvyšovať nároky. Nebáť sa byť nároční – aj partie z ulice dokážu zareagovať dobre na animátora, ktorý od nich niečo vyžaduje a nebojí sa ich.

0.1

ZABAVIL SOM SA, LEBO SOM SA ZABÁVAL

1:30-2:00 hod. / miestnosť

Vytvorí sa príjemná atmosféra – niečo na jedenie – prípadne sa môže urobiť pizza alebo niečo iné, chutné. Takisto hudba.

Pozri hry, Príloha 0.2.

Vysvetlenie: Je dôležité predstaviť im dnes zábavu, ktorá nemá konzumný kontext. Nikto za nich zábavu nevytvorí, nič nie je na ňu pripravené bez toho, aby oni mali na tom aktívny podiel. Okrem toho môže jeden animátor hrať nejakú zvláštnu úlohu počas stretnutia. Napr. je stále ticho a len fotí. Fotky sa môžu na záver pozrieť a môže im ukázať, ako sa správali. Tiež sa môže stať zábavnou situácia, kedy sa chalani budú snažiť dostať z animátora aspoň jedno slovo.

Vytvára sa dobrá atmosféra, iba ak sa aj vložím do jej vytvárania. Zábava nemá byť na úkor niekoho, ale spolu s niekým. Vedieť sa zasmiať aj sám na sebe.

Zábava nie je len vyplnením voľného času, ale má sa stať schopnosťou – dobre sa zabaviť s niekým.

Základné symboly: vtipné „pubertálne smajlíky“

Rozlíšiť, že stretnutie sa s niekým v spoločensťve má aj rozmer zábavy.

- Ako som sa pri hrách cítil?
- Čo bolo najzábavnejšie?
- Čo kazilo zábavu?
- Kto sa najviac zaslúžil o zábavu?
- Bol niekto, kto bol mimo zábavu? Prečo?

Pomôcky: pomôcky na hry, fotoaparát, prehrávač hudby

Uvedomiť si momenty zábavy z minulosti, na ktoré rád spomínam. Boli to momenty, keď si niekto zo mňa robil srandu? Boli to momenty, kedy som sa cítil prijatý? Zábava, kedy som sa cítil fajn a kedy aj druhý sa pri mne tak cítili, sa stáva momentom Božieho požehnania a posvätným (božím) momentom. Môžu v modlitbe vyjadriť vďačnosť za takéto momenty.

Úloha: Počas týždňa vymysli aspoň jednu vec, ktorou by si niekoho pobavil – spolužiaka, celú triedu, rodinu (mamu).

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: Skús zistiť, akú dobrú vlastnosť si zdedil po rodičoch.

0.2 MOJE POKLADY

1:00 hod. / miestnosť

Animátor uvedie stretnutie ako hľadanie supermana.

Kreslenie postavy: Na veľký baliaci papier vo veľkosti človeka sa kreslí silueta muža. Postava sa však kreslí podľa nasledujúcich kritérií: Každá časť tela sa obkreslí (nakreslí) podľa nejakého člena v skupine. Vyberá sa vždy podľa toho, či dotyčný má napr. najväčší biceps. Môže to byť spojené aj s úlohami, ktoré musia splniť, aby sa na portrét siluety dostala práve ich časť tela. Inšpirácie:

- najmenšia postava – preliezť cez veľmi úzky priechod
- najostrejšie oko – dovidieť nápis z diaľky
- najväčšie ústa – zjesť rožok po dĺžke
- najrýchlejšie nohy – šprint na určitú vzdialenosť ...
- potom každý napíše na okraj papiera 3 úspechy, na ktoré je hrdý (kritérium je jeho vlastná hrdosť na to, čo urobil, v očiach druhých to vôbec nemuselo byť niečo výnimočné)

Vysvetlenie: Je dobré zvýrazniť niektoré „hrdinstvá“, na stretnutí máme výnimočných ľudí, čo už v živote niečo dokázali; každý z nás skrýva isté tajomstvá, má svoj „poklad“, ktorý zatiaľ ešte nepoznáme, má svoj poklad minulosti = to, čo už dosiahol, dostal, získal, ale má aj svoj poklad budúcnosti = cestu, ktorá ho čaká, možnosti, ktoré mu ponúka život, jeho povaha, vzťahy, schopnosti.

Dnes sú mladí v takej situácii, akoby mali obrovský účet v banke a nevedeli, čo s ním majú robiť. A skutočne, mladí majú veľké talenty, možnosti (oveľa väčšie ako predchádzajúce generácie), a predsa ich nedokážu rozvíjať, nedokážu im dať zmysel. Preto je dôležité ich vovádzať do sveta ich pokladov, ktoré je potrebné objaviť a darovať pre druhého. (Dať zažiť chalanovi, že na niečo má.)

Komunikácia - objav veľkých bohatstiev: druhý pred Tebou je tajomstvo, skrýva v sebe veľa vecí, o ktorých nevieme a možno ani on sám o nich nevie; preto je potrebná úcta.

Základné symboly: silueta muža

Objaviť a definovať vlastné poklady a poklady druhých.

Postaviť sa pred siluetu a vyzdvihnúť nejakú schopnosť niekoho zo skupiny, ktorú na ňom obdivuje (ktorú by chcel mať aj on – napr. tak rýchlo behať...).

Pomôcky: veľký baliaci papier, fixky

Naše schopnosti sú od Boha... modlitba žalmu 139.

Obdivujeme silných, vznešených... Nie je to ešte pokora, keď si cením tých, čo sú lepší ako ja. Pokora je, že zostupujeme ako Ježiš zo svojej veľkosti a ujímame sa posledných. Boh je pokorný v službe najslabším. Je zdravé byť silnejší, lepší, šikovnejší...

Pýcha by bola nepozerať sa na dary, ktoré som dostal. Pýcha je neustále sa porovnávať s druhými. Ježiš sa zriekol všetkých tých skvelých darov, ktoré mal ako Boh a chcel vyzdvihnúť tých slabších (nebol zaľúbený do vlastnej dokonalosti.) A práve touto svojou chudobou nás obohatil. Ako nás mohol obohatiť, keď sa zriekol božskej prirodzenosti? Láskou. JK nám mohol dať všetko, veď je obdarovaný všetkými darmi. On sa však rozhodol zrieknuť týchto darov a dal nám lásku.

Úloha: Využiť svoju schopnosť (poklad), vlastnosť na niečo dobré.

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: Zapisovať si počas týždňa odpisy – fajky, ktoré sa ti páčili, keď niekto niekomu niečo povedal.

TVRDO ODPÍSANÝ 0.3

1:00 hod. / miestnosť

Môže sa dať kolečko najlepších odpisov týždňa – môžu hlasovať a vybrať najlepšie a dotýčny, ktorý ho prezentoval, môže získať nejakú odmenu (napr. facku).

Každý si má premyslieť, aký najväčší odpis by bol schopný zniesť (keby mi niekto povedal napr. toto...) a tiež si premyslí, akú najväčšiu nadávku na seba by vedel zniesť.

Potom animátor príde ku každému a môže zahrať pri každom nejakú situáciu, ktorá sa nakoniec končí odpisom (alebo nadávkou) toho dotyčného. Malo by to vyznieť „cool“ zo strany animátora.¹

Vysvetlenie: Odpisy môžu toho druhého zablokovať, postaviť mimo skupinu, utvrdiť v tom, aký je neschopný.

Základné symboly: prázdna krabička od cigariet s nápisom „fajčenie zabíja!“

Uvedomiť si, že nemôžem len tak stále odpisovať druhého, aj keď ho nechápem, zdá sa mi divný, smiešny, nemoderný a že nemôžem na úkor druhých budovať svoje dominantné postavenie v skupine.

- Ako som sa cítil, keď som bol odpísaný (keď mi niekto povedal nadávku)?
- Aké najčastejšie odpisy dávam?
- Ako by som sa cítil na mieste toho, koho najčastejšie odpisujem?
- Môže mať odpis aj nejakú pozitívnu funkciu?

Aký najväčší odpis som dal Bohu? Že je staromódny, mimo sveta, že ani vôbec neexistuje... Keď chcel Ježiš niekoho „odpísať“, položil mu nejakú otázku, ktorá ho mala viesť k zamysleniu. V tej odpovedi na otázku mal dotyčný pochopiť, že sa mýli. Napr. Mt 22,15-22; Lk 20,1-7... Keby ma mal Ježiš „odpísať“, čo by mi povedal?

Úloha: Dávať si pozor na ústa – „neodpisovať“!

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: Priniesť nejakú hudbu, ktorú najradšej počúvam a skúsiť si premyslieť, aké pocity vo mne vyvoláva.

¹ LEN CZ, L., KUDLÁČOVÁ, B.: *Otče náš a Desatoro ako ich nepoznáme*, Nové mesto, vyd. Nové mesto 1994, (s. 52)

Animátor uvedie aktivitu takto: Keď som pozorne počúvaný, vnímam, že mám hodnotu; niekto má ťažkosť hovoriť, keď ho všetci počúvajú (lebo si myslí, že to, čo by chcel povedať, je „blbosť“). V pozadí môže hrať hudba, ktorú si mali priniesť na stretnutie.

Aktivita 1: Skupina sa dohodne na porekadle (alebo nejakej vete). Jedného však pošlú za dvere a keď sa vráti, celá skupina naraz vysloví jedno slovo z porekadla (vety). Chlapec, ktorý bol vonku, má uhádnúť, aké to bolo porekadlo.

Obmena – Chlapec dáva rôzne otázky a oni musia v odpovedi použiť to slovo, ktoré je súčasťou porekadla (samozrejme tu už odpovedajú po jednom).

Aktivita 2: Treba zohnať dve veci, ktoré vyjadrujú, ako sa teraz cítim (čo vystihuje moje momentálne pocity) a ako by som sa chcel cítiť! Animátor môže predložiť text s vymenovanými rôznymi pocitmi, aby ich chalani vedeli ľahšie pomenovať.

Vysvetlenie:

Aktivita 1: na tomto stretnutí je dôležité, aby sme sa vedeli počúvať. Nemôžeme hovoriť všetci naraz, hneď všetko komentovať vtipnými poznámkami, skákať si do reči. Aby niekto mohol niečo povedať, je dôležité vytvoriť atmosféru, v ktorej viem, že ma ten druhý hneď neodpíše.

Aktivita 2: Je dôležité vedieť si pomenovať to, čo prežívam. Robí ma to schopným byť nad vecou a nad prudkými emóciami, ktoré prežívam.

(To, čo vo vnútri prežívame, naše pocity nám odkrývajú zmysel vecí, vzťahov, zážitkov.)

Základné symboly: srdce muža

Pomenovať veci, ktoré prežívam. Vyjadrovať svoje pocity pred druhými.

Nasleduje diskusia o tom, prečo som si tú vec vybral a ako má vystihovať moje pocity.

Pomôcky: porekadlá, rôzne veci v blízkosti, ktoré sa využijú ako symboly, kartičky s menami pocitov

Tieto predmety vyjadrujú srdce muža. Pocity, ktoré muž prežíva. V týchto pocitoch chce Boh prehovoriť. Chce mi povedať, čo mám ľutovať, koho mám mať rád, komu odpustiť...

Úloha: Aké pocity prežíva moja mama? Skús si ju všímať. V čom ja prispievam k tomu, že sa takto cíti?

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: Ktorý z mojich názorov nevedia dospelí prijať?

Boli schopní aspoň na nižšej úrovni pomenovať svoje pocity? (cítim sa fajn, v pohode, na nič, „od vecí“, neviem, rozbitý...) Po akých pocitoch túžili? Ak toto stretnutie nešlo príliš do hĺbky, nie je to na „zabalenie“, ale skôr je to výzva pre animátorov, aby dávali viac aktivít, ktoré vedú k pomenovávaniu svojich pocitov. Ak poznám mená svojich pocitov, začínam byť nad nimi a natoľko ma neovládajú.

0.5

VYJEDNÁVANIE

2:00 hod. / ihrisko, miestnosť

Libreto (príbeh) uvádzajúci hru „Domorodci a osadníci“.

Hra „Domorodci a osadníci“ na ihrisku, viď. Príloha 0.3.

Vysvetlenie: Rozhovor je vždy túžbou objaviť pravdu a dohodnúť sa. (Tí, čo nehľadajú pravdu a nechcú sa dohodnúť, sa nerozprávajú.) K plnosti pravdy prichádzame, len ak spolu komunikujeme (a komunikujeme aj s Bohom). Svet ako miesto komunikácie. Mám svoj názor, viem vypočuť iný názor a viem ho porovnať s tým mojim.

Základné symboly: podanie ruky

Rozvíjať schopnosť vyjadrovať svoj názor, obhájiť ho pred druhými a schopnosť dohodnúť sa.

Ako fungovalo dohadovanie sa v jednotlivých skupinách? Ako dokázal vykonávať jeden zo skupiny funkciu starostu/ náčelníka - hovorca?

Bol vypočutý každý názor v skupine, alebo sa hral niekto na veľmi múdreho? V rozhovore

túžime zistiť pravdu a zhodnúť sa na nej – máte pocit, že ste prišli k nej? A prečo? Čo vadilo v ceste k dohode? Je ideálom vždy sa dohodnúť?

Aj v Cirkvi sa hľadá pravda a cesta k nej je niekedy veľmi náročná. Je to veľa o hľadaní, rozprávaní sa a skúmaní. Potom sa však určí smer, ktorým sa treba uberať. Pomodlia sa za to, aby sa hľadala pravda správnymi spôsobmi – nie vojnou, nie ekonomickou silou, ale dialógom, v ktorom je každý názor cenný, aj keď potom nemusí byť prijatý. (Sk 15,1-35)

Úloha: Vždy, keď sa niekto bude k nejakému problému vyjadrovať, najprv si ho vypočujem a až potom vyjadrím ten svoj – odbúravam predsudky štýlu „ten je mimo a preto ma jeho názor nezaujíma.“

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: nepočúvať jeden deň žiadnu hudbu.

TICHO LIEČI 0.6

0:30 hod. / vrch, pusté tiché miesto, samota

Chalanov zoberieme na tiché miesto, mimo tradičného stretania sa.

Zostať 5 minút ticho – akoby som spal a sníval sa mi sen. Vysvetliť chalanom, že nejde o trápne ticho, nejde o nič nerobenie, ale treba počúvať, čo mi príde na um, na čo budem myslieť, čo budem cítiť. Bude to niečo, čo som robil, alebo budem myslieť na to, čo ma čaká. Kto by to nevydržal, nech sa nezúčastní aktivity. (Ide o to, aby som počúval skutočne svoje pocity a myšlienky a aby som ich nechal vyjsť na povrch, lebo väčšinou ich zahlušujem hudbou, počítačom, „telkou“, starosťami...) Iba skutočný muž môže vstúpiť do seba.

Ďalších päť minút si v tichosti zapisujú, čo im prišlo na um, čo cítili.

Vysvetlenie: Vovádzanie do ticha je podstatnou časťou nášho výchovného itinerára. Objavovanie vlastného JA je v tomto veku výzvou opustiť hudbu, hluk, rozhovory, zábavu a začať počúvať svoje vnútro (svedomie, srdce). My kresťania sa však nesnažíme iba o nejaké zvnútornenie – vnútornú koncentráciu, ale ticho je pre nás cesta k osobnému stretnutiu sa s Bohom, k osobnému rozhovoru s Ním. Ticho je častým priestorom v Biblii, kedy Boh prehovorí. Aj sám Ježiš odchádza na pusté miesta do samoty, vystupuje na vrch, aby sa stretol v osobnej modlitbe s Bohom.

Základné symboly: vrch/pusté miesto

Spoznať sám seba prostredníctvom ticha. Stretnúť sa s Bohom v tichu.

Potom z toho, čo si zapísali, môžu niečo povedať pred druhými. Väčšinou to budú rôzne postrehy od ničoho až po veľmi dôvernú, osobnú veci.

Pomôcky: papiere, perá

V závere, počas 5 minút, môžu to, čo si zapísali, povedať osobne Bohu. (Jedným z pocitov môže byť ľútosť, tak ako to pociťoval márnotrpný syn. V tichu si môžem uviesť, že som niekomu ublížil...

Márnotrpný syn vstúpil do seba: „Vstúpil teda do seba a povedal si: »Kolko nádenníkov u môjho otca má chleba nazvyš, a ja tu hyniem od hladu. Vstanem, pôjdem k otcovi a poviem mu: Otče, zhrešil som proti nebu i voči tebe. Už nie som hoden volať sa твоjím synom. Prijmi ma ako jedného zo svojich nádenníkov.« I vstal a šiel k svojmu otcovi.“ Lk 15, 17-20)

Postupne je možné chalanov vovádzať do meditácie. Možno využiť rôzne formy a spôsoby meditácie.

Úloha: Nájsť si každý deň aspoň päť minút ticha na vstúpenie si do svojho vnútra, aby som to mohol povedať Bohu. Všetko, čo prežívam, sa má stať objektom mojej modlitby.

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: Zorganizovať všetko na poslednú výpravu tejto etapy. Netreba to podceňovať, treba chalanom jasne zdôrazniť všetko, čo si na ňu musia zohnať a priniesť.

0.7 VÝCHOD SLNKA

celodenná aktivita / vrch - príroda

Je veľmi dôležité, aby sme túto výpravu vhodne uviedli. Nejde totiž len o nejaký „čundrácky výlet“. Počas celej etapy sme hľadali miesto, kde sa môžeme slobodne vyjadrovať (bez toho, aby sme riskovali, že nás niekto „odpíše“, kde by sme boli počúvaní) a kde aj my druhých počúvame – ich pohľady, názory...

Výstup by mal byť náročný, ale primeraný nočným podmienkam. Je vhodné sa vopred dohodnúť, čo všetko budeme na výstup potrebovať, na čo nezabudnúť a ako sa vyhnúť zbytočným úrazom. (Môžeme zdôrazniť, že je dôležitá bezpečnosť!)

Pri výstupe musím

- sledovať svoje telo – výkon/oddych – smäd/hlad – teplo/chlad - ...
- sledovať, ako sú na tom druhí
- sledovať situácie, do ktorých sa dostávam v prírode - stratenie sa/nájdenie smeru – pevné miesta/šmykľavé miesta – svetlo/tma – rovina/strmý svah – sucho/vlhko...

Pri čakaní na východ slnka každý dostane do ruky kartičku, kde sú zapísané jednotlivé symboly prírody: svetlo/tma, slnko/mesiac, voda, vzduch, teplo, zima, sucho, vlhko, chlieb/jedlo, vrch, dolina, ... a chalani im majú pripísať jedným slovom, čo asi pre neho symbolizujú aj vzhľadom na túto situáciu.

Okrem toho by vyvrcholením výstupu malo byť sledovanie východu slnka. Malo by sa to diať podľa okolností v tichu (prípadne sa môže spraviť nejaká tá fotka). Potom by mala nasledovať Eucharistia. Eucharistia ako oslava a vďaka Stvoriteľovi, ktorý k nám hovorí cez svoje stvorenie, viď. Príloha 0.4.

Vysvetlenie: Chalani v tomto veku majú pocit, akoby sa im nič nemohlo stať. Zdá sa im, že majú dosť informácií, ale v podstate im chýbajú skúsenosti. Preto sa im môže podčiarknuť dôležitosť prípravy na výpravu. V prírode platia jasné pravidlá a tie treba poznať a riadiť sa nimi. Frajerina a „haluzenie“ sa môžu stať zdrojom zranení.

Eucharistia: je potrebné v chalanoch vzbudiť pocit „nevšednosti“, a to práve cez zážitok slávenia eucharistie po tom, ako zažili výstup na horu a východ slnka. Po námahe, bolesti a zážitku krásy je dôležité oslavovať Boha. Eucharistia je oslava toho, čo prežívam spolu s Bohom aj v mojej každodennosti.

Poukázať na symboliku prírody, ktorá je úzko spojená s Eucharistiou – čo mi ňou Boh chce povedať? Svetlo/tma, mesiac/slnko, chlad/oheň, bezvetrie/vietor, chlieb/hlad, víno/smäd, slová/ticho, kopec/dolina, šero/farby, kameň/zem, ...Svet nechápeme iba ako veci, ktoré môžeme vlastniť, ale ako dar, ktorý môžeme prijať ako symbol, do ktorého Boh zapísal nejaký odkaz/šifru/úmysel pre vzťah s Ním. Stvorenie mi sprostredkuje skúsenosť s Bohom.

Základné symboly: východ slnka

Objavovať symboliky prírody – Boh komunikuje práve cez túto symboliku (Eucharistia). Zrelativizovať vlastné JA cez skúsenosť pobytu v prírode.

Celkové zhodnotenie v skupine sa môže odhrať pomocou vyplnených lístočkov na vhodnom mieste pri návrate alebo až na nasledujúcom stretnutí. Môžu sa porozprávať o symboloch a tiež o tom, ako prežili celý výstup a východ slnka. Je potrebné to zaznamenať aj do mapy a zavesiť foto na web atď.

Tiež sa môže v skupine rozobrať to, kto sa ako postavil k príprave akcie, kto bral ohľad na skupinu pri výstupe a kto nie (kto komu pomohol). A tiež v čom si uvedomili svoje vlastné ohraničenia vzhľadom na prírodu – bol silný vietor, v tme sa išlo zle, bolo príliš zima a pod.

Centrálnou modlitbou je tu Eucharistia. Eucharistia je plná symbolov zo stvoreného sveta. Všetky boli stvorené, aby sa stali vyjadrením Božej prítomnosti medzi nami. (Aj v prírode a aj v omši.) Voda, kameň, svetlo, slnko, rastliny a osobitne chlieb a víno...

Úloha: Pprežiť nedeľnú omšu s fotkou východu slnka pri sebe. Prípadne si uvedomovať symboliku a jej význam, ktorú si zaznačil na kartičku.

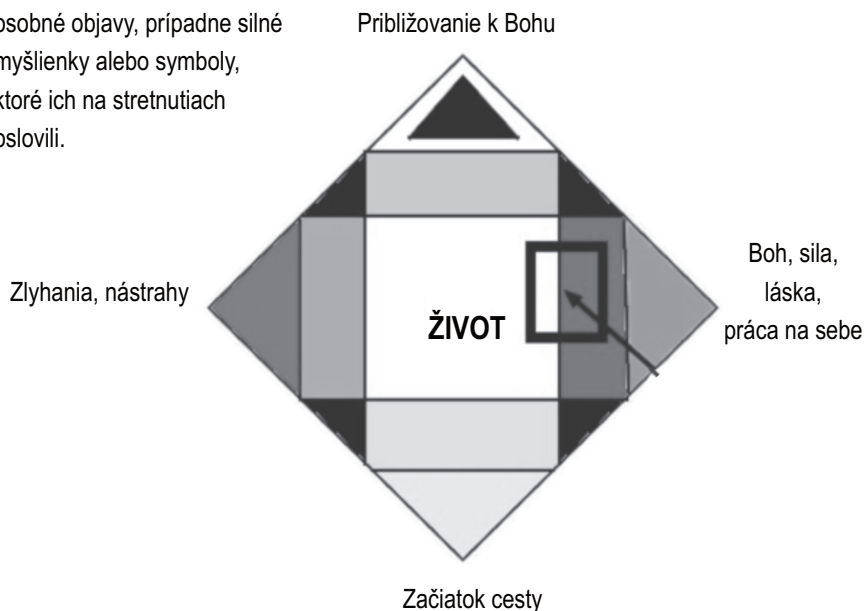
Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: Začíname novú etapu objavov. 1. etapa – sám sebe neznámy – UNKNOWN. Tvojou ďalšou úlohou je nájsť sa v Googli. Zisti o sebe všetko, čo nájdeš v tomto vyhľadávači.

Je čas pre animátora, aby zhodnotil priebeh celej etapy. Kam sa skupina posunula, a to najmä vzhľadom na ciele, ktoré sledovala. Či sa zo stretnutia stávalo miesto, kde môžem prísť, nie som odpísaný, ale prijatý, vypočutý a môžem tu mať vlastný názor, ktorý je docenený. Vzájomne sa vieme počúvať a vieme spolu debatovať.

Príloha 0.1 - Mapa môže vyzerat' asi takto:

Na mapu môžu chlapi pripevnovať svoje postrehy, osobné objavy, prípadne silné myšlienky alebo symboly, ktoré ich na stretnutiach oslovili.

Príloha 0.2 - Zábavné hry:

a) Jasnú

Vyberie sa jeden zo skupiny a ostatní mu kladú hocikaké otázky. Pointa hry je v tom, že musí na otázky odpovedať vždy len jedným slovom – napr. „jasné“ a to celkom vážne, aby sa nerozsmial. Potom sa vyberie ďalší zo skupiny a kladú mu otázky.

b) Čo by si robil, keby...

Hra spočíva v tom, že chalani vytvoria dvojice a vo dvojici sa najprv jeden druhého spýta: „čo by si robil, keby... napr. si bol v nebi?“ Druhý z dvojice mu na to odpovie. Potom si vymenia úlohy a ten, čo odpovedal, teraz si vymyslí inú otázku na toho druhého. Otázky aj odpovede si zapamätajú. Vtip spočíva v tom, že vždy jeden z dvojice sa pýta, ale mu odpovedá niekto z inej dvojice tou odpoveďou, akú dal svojmu kamarátovi zo svojej dvojice. Tak sa jednoducho posúvajú otázky a odpovede a vznikajú tie najneuveriteľnejšie nezmysly.

c) „Macháček“²

Veľmi obľúbená a zábavná hra pre túto vekovú kategóriu je hra „macháček“. Je určená pre dvoch a viac hráčov. Hrá sa s dvoma kockami. Trestom je pitie vody. Hrá sa v smere hodinových ručičiek. Hráč, ktorý je na ťahu, hádže oboma kockami naraz. Po dostatočnom zahrnutí položí obe kocky rukou na hraciu plochu čo najrýchlejšie a potom tieto kocky prikryje oboma rukami. Smie sa na chvíľu pozrieť, koľko že to vlastne hodil. Kocky však nesmie vidieť nikto z ostatných hráčov. Ak nejaká kocka opustí hraciu plochu (napr. stôl), hod je neplatný a musí sa hádzať znova.

Hráč potom vysloví počet bodov na kockách. Vyslovený počet bodov nemusí zodpovedať skutočnosti. Musí však byť vyšší alebo rovnaký ako nahlásil predchádzajúci hráč. Ak tomu tak nie je, hráč, ktorý hádzal, dostáva trest. Ak tomu tak je, hra sa presúva na nasledujúceho hráča. Musí sa rozhodnúť, či vyslovený počet bodov zodpovedá skutočnosti alebo je to lož.

Ak si hráč myslí, že vyslovený počet bodov zodpovedá skutočnosti a nejedná sa o klamstvo, povie: „verím mu.“ Potom mu predchádzajúci hráč dá kocky bez toho, aby ostatní hráči videli skutočný počet bodov. V hre pokračuje hráč, ktorý sa rozhodoval.

Ak si hráč nemyslí, že vyslovený počet bodov zodpovedá skutočnosti, povie: „neverím mu.“ Potom musí predchádzajúci hráč odkryť obe kocky, aby na ne všetci videli. Ak počet bodov zodpovedá tomu, čo povedal, trest získava hráč, ktorý sa rozhodoval. Ak tomu tak nie je, trest dostáva hráč, ktorý hádzal.

Ak si hráč nemyslel, že je vyslovený počet bodov pravdivý, tak po ukončení tohto rozhodovania môže hádzať a začína sa s prekonávaním počtu bodov predchádzajúceho hráča znova.

Systém bodovania: Číslo na jednej kocke zodpovedá jednej cifre výsledného čísla. Ak napr. na prvej kocke padlo 3 a na druhej kocke 5, výsledné číslo je rovno 53 a nie 35. Ak sú rovnaké čísla na oboch kockách, tak sa používa táto terminológia.

Číslo 1 na oboch kockách = 1 indián,

Číslo 2 = 2 indiáni

Číslo 3 = 3 indiáni

Číslo 4 = 4 indiáni

Číslo 5 = 5 indiánov

Číslo 6 = 6 indiánov

Špeciálny prípad je variant čísiel 2 a 1 (v ľubovoľnom poradí), ktorým sa hovorí "Macháček" a takýto hod má suverénne najvyššiu hodnotu. Najnižšiu hodnotu majú normálne počty bodov v poradí podľa číselnej osi (31, 32, 41, ... 63, 64, 65 \ špeciálne počty bodov).

² <http://www.zsnevredova.cz/machacek/stranky/pravidla.htm>

Vyššiu hodnotu majú špeciálne počty bodov. Po 65 je vyšší 1 indián, potom 2 indiáni, 3 indiáni, 4 indiáni, 5 indiánov, 6 indiánov a úplne najvyššiu hodnotu má „macháček“.

(Porovnaj: <http://www.zsnedvedova.cz/machacek/stranky/pravidla.htm>)

Príloha 0.3 – Hra domorodci a osadníci³

Skupina sa rozdelí na domorodcov a osadníkov. Domorodci žijú v kmeňovej spoločnosti vo vnútrozemí. Sú zberači a lovci – prírodné náboženstvo. Osadníci sú potomkovia európskych kolonizátorov. Sú plantážnici. Majú svoj právny poriadok a sú svetovými vývozcami banánov. Zakladajú dediny, farmy. Ich počet rastie a tak rozširujú svoje plantáže do vnútrozemia. To však vyvoláva konflikty s domorodcami. Oni totiž nepoznajú pojem „súkromného vlastníctva“. Keď sa potulujú okolo plantáží, nemajú problém si vziať nejaký ten banánik. Osadníci to chápú ako krádež a nedovolený vstup na súkromný pozemok. A situáciu zhoršuje nový objav diamantových polí vo vnútrozemí. A preto sa nálada osadníkov posúva k otvorenej nenávisti voči domorodcom. Chcú totiž zabráť vnútrozemie a vyriešiť problém primitívov raz a navždy.

1. časť: vymedzia sa dve oblasti na ihrisku. V jednej je vnútrozemie, v ktorom žijú domorodci, a v druhej sú osadníci. Úlohou osadníkov je kradnúť z vnútrozemia diamanty a úlohou domorodcov je zase kradnúť banány z plantáží osadníkov. Hra je jednoduchá. Keď niekto chyť niekoho (stačí dotyk rukou) z druhej skupiny mimo týchto dvoch oblastí, musí mu buď odovzdať diamanty alebo banány. Naháňa vždy ten, čo nemá nič, toho, čo nesie diamanty/banány. Potom ho už nemôže späťne chytiť ten istý. Diamanty/banány sa musia bezpečne dostať do vlastnej oblasti. Odtiaľ sa už nekradnú. Animátori majú zvláštnu úlohu.

Ak niekoho chytia, neberú mu nič, ale dotyčný musí zostať stáť na mieste s rozkročenými nohami. Aby mohol pokračovať v hre, musí mu spoluhráč preliezť pomedzi nohy.

Situáciu zhorší najnovší incident. Jeden z domorodcov bol pristihnutý, ako sa napcháva banánmi na plantážových poliach. Mladý farmár, ktorý si myslel, že je to zlodej, ho zastrelil. Hájl sa tým, že bránil svoju rodinu a majetok. Domorodci sú pobúrení. Pripravujú zbrane a posielajú delegáciu. Chcú, aby vydali vraha a budú ho súdiť podľa vlastných zákonov...

2. časť: V týchto dvoch skupinách si ustanovia (hlasovaním) starostu obce (osadníci) a náčelníka (domorodci). Tí budú hovorcovia v skupine. Hlasovaním ich môžu kedykoľvek odvolať a zvoliť si iného.

³ <http://www.ekokurs.cz /Ekokurs/isev/hryframe/vrazda.htm>

Ako by ste riešili danú situáciu, keď ani jedna strana to nechce vyriešiť bojom. Ale domorodci chcú za každú cenu, aby im vydali vraha a mohli ho potrestať. Osadníci zase chcú, aby sa vec riešila podľa pravidiel civilizovaného sveta (súd podľa právnych noriem).

Dôležité je, aby sa každý snažil vyjadriť v skupine svoj názor, vedel ho vyjadriť a snažil sa dohodnúť s ostatnými. A takisto, aby sa hovorcovia učili spolu komunikovať tak, že sa príde k riešeniu prijateľnému pre obe strany.

Je dôležité nevyriešiť problém radikálnym oddelením jedných od druhých, ani sa domorodci nesmú iba asimilovať s osadníkmi - samozrejme jedny nesmú zlikvidovať druhých.

Príloha 0.4 - Symbolika chleba a vína v Biblii.

Chlieb predstavuje najdôležitejší každodenný pokrm. Keď chýba chlieb, akoby chýbalo vlastne všetko (Am 4,6; Gn 28,20). V modlitbe, ktorú Ježiš učí apoštolov, chlieb predstavuje všetky potrebné dary od Boha pre nás. (Lk 11,3) Keďže chlieb je najdôležitejším darom; keď nám chýba, stáva sa znakom božieho trestu (Jer 5,17; Ez 4,16 Nár 1,11; 2,12). Alebo keď je ho veľa, stáva sa znakom božieho požehnania. (Ž 132,15; 146,7) Niečo také zažíval Izrael na púšti, kde ho Boh krmil chlebom z neba – mannou (Ex 16; Ž 78, 23-25, Múd 16,20-21) Zázraky rozmnoženia chleba, ktoré urobil prorok Elizeus (2 Kr 4,42) a potom Ježiš, vyjadrujú prekypujúce milosrdenstvo, s ktorým sa Boh stará o svoj ľud a sú predobrazom všetkých dobier, ktoré sa budú užívať na nebeskej hostine. (Zjv 2,17; Lk 14,15) Prvým postojom človeka, ktorý sa snaží o dobro, je „deliť sa so svojim chlebom s hladnými“ (Iz 58,7). V tomto geste sa skrýva ešte viac – je to prejav bratskej lásky. (Prís 22,9; Ez 18,7.16; Tob 4,16)

Víno (spolu s obilím a olejom) patrí ku každodennému pokrmu izraelitu. Je charakteristické tým, že potešuje srdce (Ž 104,15), a preto symbolizuje priateľstvo, ľudskú lásku (Pies 1,4; 4,10) a vo všeobecnosti všetku radosť, ktorú môže človek na zemi mať. (Kaz 10,19; Zach 10,7, Jdt 13,13). Kritizované je však opilstvo, ktoré sa spájalo s inými pohanskými kultmi (Jer 51,7; Zjv 18,3) a podčiarkovala sa radosť muža, ktorý sa učí skutočnej múdrosti. (Prís 9,2) Veľké božie tresty sa spájali s nedostatkom hrozna a vína. (Am 5,11; Mich 6,15; Sof 1,13, Dt 28,39). V protiklade stojí piť kalich božieho hnevu a oplývať vínom. (Am 9,14; Iz 25,6; Oz 2,24; Jer 31,12; Jon 2,19; Zach 9,17). Nové víno je znakom mesiášskych čias a voda premenená v Káne Galilejskej je predobrazom svadobnej hostiny Pána. (Mk 2,22; Jn 2,10)

Preto Ježiš, keď berie do rúk chlieb a víno, aby ich premenil na svoje telo a krv, neberie do rúk iba základné prvky stvorenia a ľudskej práce, ale symboly, v ktorých izraelita videl Božie dary, a to hlavne dar zeme, ktorú dostal od Boha ako dedičstvo.

Kto vlastne som?

1. BLOK

osobná rovina:

Chalani v tomto veku pripominajú človeka, ktorý stratil pamäť. Nevedia, kým sú - všetko sa im javí ako nezmyselné a nevedia ani kam majú ísť. Sú sami v sebe stratení a akoby si nič pekné, čo prežili, nepamätali. Hodnoty, ktoré prežívali a prijímali ako malé deti, sa zrazu dostávajú do konfrontácie s novou situáciou a prostredím.

Typickým je pre nich nepokoj vo vnútri a zmeny navonok. Všetko im kladie otázku, ktorá je pre nich existenciálna. Týka sa ich samotných.

Vnútná nejednotnosť, roztrieštenosť, fragmentárnosť, náhodnosť sa prejavujú navonok ako „haluzenie“ a apatia. Prežívajú vnútorný konflikt aj s vlastným telom – sú precitlivejší na seba. „Kým vlastne som, čo je vo mne? – nepamätám si, nechápem, som z toho rozrušený. Prečo som takýto a robím toto?“ (vnútorná bolesť dospelujúceho). Telo je výzvou aj pre zmenu vnútra.

Pri animátorovi má tiež objavovať, kým je. Znova pri ňom nachádzať svoje jadro. Animátori by im mali poskytovať spätnú väzbu a všimáť si na nich to, čo oni sami o sebe nevedia.

Je potrebné:

a) objaviť poklady (Božie dary) - odhaľovanie/pomenovanie vlastných pokladov (vo vnútri, navonok) v rámci skupiny. Rozvoj vedomia vlastných hodnôt, vytváranie si pozitívneho obrazu o sebe a prijímanie seba. Citlivosť na vlastnú osobu ma vedie k evanjeliovému postoju: to, čo chcem, aby druhí robili mne, robím aj ja im. Nutnosť pokory v dvoch smeroch: nie preceňovanie sa a nie podceňovanie sa.

b) spomenúť si (detstvo, rodina...) – objavenie vlastného pôvodu. A teraz, keď už sú v nových prostrediach, vedieť byť sám sebou. Kultivovanie vlastného svedomia.

c) zatúžiť - príbehy mladých, ktorí žili veľmi presvedčivo a hodnotne. Životy, ktoré sa stávajú pre neho prorockým (reálny príbeh = nie taký, po ktorom po prebudení nastáva hrôza z reality). Dôležitosť: žiť jeden príbeh, nie súčasne niekoľko. Základná otázka: Koho príbeh chcem prežiť? Kto bude mojím vodcom?

vzťah s Bohom:

Čokoľvek si spravil, kdekoľvek si bol, požehnanie ti stále patrí. Objavenie vlastných pokladov ako Božích darov. Uznanie dôležitosti mojej rodiny pre mňa. Objavovanie prorockiev života ľudí, ktorí nežili „len tak“.

Iniciácia do priznania si vlastnej viny (prijatie zodpovednosti za seba). Vyznanie hriechov ako objavovanie vlastného JA. Prepojenie subjektívnych pocitov viny s objektívnym zákonom – desatorom. Mať priateľa, ktorý mi chce dobre (objav mudrca, vodcu, sprievodcu, „vovádzača“ do tajomstiev – duchovný sprievodca)

skupina:

Skupina je miestom, kde formulujem, kým som. Formulovanie vlastných názorov, pohľadov. Taktiež objavovanie toho, čo dokážem, čo je vo mne.

V skupine zažívam prekvapenie zo seba samého, čo dokážem, čoho som schopný, čo dôležité som nadobudol vo vlastnej rodine. Nie som natoľko solidárny so skupinou, aby som v sebe zaprel tie podstatné hodnoty, ktoré sú vo mne.

niekoľko poznámok:

počas celého bloku je chlapec vedený rozhodnúť sa:

- ísť od roztrieštenosti k jednote alebo od bieleho papiera k farebnému obrazu
- prezentovať svoje zručnosti – hobby, to čo ho zaujíma a baví
- vložiť sa do aktivít, ktoré môžu byť na prvý pohľad nepríjemné – prípadne vzbudzujú obavy
- vzbudiť a pomenovať túžby cez príbehy ľudí, ktorí dokázali v živote niečo
- pred sebou aj pred druhými môžem stáť v úcte

ZÁKLADNÉ PRVKY

Celá etapa je ladená v „haluzných“ nápadoch, ktoré spočiatku prekvapia, ale majú silu rozvíť v chalanoch nové a nepoznané pohľady na seba. Snažia sa ich priviesť ku krátkym, ale intenzívnym momentom zamyslenia sa.

Vyskúšanie si rolí – chalani sú postavení do situácií, v ktorých sú niekým iným. Tu sa môžu hravou formou porovnávať s tým, kým sú a kým by chceli byť.

„**Totálka**“ – je to forma, ktorou dostávame chalanov do „stresových“ situácií, v ktorých sa musia rýchlo zorientovať a zvládnuť ich. Rozvíjajú sa v nich schopnosti, ktoré ani sami nepredpokladali, že ich majú. Musia sa celí zapojiť do aktivity, aby ju zvládli. Potrebujú prekonať postoj „je mi všetko jedno“. Naopak – „teraz ide o všetko, máš na to, zvládni to“.

Príbehy – každý človek žije príbeh. Príbehy, ktoré sú pre mňa dôveryhodné, vzbudzujúce túžby po nasledovaní, prelamujúce vo mne postoje indiferentizmu voči svetu.

Vyznanie viny – objavenie vlastnej viny, jej porovnanie s objektívnym zákonom. Zmierenie s Bohom ako zjavenie vlastnej identity – som vlastníkom požehnanja, aj keď vykonám čokoľvek zlé.

Identita – Ježišova identita: „Toto je môj vyvolený syn, jeho počúvajte!“ Počúvať Ježiša umožňuje nachádzať svoju vlastnú veľkosť, identitu (kto som). Znamená to: prichádzať k sebe samému, stávať sa vnútorne slobodným a autonómnym. Znamená to prekonať odvodzovanie toho, kým som, od svojho vonkajšku a od toho, čo si o mne myslia druhí, alebo od toho, čo mi druhí spôsobili. Tiež prijať svoje telo a urobiť ho znamením a výrazom svojej vnútornej identity (vyjadriť, zviditeľniť kto som). Je to aj začiatok cesty objavovania toho, kým je druhý človek a učenia sa tomu, ako druhým ich identitu (veľkosť, hodnotu, miesto pred Bohom) zjavovať, komunikovať. Milovať - neznamená druhému niečo dávať, ale znamená to zjavovať mu jeho vlastnú identitu. Preto je identita dar aj úloha. A vrchol zjavenia identity je, keď ti niekto povie „milujem ťa“¹.

STRETNUTIA 1. BLOKU

1. stretnutie

„loser“ verzuš frajer

preceňovanie/podceňovanie sa

2. stretnutie

pozrite sa na mňa!

pohľady na mňa – ako ma vidia druhí

3. stretnutie

kadiaľ teraz?

sprievodca

4. stretnutie

odkiaľ prichádzam – rodina

moja rodina je vždy vo mne

5. stretnutie

tak toto teda nie!!!

aké hodnoty nikdy nezapriem, aj keď ma k tomu tlačí partia

6. stretnutie

kým by som chcel byť?

moje túžby, ľudia, ktorí dokázali túžiť

7. stretnutie

čierne škvrny na tebe

zmierenie/odpustenie viny ako moment zjavenia mojej identity

¹ BARANYAI, L. - STREČKOVÁ, A. a kol.: *Kultúra a umenie výchovy*, Bratislava, DOMKA 2009, D27

Každý z nás sa niekedy ocitne v situácii, ktorá mu istým spôsobom môže nahnať strach. Animátor zmotivuje chalánov na niečo nepríjemné.

Aktivita 1: Vyberú sa viacerí dobrovoľníci. Pošlú sa za dvere a postupne sa volajú dnu. Tomu, ktorý vstúpi, sa zaviažu oči a postaví sa na dosku tak, aby túto dosku mohli zdvihnúť dvaja ľudia a on sa mohol držať ich hláv. Dotýční dvaja ju však zdvihnú len kúsok nad zem a potom si postupne čpnú tak, aby ten so zviazanými očami mal pocit, že ide do výšky. V tejto polohe ho vyzveme, aby skočil dolu. Pravdepodobne sa stretneme s obavami u skákajúceho, lebo má pocit, že je vo výške niekde nad hlavami tých dvoch. Po úspešnom zoskoku zavoláme ďalšieho.

Aktivita 2: Chalánovi sa vysvetlí, že podstúpi veľmi nepríjemnú skúšku. Je dôležité ho vopred „vyhecovať“ k tomu, aby sa nebál podstúpiť niečo náročné a nepríjemné, ale že na to má a že určite to zvládne. Môže tak siahnuť na svoje sily. Postupne vychádzajú von tak, aby nikto nevidel, čo sa s ním vonku robí.

Chalánovi zaviažeme oči a necháme ľahnúť na lavičku. Potom ho priviažeme o ňu hrubým lanom – najmä ruky a nohy. Chalána sa spýtame, či je pripravený... Povieme mu, aby sa nadýchol. Potom na neho vylejeme vedro vody.

POZOR – aktivita vyvoláva dojem topenia sa a ak by sme videli, že chalán už lapá po dychu, je potrebné prestať liať vodu. Potom sa postaráme, aby sa mohol osušiť.

Skupine sa môžu ponúknuť aj ďalšie úlohy, ktoré má každý z nich absolvovať a vyvolávajú na prvý pohľad strach.

Vysvetlenie: Touto aktivitou sa vytvára situácia neistoty, v ktorej je chalán sám a do určitej miery sa môže opierať o skupinu. Najčastejšie sa v tomto veku k takýmto situáciám stavajú buď ako frajeri: „Ja na to mám, ja vám ukážem, aký som super.“ Alebo sa radšej stiahnu, do ničoho sa nepúšťajú. Ostávajú v pocitoch podceňovania seba samých.

Preto je dôležité vyskúšať si viaceré takéto situácie, v ktorých objavujú to, na čo reálne majú.

Cieľom je privádzať ich k poznaniu samých seba, ale aj k vyrovnanému prístupu v rôznych nových situáciách. Nemám sa bez rozmyslu vrhať do zbytočného nebezpečenstva a nemám sa ani odťahovať od situácií, v ktorých mám v živote zabojsovať – prekonať sa. Väčšinou mám na viac ako si myslím.

Základné symboly: „hecovanie“

Hľadať a zaujať vyvážený postoj k sebe samému a svojim schopnostiam v ťažších situáciách.

Animátor vyberie jedného zo skupiny a vyzve ho, aby povedal, ako sa cítil pred niektorou z aktivít a ako počas nej. Potom ten, ktorého sa opýtal, sa môže pýtať ďalej – môže zmeniť aj otázku.

Na záver by skupina mohla zhrnúť škálu toho, ako sa k aktivitám stavali, či mali strach, či frajerčili alebo sa podceňovali. Animátor ich potom môže povzbudiť k tomu, aby sa nebáli nových situácií, aby sa učili zhodnotiť ich nebezpečenstvo pre seba a vedeli sa k nim aktívne postaviť. (Aby spoznávali nové veci, oblasti, aj to, čoho sú schopní – rozumne.)

Pomôcky: doska, šatky na oči, lano, vedro

Ak sa človek bojí chodiť, nech sa nepúšťa maminej ruky.

Ak sa bojí padať, nech zostane sedieť.

Ak sa bojí havárie, nech nechá auto v garáži.

Ak sa bojí ložiť po skalách, nech zostane na chate.

Ak sa bojí chyby padáka, nech neskáče.

Ak sa bojí búrky, nech nedvíha kotvu.

Ak sa bojí ľudského sklamania, nech nebuduje vzťahy.

Ak sa bojí vynaložiť námahu niečo obetovať a ísť budúcnosti v ústrety, nech sa taký bojko zavrie a zalezie za pec... Potom... Možno prežije, ale už nebude človekom, pretože človeku je vlastné vystavovať svoj život ROZUMNÉMU riziku. (Sir 3,27) Bude môcť lásku predstierať, ale nebude vedieť milovať, pretože milovať znamená byť schopný a chcieť riskovať svoj život pre iných. Môže splodiť dieťa, ale nebude otcom ani matkou, pretože byť otcom alebo matkou znamená prijať obrovské riziko, že stratí svoj život, aby sa zrodil nový.

Úloha: Táto úloha sa bude odvíjať počas celej etapy. Každý by sa mal počas nej prezentovať s nejakou svojou schopnosťou, zručnosťou, koníčkom... S niečím, čo dokáže. Každé stretnutie sa predstavia (povedzme dvaja) s tým, v čom sú dobrí.

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: Zistiť o sebe to, čo nikto iný zo skupiny nie je schopný o sebe povedať. Čakaj pred budúcim stretnutím telefonát.

Animátori môžu zhodnotiť najprv postoje chalanov počas aktivity (preceňovanie/podceňovanie). Potom však môžu zhodnotiť aj svoj vlastný prístup k chalanom – koho preceňujú, koho podceňujú? Je potrebné neustále vnímať krásu/schopnosti v chalanoch, inak sa chalani sami v sebe utvrdia o svojej neschopnosti. A to platí aj pre tých, čo sa preceňujú. **Vyvážený pohľad animátora na nich im dá oveľa viac ako milión kázní o tom, že nemajú „frajeriť“** (čo nevylučuje, že im vo vhodnom momente môžu jasne povedať o tomto ich nevyrovnanom postoji k sebe).

1.2 POZRITE SA NA MŇA!

2:00 hod. / hypermarket

Už na predchádzajúcom stretnutí sa povie chalanom, že majú čakať pred stretnutím telefonát. Dostanú pokyny, ktoré musia splniť.

Majú prísť do hypermarketu (obchodu) v nejakom zvláštnom oblečení (napr. plutvy, kúpacia čiapka, plavecké okuliare...). Musia sa výrazne odlišovať od zvyšku nakupujúcich. Každý musí však prísť sám a stretnú sa až na určenom mieste. Každý môže ešte splniť nejakú úlohu, ešte predtým, kým sa spolu stretnú. Napr. kúp si niečo... Potom, ako sa stretnú, môžu spraviť zopár foto, prípadne môžu tiež dostať nejakú úlohu.

Vysvetlenie: Chalani v tomto veku sú veľmi citliví na to, ako sa na nich druhí pozerajú. Sú preto vnímaví aj na svoj vzhľad. Dokonca aj vtedy, keď ich image je len „sedliacky“ štýl. Práve počas tejto akcie si môžu uvedomiť, ako sú vnímaní. Ako to prežívam, keď som sám a ako, keď som v partii. Keď som vystavený pohľadom druhých.

Lenže ja som vždy vystavený pohľadu druhých – čo to pre mňa znamená?

- pohľad druhého na mňa má vplyv na to, aký som, čo robím. Dáva mi zmysel žiť. Môže mi pomáhať rásť. Napr. ak mi niekto dôveruje
- pohľad druhého na mňa ma môže vracat' stále naspäť – si iba dieťa, si klamár, si stále „mimo“ ... je dôležité nenechať sa spútať takými pohľadmi

Často konáme len na základe reagovania na pohľady ľudí na nás. Aj prežívanie viery je len reakciou na to, ako sa na mňa Boh pozerá.

Základné symboly: pohľad

Odlíšiť, ako „haluznú“ situáciu prežívam, keď som sám a ako, keď som v partii. Uvedomiť si, ako som vnímaný druhými ľuďmi a čo to pre mňa znamená.

Najlepšie je v dobrej atmosfére si niečo v obchode kúpiť a prerozprávať všetky „haluzné“ situácie, ktoré vznikli.

Môžu sa potom porozprávať, aké to bolo, keď boli ešte sami v tomto nezvyčajnom oblečení a ako potom, keď boli všetci spolu a prečo?

Po návrate do strediska sa môže spraviť meditácia pohľadov na mňa.

Pomôcky: zvláštne oblečenie, fotoaparát

meditácia pohľadov na mňa:

Pripravíme viacero fotografií s pohľadmi, ktoré vyjadrujú rôzne reakcie (prípadne prezentácia v PC). (Prípadne by chalani sami mohli nejakým spôsobom (kresba, symbol, pantomíma...) znázorniť, ako na nich pozerajú konkrétni ľudia (otec, mama, brat, sestra, učiteľ, kňaz...)) Existuje veľa pohľadov, ktoré na teba pozerajú. Môžu na tebe skúmať detaily alebo ťa môžu vnímať celkovo (celkovú atmosféru, ktorú okolo seba šíriš).

Aké pohľady si osobitne ceníš? (obdiv, uznanie, povzbudenie...)

Akým pohľadom sa radšej vyhýbaš? (vyčítavé, pohoršené, znechutené, odpisujúce – vysmievajúce...)

Teraz je miesto na premyslenie si mena nejakého človeka, ktorý ťa prijíma úplne. Môžu sa pomodliť za neho v ďakovnej modlitbe.

Ako sa asi Boh pozerá na mňa? Keď ma stretne na ulici, keď som v škole, keď sedím na počítačom... Pozerá sa na mňa aj z kríža...

Lk 22,61; Lk 19,5; Lk 10,21 – vždy je to pohľad lásky. Don Bosco hovorieval často chalanom, že „Boh ich vidí“. Mali žiť v pohľade lásky.

Úloha: Vrátiť sa domov „v takom stave, aby ma nepoznali“. Myslí sa tým tak zamaskovaný, že ma ani vlastná mama nespozná.

Okrem toho si musím počas týždňa všímať pohľady rôznych ľudí na mňa.

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: zistiť, ako fungujú satelitné navigácie (GPS).

Ak sa chalanom podarí uvedomiť si aspoň niekoľko ľudí, ktorí na mňa pozerajú a ako to na mňa vplyva, tak to bude už dobrý výsledok.

1.3 KADIAL' TERAZ?

1:30 hod. / miestnosť, park

Animátor uvedie stretnutie takto: hoci sám seba poznáš najlepšie – iba ty vieš, čo prežívaš, predsa je tvojou úlohou spoznávať sám seba stále viac. Odchádzaš od rodičov, ktorí ťa viedli ako dieťa. Robil si, čo ti povedali. Ale v tejto situácii tiež potrebuješ sprievodcu.

Hľadá sa bomba: skupina sa rozdelí na dve časti. Obidve skupiny si vymyslia vlastný dorozumievací jazyk, ktorý nemôže používať slová (môžu to byť zvuky, lúskanie, pískanie, tleskanie...), pričom sa dopredu vysvetlí, že budú niekomu radiť, ako sa má hýbať... Vyberie sa jeden zástupca z každej skupiny a tí sa postavia k dverám, majú zaviazané oči. Niekde v miestnosti sa ukryje bomba – budík nastavený na určitý čas (alebo zviazaný člen stretnutia). Úlohou zástupcov je nájsť bombu ako prvý, pričom skupina nemôže použiť žiadne slovo, ale pomáha mu vopred dohodnutým dorozumievacím jazykom.

Slalom medzi stromami: obmena hry spomenutej vyššie. Opäť sú dve skupiny a jeden zástupca z každej z nich má zaviazané oči. Taktiež si dohodnú pravidlá, ako budú navigovať svojho člena. Pozor, tento krát to bude slalom medzi stromami na čas. Ktorá skupina ako prvá privedie svojho člena do cieľa, tá vyhráva.

Vysvetlenie: Človek od istého veku potrebuje pomenovať svoje vlastné JA, svoje túžby, potreby... keď je maličký, hovorí o sebe v tretej osobe, potom sa spoznáva a je spokojný s tým, ako ho vidia ostatní. Príde dospelosť: zrazu sa „nespoznáva“ v zrkadle, neprijíma sa, je nespokojný. Rovnako môže byť aj vnútorná nespokojnosť. Chceme v živote objaviť vlastný poklad (samých seba, to, kto skutočne sme a čo skutočne chceme), potrebujeme nájsť niekoho, komu dôverujeme a kto nás povedie. Ak budeme počúvať príliš veľa hlasov ľudí, ktorí nás až tak nepoznajú, riskujeme, že budeme hľadať príliš dlho a možno ani nenájdem... Je dôležité mať svojho stáleho spovedníka, duchovného sprievodcu. Identita je dar aj úloha – sám ju nikdy nezvládnem.

Základné symboly: slepota

Uvedomiť si, že pre objavenie vlastného ja je potrebné mať sprievodcu, ktorému dôverujem.

Vyjadria sa tí, čo hľadali, potom tí, čo viedli.

- Akých ľudí, ktorí boli významní pre ich život, stretli doteraz? Ako im poradili? Prečo im dôverovali? Oplatí sa vôbec dôverovať niekomu staršiemu?
- Nie je ideálom zostať večným teenagerom? V škole som dostal veľa informácií – ale ešte mi chýbajú skúsenosti. Práve dospelý človek má viac skúseností ako ja – oplatí sa počúvať skúsenosti druhých.

Pomôcky: šatky, budík

Boh ma pozná najlepšie!!!

Ty ma možno nepoznáš, ale ja viem o Tebe všetko ... Ž 139, 1

Viem, či sedíš a či stojíš... Ž 139, 2

Všetky Tvoje cesty sú mi známe ... Ž 139, 3

Aj vlasy na hlave máš spočítané ... Mt 10, 29-31

Pretože som Ťa utvoril na svoj obraz ... Gn 1, 27

Vo mne žiješ, hýbeš sa a si... Sk 17, 28

Veď Ty si moje pokolenie... Sk 17, 28

Poznal som Ťa pred tým, ako si sa počal... Jer 1, 4-5

Teba som si vybral, keď som plánoval stvorenie ... Ef 1, 11- 12

Nevznikol si omylom. Všetky Tvoje dni sú zapísané v mojej knihe ... Ž 139, 15-16

Určil som presný dátum Tvojho narodenia i to, kde budeš žiť ... Sk 17, 26

Bol si stvorený obdivuhodne a zázračne ... Ž 139, 14

Utkal som Ťa v živote Tvojej matky ... Ž 139, 13

A som Tvojim ochrancom od života matky ... Ž 71, 6

Tí, ktorí ma nepoznajú, ma nesprávne opísali... Jn 8, 41-44

Nie som vzdialený a nahnevaný, ale som dokonalým vyjadrením lásky... 1 Jn 4, 16

Úloha: Kvalitu piva negarantuje nováčik v podniku. Zodpovedný za bezpečnú prevádzku atómových elektrární musí byť niekto dôveryhodný a so skúsenosťami... Každý deň sa pomodlí za toho dospelého človeka, ktorý ti svojimi skúsenosťami pomáha ísť napred.

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: skús zistiť nasledujúce informácie: Minulosť – kde bývali moji starí rodičia, povesti v našej rodine, tradície a zvyky v našej rodine na sviatky, osudy mojich predkov, ako naša rodina prežila vojnu/komunizmus, predmety u nás doma, ktoré dýchajú históriou (ak sa dá, môžu si ich priniesť).²

1.4 ODKIAL' PRICHÁDZAM

1:00 hod. / miestnosť, stredisko

Predstaviť stručne rodinu, jej minulosť a predmet, ktorý v nej má veľký význam

Stratil si pamäť: tvojou úlohou je za určený čas zistiť údaje o sebe – Kto si? Ako sa voláš, kam chodíš do školy, čo vieš, aké máš dobré vlastnosti, aké máš zlé vlastnosti, aké máš telefónne číslo, ako sa volajú tvoji rodičia, kde pracujú, ako vyzerajú, aké majú dobré vlastnosti, čo im na tebe vadí, čo sa im na tebe páči... (môžu byť dané obmedzenia – možnosť iba jedného telefonátu, nesmie sa pýtať v stredisku...)

Vysvetlenie: Jedine vnímať sa ako dlžníkmi našej vlastnej rodiny nás robí slobodnými. Vedieť byť vďační rodičom znamená spoznať sa nanovo. Je to taká namáha (aj keď bolestná), ktorú treba chcieť a zvoliť si ju. Treba uveriť tomu, že iba tak sa dá dostať k zdrojom lásky, po ktorých človek tak túži. Práve v rodičoch, už akí sú takí sú, máš svoju dávku "mlieka a medu". Dávku lásky, aj keď sa to zdá neuveriteľné.

Asi neexistuje rodič, ktorý by tvrdošijne a dobrovoľne robil zle svojmu dieťaťu. A možno je sám obeťou zla, ktoré robí dieťaťu. Preto sa oplatí vnímať svet farebne a nie čiernobielo - vždy je to kúkoľ aj pšenica. Každý si nesieme ten batoh z domu. Sme z nej a uprostred nej, aj keď by sme boli už vzdialení. Bez teba by v tvojej rodine niečo chýbalo. A aj ty smieš stáť na strane svojej rodiny. Možno ti v tvojej rodine bolo ublížené, ale skús sa na svoju rodinu, rodičov pozrieť tak, že v danej chvíli robili, čo vedeli a viac urobiť nevedeli, mali isté poznanie, vedomosť a s takou sa k tebe správali. Nerobili to vedome, aby ti ublížili, ale preto, že to inak urobiť nevedeli. Možno preto, že aj im niekedy bolo ublížené a nevedia si s tým ublížením rady.

Chalani vnímajú svoju rodinu čierno – bielo (respektíve často iba čierne). Dôležitým výsledkom stretnutia je, že chalan objaví niečo dobré zo svojej rodiny a je za to vďačný.

² HRIC, P. a kol.: *Príručka pre skautských vodcov*. Bratislava, Slovenský skauting 2004, str.304

Základné symboly: rodina

Objaviť svoju rodinu ako miesto, odkiaľ pochádzam a môžem byť za ňu vďačný.

V skupine sa porozprávame o aktivite so stratou pamäte. Potom sa rozdá každému nasledujúci dotazník. Každý si ho vyplní sám a potom môže animátor prečítať zhodnotenie.

1. Kto bol v mojej rodine, keď som bol malý?
2. Bolo v našej rodine niečo smiešne, originálne?
3. Boli v tvojej rodine nejaké pravidlá? Niečo, čo sa jednoznačne muselo a niečo, čo sa nesmel robiť?
4. Ako sa v rodine zaobchádzalo so slabšími? Ak bol niekto chorý, kto sa o neho staral?
5. Boli v tvojej rodine tajomstvá, o ktorých sa nikdy a pred nikým nesmel hovoriť?
6. Ak by si mal čarovnú paličku, ktorú by si mohol použiť iba jeden raz, čo by si vo svojom detstve zmenil?
7. Čo pekné som si odniesol z rodiny?

Zhodnotenie: Otázka č. 1 mi hovorí, aké vzťahy ma utvárali.

Otázky 2 a 3 sú o atmosfére v mojej rodine. Vždy sa spája to, čo je v rodine zábavné, spontánne a to, čo je prikázané – norma. Spontánnosť odkazuje na organizovanosť a naopak. Zábava je vtedy, keď existujú aj pravidlá a všetci ich dodržiavajú.

Otázka č. 4 nám poukazuje na „putá pomoci“. Videl som, ako sa odovzdáva „zmysel pre pomoc slabšiemu“. Videl som, čo je hodné starostlivosti a čo nie; prečo sa môže a prečo sa nesmie plakať; čo nás robí slabými a čo silnými. Videl som, či mám skrývať vlastné potreby a hanbiť sa za ne alebo nie.

5. otázka je o tajných zákutiach v minulosti – predstavuje čas v rodine. Môžu to byť udalosti, ktoré dnes významne poznačujú vzťahy v rodine. Ak ich nemôžeme odhaliť celkom, je dobré si ich prítomnosť aspoň uvedomovať, aby nás neväzovali.

Otázka č. 6 je o rodinných prázdnach. Sú to nedostatky čohosi dôležitého alebo aj otvorené zranenia. Sme proti nim slabí a plní nenávisti či posudzovania.

Posledná, 7. otázka, je o tých veciach, ktoré sme z rodiny prijali. Máme byť vďační za to dobré, čo sme z rodiny dostali. Dedičstvo môže byť negatívne, ale nie je len negatívne. Na záver sa môžu porozprávať aspoň o niektorých otázkach z dotazníka.³

³ GILLINI, G.- ZATTONI, M.: *L'altra trama*. Miláno, Ancora 1997, str. 104

Pomôcky: úlohy na zisťovanie, dotazníky, perá

Dotazník sa môže stať zdrojom modlitby – každý môže prosiť či ďakovať za svoju rodinu.

Úloha: kúp mame drobný bláznivý darček

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: všímať si, aké postoje voči mne neznášam – strašne mi vadia a kritizujem ich všade, kade chodím.

1.5 TAK TOTO TEDA NIE!!!

1:00 hod. / miestnosť, stredisko

Úvodná hra: 3 knižky. Zopár dobrovoľníkov ide von, ostatní sa dohodnú, že keď sa animátor spýta, ktorá z knižiek je najväčšia, neprihlásia sa na najväčšiu, ale všetci hromadne na stredne veľkú (2. v poradí). Postupne prichádzajú dobrovoľníci a majú určiť, ktorá z knižiek je najväčšia a spolu s ním budú určovať aj ostatní. Rozdiel vo veľkosti je jasne viditeľný. Pravdepodobne sa stane, že aspoň jeden z dobrovoľníkov sa prispôsobí skupine a označí za najväčšiu knižku tú, ktorú označí skupina.

Napiš tri pravidlá, ktoré podľa teba umožňujú, aby vo vzťahoch boli pokoj, radosť, aby to medzi nami fungovalo, aby sa dalo vôbec na svete žiť. Vytvoríme štvorice, ktoré vyberú tri spoločné pravidlá. Následne budeme o nich hlasovať = každý dostane kartičky: „áno“, „nie“, „závisí od okolností“. Určíme tak najdôležitejšie pravidlá ľudského fungovania (môžu sa inšpirovať zo zistení postojov, ktoré mi vadia).

Vysvetlenie: Mladý človek sa konfrontuje so svetom okolo seba a najmä s partiou, do ktorej patrí. Jeho veľkou otázkou je, či bude v tomto svete prijatý ako dospelý. Jeho najväčšou starosťou je, aby nebol mimo. Skupina očakáva, že niečo vo svojej identite (svojich detských hodnotách) zaprie.

Najlepšie je, keď sa na stretnutí vytvorí diskusia. Ak si uvedomili hodnoty, za ktorými by chceli stáť aj keď ostatní robia inak, potom je to pre nich silným impulzom k rastu – k identifikácii so sebou samým.

Je dôležité ich učiť byť sám sebou v nových prostrediach. V partii rovesníkov som sám sebou...

Základné symboly: hlasovanie

Objaviť svoje vlastné hodnoty, za ktorými si stojím

- Princípy ľudskosti. Na základe akých princípov si zažil niečo veľmi silné, pre teba dôležité, niečo, čo by si opäť chcel zažiť?
- Na čom zakladáš svoje vzťahy? O čo sa vo vzťahoch snažíš?
- Čo môžeš ty spraviť pre to, aby sa svet stával ľudskejším?
- Je vhodné rozviesť to do diskusie – prečo kto dal takéto pravidlá.
- Kedy sa v partii (v škole, medzi kamarátmi vonku...) cítiš trápne? Nie je to práve vtedy, keď v sebe zapieraš niečo, čo pokladáš za hodnotné a hanbíš sa to povedať? Aký zákaz by si v detstve nikdy neporušil? Aký zákaz z detstva dnes porušuješ?

Pomôcky: kartičky, 3 knihy, veľký papier

Súhlasíš s nasledujúcim výrokom? „*Ako chceš, aby sa druhí správali voči tebe, tak sa správej aj ty voči nim.*“ Si často precitlivý, keď sa druhý k tebe zle správajú, skús sa nesprávať takto ani ty k nim.

Úloha: skús sa v svojom živote riadiť zásadami, ktoré sa vybrali ako tri najdôležitejšie.

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: stiahnuť z internetu video nejakého muža, ktorého pre niečo obdivujem.

KÝM BY SOM CHCEL BYŤ? 1.6

2:00 hod. / ulica, miestnosť

Ponúkame ti príbeh chlapca, ktorý mohol žiť „len tak“. Iqbal Mashik, viď. Príloha 1.1. Treba sa odblokovať, aby mi nebolo všetko jedno.

Pozrieť si videá, ktoré chalani stiahli alebo urobiť nasledujúcu aktivitu. Fotopříbehy ľudí z ulice – ako asi dopadnú? Treba nafotiť fotky rôznych ľudí: napr. bezdomovec, podnikateľ, pubertáčka, podnikateľ... (Fotenie ľudí na verejnosti môže byť citlivá vec. Treba chalanov na to upozorniť.) Potom si ich v PC popozerajú. Chalani majú vymyslieť ich nasledujúci život a smrť.

Vysvetlenie: Čo zmôžem sám proti všetkým? - hovorí ten, kto sa bojí vlastných túžob - byť na strane pravdy... Pokušenie byť mocný a slávny je veľké... ale pokušenie bezmocnosti je 100-krát väčšie!⁴ V súčasnosti je problémom vôbec po niečom túžiť. Najčastejším postojom je: „Dajte mi všetci pokoj. Je mi to jedno.“ Netúžime, lebo by sme museli byť zodpovední. Keď nevieme túžiť po katedrálach, nemáme šancu ani na podkrovie. Mladý človek bez túžob je mŕtvý!

Základné symboly: chlapec, ktorý bol významný pre tento svet

Prekonať postoj, že mi je všetko jedno. Otvoriť sa pre schopnosť niečo pre tento svet zmenať. Objaviť svoje vlastné túžby.

K príbehu Iqbal Mashik: Sú príbehy ľudí, ktoré nás vytrhávajú z našej pasivity, nudy... (alebo zo stále novej hudby a replík nových filmov). Sú to príbehy ľudí, ktorí neprijali úlohu byť obeťou prostredia, v ktorom sa nachádzajú. Neboli len divákmi bez možnosti vstúpiť do deja. Neboli len cestujúcimi v autobuse, ktorý šoféruje niekto iný ako ja. Neboli len pozorovateľmi toho, čo sa deje okolo. (http://en.wikipedia.org/wiki/Iqbal_Masih)

Fotopríbehy: čo v živote títo ľudia riskujú? Čo sú schopní dosiahnuť? S akými ťažkosťami sa asi v živote konfrontujú? A ako asi môže dopadnúť môj život? Ak chceme niekým byť, je dôležité objaviť vlastné túžby. To, po čom v hĺbke srdca túžime, o čom snívame, čo nám nedáva spávať. Na papier si nakresli hviezdicu s cípmi. (Túžby môžu byť neobmedzené – predpokladajme, že máš dosť prostriedkov na to, aby si ich zrealizoval.) Nad cípy napíš svoje túžby, sny do budúcnosti. Potom sa o nich môžete porozprávať. Hviezdica predstavuje mladého človeka, ktorého jadro je ešte malé, ale jeho túžby môžu byť neobmedzené - to sú tie cípy. Často je kritický, nespokojný. Chce ukázať, že on to vie najlepšie. Túži byť niekým alebo vôbec nikým. Starší ľudia už majú svoj vychodený svet, ich túžby nie sú také výrazné. Cípy už nie sú také ostré a dlhé. Je dôležité začať túžiť, inak ostávame v kolotoči nudy a zábavy. Reagujeme na všetko bez toho, aby sme sa zasadili za dôležité veci, ktoré v sebe objavujeme.

Aké túžby mal Ježiš?

- už veľa krát som vás chcel zhromaždiť... (Mt 23, 37)
- mojím pokrmom je plniť božiu vôľu (Jn 4, 34)
- prišiel som oheň vrhnúť na zem, a čo chcem, len aby už splanul... (Lk 12, 49)
- veď na to som prišiel, aby som položil svoj život za... (Mk 10, 45)

⁴ Príprava na Festu 1998

Ježišove túžby sú zamerané na obdarovanie druhých. Chce sa angažovať v diskutabilných bojoch, zašpiniť si ruky v realite. Nečakať na ideálne podmienky...

Pomôcky: fotoaparáty, počítač, papiere, perá, obálky

Pomodliť sa Otčenáš ako vyjadrenie Ježišových túžob.

Úloha: urob aspoň jednu vec, kedy sa zastaneš pravdy a obrániš slabšieho, aj keď tým budeš niečo riskovať. (Môžeš si z internetu stiahnuť obrázok Iqbala, aby bol pre teba znamením chlapca, ktorý vedel ísť proti prúdu.)

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: napísať na papier aspoň dve veci, ktoré si urobil a za ktoré sa hanbiš (cítiš vinu). Papier daj do obálky a zalep ju (prines ju na budúce stretnutie). Nikto to nebude čítať, takže môžu písať úplne slobodne.

ČIERNE ŠKVRNY NA TEBE 1.7

večer (prípadne noc) / príroda (niekde pri chate)

Na úvod treba „za každú cenu“ zmotivovať chalanov, aby to, čo sa bude diať, brali vážne. Najlepšie nejakým vhodným príbehom. Čím to budú prežívať poctivejšie, tým im to viac dá. Nesmú sa pritom rozprávať – dať chvíľu ticha aj predtým a nesmú sa rozprávať ani vtedy, keď sa budú čakať. Je vhodné mať buď na mieste, z ktorého budú vychádzať alebo na mieste, kam sa budú vracieť, zapálený oheň.

Táto aktivita by mala prebehnúť v prírode (prípadne aj v noci). Na veľkom papieri je napísané desatoro. Kto chce ísť po vyznačenej trase, musí dať svoj odtlačok prsta na tento papier. Potom sa mu ruky symbolicky zviažu putami a pomaže sa mu čiernou farbou tvár. Z istého miesta posielajú animátor chalanov po jednom po vyznačenej trase k búrľavému stromu. Všetko sa odohráva v úplnom tichu. Kto by to nechcel prijať, nemôže sa zúčastniť tejto aktivity. V búrľavom strome sú obálky (tie obálky, ktoré si mali chalani priniesť) a každý chalan musí nájsť tú so svojím menom. Na obálke je dopísané: „prečo si spravil...?“ Chalan potom musí polohlasne odpovedať na tie otázky do búrľavého stromu (nikto to nesmie počúvať). Po ceste naspäť musí porozmýšľať o hesle, ktoré povie animátorovi. Malo by vyplývať z toho, čo sa dialo pri búrľavom strome. Heslo je: vyznanie viny/hriechov.

Potom, ako chalan povie heslo, animátor prereže putá a chalan si v potoku umyje tvár. Odvedie ho na iné miesto, kde sa zhromažďujú ostatní. O tom, čo prežili, sa nerozpráva. Každý dostane do ruky papier, na ktorom sú tri obrázky. Na jednom sú nakazení ľudia nejakým nebezpečným vírusom, potom je tam akčný hrdina, ktorý si umýva ruky po tom, ako niekoho zabil a je tam sudca s tribunálom.

Ktorý z obrázkov najviac vystihuje moje pocity, keď prežívam pocit viny? Prečo?

Zlo je ako vírus – nikdy nevieš kedy sa zjaví a napadne ťa. Zlom môžeš aj ty nakaziť druhých.

Zlo je ako škvrna, ktorú človek chce zo seba zmyť. Akoby sme boli zašpinení, nečistí a robíme nečistými aj tých druhých. Nad zlom sa vyriekne súd – ozýva sa moje svedomie. Nenechá ma len tak. Kto je mojím žalobcom? Kto je sudcom? A kto ma bude obhajovať?

Môže sa prečítať žalm 51 alebo Mt 26, 69 – 75/Mk 14, 66-72/Lk 22, 54-62.

Obálky si môžu chalani nechať a tvoria podklad pre nasledujúcu spoveď.

Vysvetlenie: ide o prepojenie osobného pocitu viny s objektívnym zákonom. Práve desatoro mi pomáha neutopiť sa v subjektívnych pocitoch viny a na druhej strane mi poukazuje na veci, kedy skutočne ubližujem druhému, aj keď pocity viny neprežívam. Prežiť svoju vinu a vysporiadať sa s ňou vo sviatosti zmierenia.

Hriech je ako škvrna, nákaza – niečo, z čoho pociťujem potrebu očistiť sa/zmyť zo seba.

Svedomie je ako môj vnútorný sudca. Ak sa nespovedám, obviňujem seba samého, odsudzujem seba samého a som sám sebe katom. (Niekedy ľudia jednoducho zabúdajú na veci, ktoré riešili nesprávne a postupom času prehodnocujú svoje konanie, prípadne ho aj sami pred sebou ľutujú a uznávajú ako nesprávne.) Iba Boh mi môže dať pri vyznaní hriechov odpustenie viny.

Základné symboly: škvrna, nákaza, súd

Prežiť sviatosť zmierenia ako miesto zjavenia mojej identity – v odpustení pochopím, kým som. Prepojenie pocitov viny s reálnym ublížením vo vzťahu k sebe, ľuďom a Bohu

Verbalizácia prebieha v rámci rituálu. Rituál sa nijak zvlášť nevysvetľuje a ani sa o ňom nehovorí. Animátor povie chalanom, že sa po skončení tejto aktivity môžu prísť k nemu osobne porozprávať. Mal by ich povzbudiť, aby vedeli vyznať svoju vinu v spovedi. A tiež ich upozorniť, že niekedy sa cítíme byť vinní, ale pritom nie sme za danú vec zodpovední. A naopak, niekedy necítíme vinu, ale vážne druhým ubližujeme.

Pomôcky: plagát s desatorom, čierna farba, špagát, papier s obrázkami pre každého

Môže sa prečítať žalm 51 alebo Mt 26, 69–75/Mk 14, 66-72/Lk 22,54-62.

Úloha: Obálky sú podkladom pre nasledujúcu sved'.

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: napísať niekoľko tagov (svoju jednoduchú osobnú originálnu značku) na papier a priniesť na ďalšie stretnutie.

Toto stretnutie treba zhodnotiť najmä z pohľadu, či dokázali brať celý rituál vážne, čo by bolo vhodné zlepšiť pre vytvorenie atmosféry ticha a vážnosti. Ako sa to chalanov dotklo? A či im to pomohlo hlbšie spoznať seba vo sviatosti zmierenia.

PRÍLOHY

Príloha 1.1 - Iqbal Mashik⁵

Zatvorili mu ústa dávkou zo samopalu práve na Veľkú noc 16. apríla 1995. Mal iba 12 rokov a bol kresťan. Iqbal šiel po omši na bicykli do svojej dedinky Muritke. Usmrtili ho mafisti továrne na koberce, lebo sa odvážil pranierovať vykorisťovanie detí svojej dediny. Keď mal Iqbal štyri roky, rodičia ho predali za šesťnásť dolárov fabrike na výrobu kobercov. Začal pracovať 12-13 hodín denne za niekoľko bathov. V Pakistane hovoria, že deti majú malé a šikovné ruky a sú ideálne na prácu na tkáčskych strojoch. A potom, deti nestávkujú, neprotestujú, nerozprávajú. Iqbal ostal prikovaný pri krosnách až do svojho desiateho roku, keď sa s ním stretol Ehsan Uílah Khan, prezident Frontu oslobodenia z nútených prác v Pakistane. Vzal si ho so sebou: „Myslel som, že keď zachránim jeho, pomôžem druhým.“ Iqbal sa stal vodcom šiestich miliónov pakistanských vykorisťovaných detí. Jeho „križová výprava“ po dedinách Pandžábu mu dodala odvalu. „Už sa nebojím svojho majiteľa, teraz sa musí báť on mňa“, hovorieval. Jeho pranierovanie donútilo pakistanské vrchnosti zatvoriť desiatky tovární na koberce v provincii Lahore. Potom zanesol svoje svedectvo do iných ázijských krajín, na Západ, do Spojených štátov. Vo Švédsku, keď hovoril na jednej svetovej konferencii o práci, predniesol svoju neúprosnú detskú obžalobu. Rok pred jeho smrťou mu v Bostone firma Rebook dala štipendium na štúdium. „Budem advokátom, a budem ďalej bojovať, aby deti priveľa nepracovali a mohli chodiť do školy.“ V Pakistane z desiatich dvanásťročných chlapcov do školy chodí iba jeden. Vďaka Iqbalovej odvahe a medzinárodnému tlaku niektoré krajiny už ohlásili lepšie zákony a pomoc chudobným rodinám. No i napriek tomuto pokroku zostáva stále niekoľko desiatok miliónov mladých obeťou ťažkej práce, prostitúcie a obchodu s drogami.

⁵ Príprava na Festu 1998

Kde vlastne som?

II. BLOK

osobná rovina:

Chalani sú neistí v nových prostrediach dospelých.

Vnímať u nich precitlivosť na seba ohľadom spravodlivého správania s nimi. Hoci sú k druhým veľmi kritickí, sami na sebe často nevidia, ako druhým ubližujú.

Mnohé veci začínajú skúšať, sú pre nich lákavé, zaváňajú dospelosťou.

Majú sklon podceňovať malé veci, ktoré sú však dôležité.

Pred handicapovanými ľuďmi majú rozpaky.

vzťah s Bohom:

Citlivosť na spravodlivosť voči nemu je cestou pre pochopenie základného morálneho pravidla: čo chceš, aby druhí robili tebe, rob to aj ty im.

Pokladajú vzťah s Bohom za malú, nepodstatnú vec, ktorú môžu zo svojho života vyhodiť. Predsa však je to tá najpodstatnejšia vec, ktorú musia objaviť a zanechať pre ňu všetko. Okrem sveta slávnych a bohatých ľudí je tu svet Božieho kráľovstva, ktoré sa prejavuje nenásilne a vládne láskou.

skupina:

Spolu s ostatnými vstupujú do nových prostredí a snažia sa v nich čím skôr zorientovať.

niekoľko poznámok:

počas celej etapy je chlapec vedený rozhodnúť sa:

- Spoznať jednu osobnosť (alebo svätca) vo svete, na Slovensku.
- Pre základnú hodnotu Božieho kráľovstva – **SPRAVODLIVOSŤ**
- Pre zaujímanie sa o dianie okolo seba – nie je mi všetko jedno (indiferentizmus).
- Objavovať vo svojom živote malé veci, ktoré sú však veľmi podstatné (mám sklon ich podceňovať)

ZÁKLADNÉ PRVKY

Vovádzanie do nových (otvorených prostredí) - vždy je potrebné využívať miestne podmienky na oživenie stretnutí. Najmä ak sú v okolí múzeá, výskumné ústavy, známe osobnosti z rôznych oblastí, prípadne zaujímavé prírodné, geografické úkazy... Vždy treba chalanov konfrontovať s reálnymi vecami, lebo inak stretnutia zostanú len „simuláciou“ niečoho reálneho. Tieto prostredia sú niečím zaujímavé a nútia chalanov zaujímať k nim postoj. Nemajú zostať v postoji indiferentizmu.

Stretnutie s handicapovanými ľuďmi - hovorí chalanom o tom, čo v skutočnosti už majú a nevedomujú si to¹.

STRETNUTIA II. BLOKU

1. stretnutie

IMAGE

2. stretnutie

svet celebrit & svet osobností

3. stretnutie

„obmedzení ľudia“

4. stretnutie

prachy sú prachy

5. stretnutie

Slovák – srdce Európy

6. stretnutie

som tam skôr ako ty!

7. stretnutie

vítaj v Božom kráľovstve

¹ Myšlienky k blahoslavenstvám a k Božiemu kráľovstvu z knihy Benedikta XVI. „Ježiš Nazaretský

Predstavenie tagov – vyhlásenie toho najkrajšieho.

Animátori tvoria komisiu. Komisia bude posudzovať najkvalitnejšie oblečenie. (Treba sa dohodnúť, o čo konkrétne pôjde: napr. tričko, čiapka, topánky..., ktoré má chalan na sebe)

Chalani po jednom prichádzajú ku komisii a musia svoju časť oblečenia prezentovať tak, ako by šlo o najlepšiu vec na svete. Aj očividné chyby a nedostatky musia predstaviť ako ich najzaujímavejšiu a najkvalitnejšiu vlastnosť. Jednoducho musia komisiu presvedčiť o tom, že to je najlepšia vec na svete.

Komisia na záver zhodnotí tieto prezentácie a vyhlási najlepšie tričko, čiapku, topánky... na svete.

Potom animátor prinesie viacero časopisov, v ktorých sa píše o svetových značkách oblečenia. Chalani si ich majú prečítať.

Vysvetlenie: Treba, aby objavovali širšie súvislosti. Problémy sveta. Nenechať sa strhnúť reklamou – vidieť veci v reálnom svetle.

Nemôžeme zakladať svoju identitu na tom, čo máme (čo si môžeme dovoliť), ale na tom, kým vo svojom vnútri sme, kto nás má rád a koho máme radi my.

Základné symboly: symboly svetových značiek oblečenia

Objavovať veci v reálnom svetle a nenechať sa strhnúť reklamou. Pochopiť, že nemôžem zakladať vlastnú identitu na tom, čo mám, ale kým som.

- Ako sa staviaš ku značkovému oblečeniu? Si za alebo proti? Značka je záruka kvality?
- Existujú aj neznačkové kvalitné veci? Za značku musíš zaplatiť viac, oplatí sa to?
- A čo zneužívanie lacnej pracovnej sily veľkými výrobcami známeho značkového oblečenia (made in China)?
- Ako pozeráš na iných ľudí, ktorí nemajú na to, aby si mohli kúpiť značkové veci?
- Cítiš sa byť pri nich niekým viac?
- Zdajú sa ti menejcennými?

Význam šiat v biblických časoch, vid'. Príloha 2.1.

Pomôcky: časopisy, kde sa píše o svetových značkách oblečenia

Modlitba za deti, ktoré sú zneužívané výrobcami značkového oblečenia.

Modlitba za spravodlivosť. Keby som ja bol týmto dieťaťom...

Úloha: Prísť do školy v neznačkovom oblečení (ako sedlák). Zmenil sa prístup spolužiakov ku mne? Prečo? Aké odtlačky po sebe zanechávam? prstov, stopy...

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: zistiť niečo konkrétne zo života herca, speváka, ktorý sa mi najviac páči.

SVET CELEBRÍT & SVET OSOBNOSTÍ 2.2

1:00 hod. / ulica

Chalani predstavia životy hviezd, ktoré obdivujú

Bodyguardi – chalani sa rozdelia na celebrity a ich bodyguardov do dvojíc. Vždy jedna dvojica (bodyguard a hviezda) sa majú dostať na určené miesto, kde sa bude odohrávať koncert danej slávnej osobnosti. Úlohou bodyguarda je ju chrániť po ceste na miesto, ale aj na danom mieste do vopred stanoveného času.

Ostatní sa môžu zúčastniť na ich zabití a to handrovými guľami. Každý má len jeden pokus. Nesmú sa však priblížiť na viac ako 5 metrov.

Bodyguard hviezdu chráni buď svojím telom alebo ju usmerňuje tak, aby nebola ľahko zasiahnutelná. Potom nasleduje ďalšia dvojica².

(Tu sa dá na ilustráciu použiť aj scéna z filmu Taken:

<http://www.filmklub.sk/m/movie.php?id=102411> od 8. minúty v dĺžke cca 4 min.)

Ako by vyzeral môj deň, keby som bol slávnou osobnosťou? Koho zo stretnutia by som si zvolil za svojho manažéra?

Vysvetlenie: Určite aj medzi slávnymi ľuďmi nájdeš skutočné osobnosti. Predsa ich to však musí stáť veľkú námahu, aby v sebe kvôli peniazom nezapreli skutočné hodnoty. Mnohí ľudia

² HRKAL, J.- HANUŠ R.: *Zlatý fond her II.*, Praha, Portál 2007

žijú očarení Olympom hviezd show biznisu, ktorým závidia. Viac žijú vyhľadávaním noviniek a pikošiek zo života hviezd ako vlastným životom.³

Základné symboly: show

Uvedomiť si, čo to znamená byť slávnou osobnosťou a čo skutočne na nej obdivujem/čo na nej obdivujú ľudia.

- Ktorý herec sa mi páči? Viem, aký je to v skutočnosti človek? Čo z neho robí reklama, popularita, médiá, manažér? V čom je mojim vzorom (osobnosť)?
- V čom je svet hviezd nereálny? Je ich zárobok primeraný tomu, čo robia? Čo myslíš, aké to je byť niekým, na koho popularite zarába show biznis? Potrebujú hviezdy škandály? Kto z tvojho okolia intenzívne sleduje život slávnych ľudí (vráta sa im do súkromia)?
- Prečo asi ľudia radi čítajú bulvár?

Pomôcky: handrové gule

Zostať verný Bohu a morálnym zásadám vo svete show biznisu je veľmi ťažké. Animátor uvedie túto modlitbu ako modlitbu za vernosť. Byť verný, aj keď všetci okolo mňa neveria. Je to modlitba o dar vernosti. Môže sa predniesť žalm 14.

Úloha: Zisti: Koľko zarábajú hviezdy show biznisu/vrcholoví športovci? Koľko zarába lekár, učiteľ, tvoj otec/mama? (Je to spravodlivé? Koľko by si chcel zarábať ty?)

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: zisti, kam sa uberá súčasná medicína pri snahe navrátiť slepému zrak

³ Ježišovo kráľovstvo blahoslavia chudobných. Tí stoja vo svojej pokore blízko k Božiemu srdcu. Stoja v protiklade k pýche boháčov, ktorí stavajú len sami na sebe. Nejde samozrejme o to, že sú materiálne chudobní (a nie je to ani iba čisto duchovný postoj). Ide hlavne o to, že všetko, čo máme, spájame ako kresťania so službou. Sme jednoducho vnútorne slobodní od peňazí. My kresťania aj keď niečo máme, správame sa tak, akoby sme nemali (iba pre seba).

1:00 hod. / miestnosť

Príbeh – v krátkosti prerozprávať príbeh o tom, čoho boli schopní ľudia, ktorí sú nejakým spôsobom handicapovaní (silný príbeh slabých, ktorí sa stali významnými). Napr. S. Hawking.⁴

Návšteva handicapovaných ľudí alebo nasledujúca aktivita

Chalani sú so zaviazanými očami vovedení do miestnosti. Každý je nejakým spôsobom spútaný (pozor – musia byť dobre spútaní, inak sa hra zmení na jeden veľký trapas. Špagát sa nesmie dať roztrhnúť, nesmie sa viazať na šaty a najlepšie je, keď sú spútaní aj veľmi silnou lepiacou páskou, ale nie na holých rukách alebo nohách. Chalani môžu byť priviazaní aj o radiátory alebo o niečo iné, čo sa nedá posúvať.)

Každý z nich má tiež nejakú zlú vlastnosť (napr. stále klame, háda sa, má druhých „v paži“ a pod.). V miestnosti môžu byť na papierikoch napísané aj nejaké dôležité odkazy, napr. zašifrovaný odkaz, kde by mohli nájsť nožnice, prípadne kľúč od zamknutej miestnosti, v ktorej sa nachádzajú. Každý sa musí dostať za pol hodinu z miestnosti, inak zomrie. Ide o to, kto bude skôr vonku.

Vysvetlenie: Až keď človek stráca to, čo bežne má (zrak, sluch, chuť, možnosť sa pohybovať, tvoriť...), vtedy si uvedomí to, ako veľmi je obdarovaný. Aké úžasné dary od Boha má.

Mladí dnes majú problém súcitiť s trpiacimi, pretože často v rodine nikto nesúciť s nimi a ich vnútornými bolesťami. Dokonca vedia byť krutí voči tým, ktorí sú nejakým spôsobom handicapovaní. Pre nás kresťanov spravodlivosť vedie k solidárnosti. Sme všímaví aj k tým, ktorí sú všetkým ostatným „ukradnutí“. Bolo by nespravodlivé, ak som ja dostal viac ako ten druhý, aby som sa s tým s ním nepodelil.⁵

⁴ http://sk.wikipedia.org/wiki/Stephen_Hawking

⁵ Kresťanstvo sa pozerá inou logikou na svet. Tí, čo sú pokladaní vo svete za stratených a chudobných, sú v skutočnosti šťastní a požeňaní a vo všetkom svojom trápení sa môžu tešiť. Všetci, ktorí sú nejakým spôsobom znevýhodnení a nespoľiehajú sa iba na vlastné sily, dokážu sa spoliehať na Boha a ľudí. V tomto zakúšajú niečo, čo bude až v nebi.

Základné symboly: barle

Pri handicapovaných ľuďoch spoznať svoje možnosti, dary. Uvedomiť si, že sú odkázaní na solidárnosť druhých a učiť sa tomuto postoj.

Ako si sa cítil spútaný? Koľko by si to takto vydržal? (deň, týždeň, mesiac, roky...) Podarilo sa ti z toho dostať samému alebo si potreboval niečiu pomoc? Sú veci v našom živote, ktoré bežne máme, sú veľmi dôležité a predsa si ich nevážime? Aký svoj dar si uvedomujem, keď pozerám na človeka na vozíku, slepého s bielou paličkou, hluchonemého, ktorý sa dorozumieva posunkovou rečou...?

Prežiť spoločnú omšu ako miesto solidarity s chudobnými. Urobíme počas nej zbierku na chudobných a prinesieme to ako obetné dary pred oltár.⁶

Pomôcky: špagát, lepiaca páska, nožnice, nožik

Prečíta sa časť z 2 Kor 4, 8-10. Každý si sformuluje (napíše) vlastnú modlitbu podobným štýlom, napr. hoci ma trápi..., predsa viem, že Boh je so mnou... Potom sa každý pomodlí svoju modlitbu.

Úloha: vlastným úsilím ušetriť peniaze a spoločne ich dať na podporu „obmedzených“ ľudí

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: Zistiť: Aké sú na Slovensku banky, priemysel, finančné skupiny... kto je za nimi? Aké sú na Slovensku mafie – kedy sa naposledy pobili? V akej oblasti sa angažujú? (úlohy si rozdeliť medzi členov stretnutia)

2.4 PRACHY SÚ PRACHY

1:30 hod. / miestnosť

Animátor môže predstaviť ekonomickú situáciu, v ktorej sa nachádzal Ježiš (viď. Príloha 2.2). Potom chalani predstavia informácie, ktoré zistili. Ako to vyzerá v ekonomike na Slo-

⁶ Bolo by dobré vypracovať si aj konkrétny projekt pomoci niekomu. Malo by to byť niečo veľmi nenáročné a predsa užitočné. Chalani by jasne mali vedieť, že ak na niečo prispeli, alebo niekde pomohli, tak je to aj konkrétne vidno.

vensku? (každý predstaví informácie, ktoré získal o bankách, finančných skupinách, mafiách...) Od koho sme ekonomicky závislí?

Hra Vážňova dilema⁷, vid. Príloha 2.3

Stretnutie s niekým, kto pracuje v banke, prípadne vo finančnom svete.

Vysvetlenie: Vidieť nespravodlivosť okolo seba ma má viesť k zamysleniu, súcitu, smútku. Nemôžeme zostávať ľahostajní nad zlobou, ktorá sa deje aj v našom meste. Nie vždy môžeme zmeniť celkovú situáciu, ale jasne sa stavíme na stranu tých, ktorí nespokojujú s nespravodlivosťou.

Základné symboly: peniaze

Spravodlivosť je hodnota, na ktorej môžeme založiť ekonomické vzťahy

Porozprávať sa o hre – ako sa cítili, keď sa im darilo/nedarilo. Aké vzťahy sa vytvárali? Bol niekto podrazák? Ako skončil ten, čo sa správal čestne? Aké je celkové poslanstvo tejto hry? Ježiš pre vytváranie Božieho kráľovstva obhajuje spravodlivosť medzi ľuďmi. Myslíš, že je to hodnota, ktorú si niekto ešte cení a drží sa jej? Aký by mal byť muž, ktorý je spravodlivý? Kedy som ja spravodlivý a kedy nie? (klamem, prekrúcam, „vyzúvam“ sa z povinností, podvádzam...)

Pomôcky: kartičky na hru

Každý môže povedať nejakú nespravodlivosť, ktorú vidí vo svete a okolo seba (voči sebe) a prosiť o to, aby ľudia začali konať čestne.

Úloha: V myslí si prejsť učiteľov, ktorých mám. Kto je ku mne spravodlivý a kto nie? Kto ide ku mne s predsudkami, kto ma preceňuje/podceňuje? Postoj ktorého učiteľa je inšpirujúci pre môj život?

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: prines jednu vec, ktorá podľa teba najviac charakterizuje Slovákov.

⁷ LENCZ, L.- KRÍŽOVÁ, O.: *Metodický materiál k predmetu Etická výchova*, Prešov, Metodicko-pedagogické centrum v Prešove 2004, str. 123

2.5 SLOVÁK - SRDCE EURÓPY

2:00 hod. / námestie

Vedomostný test o Slovensku – história, geografia, osobnosti, súčasnosť (aj múdry schybi)

Všetci idú na námestie. Tu sa chalani dajú do dvojíc/trojíc a majú vytvoriť reklamu na Slovákov. Majú v týchto reklamách vyzdvihnúť to, v čom sú Slováci dobrí, ako sa dokážu vo svete presadiť a aké hodnoty sú im blízke. Majú pri tom použiť symbol, ktorý si mali priniesť. Inak to môže byť aj veľká „haluz“.

Vysvetlenie: My Slováci sme nemali nikdy veľké mocenské záujmy. Nevieme veci riešiť silou, skôr bezbranným odporom (nežná revolúcia).⁷

Nemali by sme sa stále len podriaďovať, zriekať sa vlastného názoru a nemá nám stále vyhovovať situácia, že sme nepovšimnutí (prehliadaní) a nevšimáť si druhých!

Najväčšiu hodnotu, ktorú ešte ako Slováci máme, je rodina. Mali by sme si ju chrániť.

Musíme prekonávať pocity menejcennosti vzhľadom na bohatšie krajiny. Závidíme a sme často zachmúrení (vidíme koľko majú, či už v susedstve alebo na Západe, a trápi nás, že my máme málo). Nevieme sa tešiť z toho, čo máme. Vlastne ani nevieme, aké bohatstvo doma máme (duchovné a už aj ekonomické).⁹

Základné symboly: slovenský znak

⁸ V tomto sa veľmi blížieme k evanjeliovému blahoslavenstvu. Blahoslavení tichí a pokorní srdcom. (Ježiš je tichý a pokorný srdcom Mt 11, 29.) Cituje sa tu žalm 37, 11 a Nm 12, 3. Ježiš je kráľ, ktorý má moc, ale je to moc lásky a pokoja. Na nás Slovákov sa spĺňa toto blahoslavenstvo – dostali sme svoju zem, aj keď sme už snád ani nedúfali. Mať vlastnú zem znamená mať domov, byť doma, byť v pokoji.

⁹ Každá kultúra má v dejinách svoje poslanie. Slovania vstúpili do kresťanskej Európy ako poslední, ich úlohou je, aby tu tiež ako poslední povedali svoje slovo. Solovjov (z knihy T. Špidlíka: Duchovní jednota nové Evropy)

Spoznať typické vlastnosti a hodnoty Slovákov

Zhodnotí sa test a tiež jednotlivé reklamy na Slovákov. Potom sa chalani vyjadria k nasledujúcim otázkam:

- Na koho bežný Slovák najviac nadáva? Na čo často šomreme?
- S kým si ťa mylili, keď si bol v zahraničí a povedal si, že si Slovák?
- Ako sa Slovák zachová, keď je niečo zadarmo? Čo myslíš, prečo?
- Prečo často prehrávame aj vyhraté zápasy?
- Aké vzťahy máme s okolitými štátmi?
- Čo závidíme bohatším krajinám? Akú skúsenosť máš z týchto krajín?
- Myslíš, že Slovákom ide už len o peniaze?
- Ktoré hodnoty ako Slováci by sme nemali zradiť vzhľadom na kultúru, ktorá sa u nás silne presadzuje?

Pomôcky: vedomostný test (papiere + perá)

V centre slovenskej nábožnosti je Panna Mária. Koho by si chcel po smrti stretnúť ako prvého? Bola by to tvoja mama? Prečo?

Úloha: Za čo by som sa hanbil zo správania Slovákov v zahraničí? Snaž sa v tom zlepšiť aj ty.

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: naučiť sa používať GPS

SOM TAM SKÔR AKO TY!

2.6

2:00 hod. / mesto

Skupinu môžeme motivovať v tom, že ich niečo čaká, že bude musieť každý zabojsť sám za seba, že to nebude až také ľahké, že pôjde o čas. Uvidí sa, aké schopnosti sú v nich.

Skupinu zhromaždíme na jednom mieste v odľahlej časti mesta. Povieme im, že ich úlohou je čo najskôr sa dostať na druhú stranu mesta (alebo do centra). Majú na to 1 € a môžu sa im dať ďalšie inštrukcie, ktoré im pohyb sťažia. Vyhráva ten, ktorý sa na dané miesto dostane čo najskôr (stopuje sa čas). Je vhodné, aby mal každý mobil pre prípad potreby. (v noci na chate možno použiť nočnú hru – vid' Príloha 2.4)

Vysvetlenie: Aktivita je typická pre tento vek. Dostať úlohu, zmobilizovať sily, nenechať sa zastrašiť, odhadnúť situáciu, zorientovať sa a podať výkon.

Život tiež vyžaduje zorientovanie sa vo svete. Vedieť, kadiaľ ísť. Nie každou cestou sa ide na „miesto stretnutia“.

Základné symboly: GPS

Zorientovať sa v meste, zhodnotiť situáciu v časovej tiesni a vybrať si najlepšie riešenie. Zabojsovať, aj keď som sám.

Na mieste stretnutia sa vytvorí pokojná atmosféra pri zmrzline/teplom čaji.

- Ako si začal riešiť túto úlohu?
- Čo ťa nemilo prekvapilo? Čo bolo najťažšie?
- Čo bolo najľahšie?
- Niekoľko ti pomohol?
- Čo myslíš, prečo si prišiel ako prvý, druhý... posledný?
- Bol si pri hre čestný?

Pomôcky: 1 euro pre každého, mapa mesta

Kdekoľvek sa pohybujem v meste, čokoľvek robím, Boh je so mnou. Nemôžem sa mu stratiť v mape (na GPS). Môžu si do mapy svojho mesta zaznačiť miesta, kde bývajú. Mapa sa roztrhá na kúsky a každý má kúsok, aby mu pripomínala, že Boh je stále s ním a kedykoľvek sa na neho môže obrátiť.

Úloha: Zareaguj pružne v konkrétnej situácii.

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: sleduj, čo v poslednej dobe veľmi narúša tvoj vzťah s rodičmi a pritom je to iba obyčajná „blbosť“

2.7 VITAJ V BOŽOM KRÁĽOVSTVE

celý deň / les

Príbeh o tom, ako niekto podcenil malú vec, ktorá mala potom v jeho živote veľké dôsledky. Chalanom možno povedať zopár vtipných viet, ktoré človek povedal ako posledné pred smrťou. Mali by vyjadrovať podcenenie malej veci, ktorá však mala veľmi zlé dôsledky. Napr.: „Ten granát určite nie je odistený...“; „To bude určite nulák!“, „Drahá, dnes môžeš šoférovať ty!“, „Tú oranžovú ešte stíham!“...

Jednoduchá hra, kedy chalani musia spustiť počítač. Ale niečo nie je v poriadku, chýba im batéria z matičnej dosky. Musia ju získať tým, že splnia niekoľko úloh, aby mohli spustiť počítač a zistiť informáciu, ktorá by ich odkazovala na ďalšie obdobie na stretnutí (možno odkaz na nejaký výlet alebo inú spoločnú akciu).

Hra v lese: Hrá sa v lese na území, kde sa chalani rozdelia na viacero skupín a každá vlastní okolo ¼ km². Tu si musia chalani vybudovať svoje kráľovstvo s vlastnými zákonmi a spravovať toto územie. Musia si určiť, čo do tohto priestoru budú vkladať. Ako ho budú využívať (Budem tu len rúbať drevo a zarábať na tom? Koho sem vpustím?...) Tiež sa vyhradí priestor pre neutrálne územie, kde sa budú všetky skupinky stretať a obchodovať, uzatvárať dohody a pod. Hra môže trvať aj celý deň a na konci zvíťazí skupina, ktorá najlepšie obhospodarovala svoje územie.

Vysvetlenie: Božie kráľovstvo¹⁰ je perla a poklad, pre ktorý sa oplatí všetko nechať tak. Dokonca predať všetko a stať sa vlastníkom tejto perly či pokladu.¹¹

¹⁰ Zasnúbená zem je krajina, ktorú budú Židia stále nanovo prijímať ako Boží dar. Toto územie musí mať poriadok od Boha. Na tomto území sa musia postarať o cudzinca, o sirotu a vdovu, nebrať úrok atď. Mali sa cítiť ako tí, čo sú na návšteve u hostiteľa. O tom svedčia aj všetky príkazy o jedle (napr. nemiešať mlieko a mäso). Cítia sa teda byť hosťami u niekoho, nie ako samotnými vlastníkmi. Na myšlienku územia ako daru od Boha nadväzuje aj Božie kráľovstvo. Rozširuje sa však na celý svet.

¹¹ Ježišova originalnosť ohľadom Božieho kráľovstva bola v tom, že hovoril, že Božie kráľovstvo je blízko. Typické znaky tohto Božieho kráľovstva: „biednosť kráľovania“, ktoré je opísané symbolmi ako horčičné semiačko, ktoré je síce najmenšie zo všetkých semien, a predsa je z neho veľký strom. Či ako kvas oproti cestu, ktoré však potom cestu prekvasí. Predsa sú tieto nepatrné veci podstatné vzhľadom na to, čo spôsobia. Rozsievateľ seje veľa, aj keď vzíde len málo. Semená sú bezmocné pred nepriateľom a vždy rastú s burinou.

Boh cez Ježiša vstupuje do života ľudí úplne nečakane a originálne. Je to čas obrátenia a radosti. Nečakane nevládne svetskou mocou, ale vládne láskou až do krajnosti, až na kríž (Jn 13, 1). On je perla, ale aj semiačko, ktoré umiera. Božia moc sa zjavuje vo svojej jemnosti, jej veľkosť v jej jednoduchosťi a blízkosti. Čo sa predtým vyjadrovalo vo víchre, ohni a zemetrasení, nadobúda teraz podobu kríža, trpiaceho Boha, ktorý nás volá do ohňa ukrižovanej lásky (Boh teda vládne výlučne mocou lásky a takto sa aj presadzuje).

Základné symboly: malé semiačko, kvas

Objaviť vo svojom živote malé veci, ktoré sú pre život podstatné. Uvedomiť si, že Božie kráľovstvo je kráľovstvo, v ktorom sa vládne láskou.

Zhodnotiť hru.

Moja skúsenosť s vecami, ktoré sú malé a na prvý pohľad som ich podcenil, a predsa však boli v konečnom dôsledku najpodstatnejšie.

Vo virtuálnom svete sa simulujú rôzne svety v počítačových hrách. Často ide o dobývanie, o dopestovanie, ťažbu či produkovanie niečoho, z čoho potom môžem stavať, viesť vojny a pod. Vlastnia moji rodičia nejakú časť zeme? Keby som ja mal v realite nejaké územie, čo by som s ním urobil? Stalo by sa len miestom, z ktorého chcem vyťažiť? Alebo by som na ňom vybudoval domov pre seba a svoju budúcu rodinu? Aký domov chcel Boh vytvoriť pre ľudí?

Pomôcky: počítač (nie notebook), veci na hru v lese

Vytvorí sa atmosféra v kruhu okolo niekoľkých hrúd zeme. Animátor uvedie modlitbu tým, že poukáže, ako sa vládcovia kedysi, ale aj dnes snažili dobývať čím väčšie územia. Snažili sa mať čo najväčšiu ríšu. Lenže tam, kde vládne Boh, kde sa rozprestiera Božie kráľovstvo, toto územie sa dobýva úplne inak. Dobíja sa silou mieru, spravodlivosti, solidárnosťou, pravdivosťou a láskou. Malými vecami ako sú kvas alebo semiačka, ale sú schopné zmeniť všetko zvnútra.

Modliť sa modlitbu „Počuj Izrael!“ znamenalo prijať Božiu vládu nad svetom.

„Počuj, Izrael, Pán je náš Boh, Pán jediný! A ty budeš milovať Pána, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou silou.“

Prijať Božie kráľovstvo znamená prijať Boha za vládcu môjho života. Určuje môj život a tak sa božie kráľovstvo stáva prítomné vo svete.

Úloha: zasadiť strom v okolí svojho domu; dať si záležať na nejakej malej veci, ktorá sa mi zdá podstatná pre môj život! (čas ranného vstávania, nehádať sa hneď, poriadok vo veciach...)

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: súťaž: Kto dlhšie vydrží bez spánku. Aké sú potom následky? Doping (káva, kofola, energy drinky...) je zakázaný...

Je dôležité zhodnotiť celú etapu. Ako pochopili spravodlivosť a ako sa im ju podarilo vovádzať do života stretnutia, doma... Tiež je dôležité vyhodnotiť situácie, ktoré boli pre chalanov najsilnejšie – prehovorili im do života, najviac pri nich stíchli. Tie si sami môžu potom zapísať do svojich zápisníkov.

PRÍLOHY

Príloha 2.1 - Význam šiat v biblických časoch

Šaty a šperky dávali hodnotu ľuďom Orientu. Prorok Izaiáš opisuje oblečenie a ozdoby bohatých žien dosť podrobne (Iz 3, 16-4, 1). Pestrofarebná tunika zdobila aj Jozefa, ktorému ju daroval otec a bratia mu ju závideli (Gn 37, 3). V boji boli vzácne šaty obľúbenou korisťou. Veliteľ Achan ukradol ako vojnovú korisť krásny senaársky plášť (Joz 7, 21). Podobne si delia korisť v Sdc 5, 30. Prorok Ezechiel zase prorokuje o dni, kedy budú zo seba veľmoži vyzliekať pestré plášte (Ez 26,16).

Oproti vzácnemu oblečeniu stojí vo Svätom písme nahota a akt „vzylečenia“. U prorokov sa opisuje Boží trest ako vyzlečenie. Ostatí nahým je Božie pôsobenie voči Izraelu, keď je neverný svojmu Bohu. Tejto svojej neveste Boh odoberie všetky jej šperky a všetky šaty (Oz 2, 5; 2, 11-12). Spásne konanie Boha je opísané opačným aktom. Vtedy dá človeku odev – rúcho spásy (Iz 61, 10). Prorok Ezechiel hovorí o Jeruzaleme ako o nevernej žene. Boh vypočítava všetko to, čo pre ňu urobil. Obliekol ju do pestrej látky a ozdobil ju náramkami, náušnicami, retiazkami... Ale ona mu bola neverná a smilnila s každým, čo išiel okolo (Ez 16, 10-15). A to, čo dostala od Boha, svojho ženicha, kladla pred svojich milencov. Dokonca aj svoj odev (Ez 16, 18).

Vyzliekanie Ježiša zo šiat je znamením zrieknutia sa jeho hodnosti.

Príloha 2.2 - Ježiš a peniaze¹²

Asi polovica Ježišových podobenstiev sa určitým spôsobom týka peňazí. V tom sa odzrkadľuje význam peňazí pre Ježišových poslucháčov. Cez Palestínu, a najmä dolnú Galileu, viedla dôležitá obchodná cesta a táto oblasť mala aj výhodnú polohu na pestovanie dôležitých surovín na prípravu jedál.

Vývoz a dovoz: Palestína vyvážala zeleninu, hrozno, olivový olej, trstinu na výrobu povrazov, živicu a asfalt z Mŕtveho mora i balzam. Palestína bola takmer jediným zdrojom balzamu, ktorý sa používal na výrobu liekov a aróm. Prijmy z neho boli také dôležité, že Herodes dal na ochranu balzamu postaviť veľké opevnenie. Ďalej sa vyvážali solené ryby, ktoré boli aj dôležitou zložkou palestínskej stravy.

Dovážalo sa najmä pivo z Babylonu a Egypta, syr z Bytínie, makrely zo Španielska, víno a osly z Lýdie, purpur z Týru, šperky, pergamen a papyrus z Egypta.

Väčšina rodín tradične obrábala pôdu a sama predávala svoju úrodu. Mnoho rodín sa špecializovalo na určité odvetvie. Napríklad rybolov bol veľmi výnosný a aj malé firmy, ako bola rodina Jána a Jakuba, si mohli nájsť robotníkov (Mk 1, 20). Niekedy dedina vyrábala jediný produkt, ktorý sa predával v širokom okolí. Hrnčiarske dediny Kefer, Chanania a Šikin zásobovali celú Galileu.

Mena

Zámena peňazí bola dôležitou časťou obchodu kvôli rôznosti mincí. Veľké mestá vyrábali vlastné mince v rôznej hodnote. V Palestíne boli ustáleným platidlom mince z Týru. Chrám odmietal platby v iných minciach, pravdepodobne preto, že mince z Týru mali vyššie percento vzácneho kovu ako iné meny.

Dane

Každý potreboval mince na nákup potravy, ktorú nedorobil sám a na zaplatenie daní. Dane sa odvádzali Rímskej ríši, miestnej administratíve a chrámu. Potom boli nábožensky predpísané desiatky pre chudobných, pre synagógu a desiatky, ktoré Židia museli minúť v Jeruzaleme počas slávností.

¹² ALEXANDER, P.-ALEXANDER, D.: *Ilustrovaná príručka k Biblii*, Banská Bystrica, Slovenská biblická spoločnosť

Jednou z najbežnejších mincí bol strieborný denár, ktorý bol dennou mzdou poľnohospodárskeho robotníka. Bola to minca s portrétom cisára Tibéria (pozri Mt 22, 19-21).

Ježiš sa vo svojom učení snažil varovať ľudí pred zhubným vplyvom peňazí, ale neodmietol ich používať. Zaplatil chrámovú daň (Mt 17, 24-27) a radil platiť aj svetské dane (Mt 22, 19-22). Jediná pomenovaná funkcia v skupine jeho nasledovníkov, o ktorej vieme, je „pokladník“ (Jn 12 ,6).

Príloha 2.3 – Väzňova dilema¹³

Ide o jednu z hier v rámci teórie hier. Tento problém bol formulovaný v roku 1950 Merrillom Floodom a Melvinom Dresherom nasledovne:

Dvaja podozriví sú zadržaní políciou. Polícia nemá dostatok dôkazov a navštívi preto oboch väzňov, ktorí sú oddelení, aby im ponúkla rovnakú dohodu. Ak bude jeden z nich svedčiť proti druhému (zradí druhého) a tento nič neprezradí (bude spolupracovať), zradca bude prepustený a spoluväzeň si musí odsediť celých desať rokov. V prípade, že obaja nebudú svedčiť, budú odsadení len na 6-mesačné odňatie slobody. Ak sa väzni zradia navzájom, bude im udelený 5-ročný trest. Obaja väzni sa musia rozhodnúť, či budú mlčať alebo svedčiť, pričom vedia, že spoluväzeň sa o zrade nedozvie pred ukončením vyšetrovania. Ako by mali väzni konať?

Príklad matice výnosov pre väzňovu dilemu

	Spolupracovať	Zradiť
Spolupracovať	-1/2, -1/2	0, -10
Zradiť	-10, 0	-5, -5

Väzňova dilema je príkladom hry s nenulovým súčtom. Ak predpokladáme, že každý hráč sa snaží maximalizovať úžitok pre seba (bez ohľadu na spoluhráča) minimalizáciu dĺžky trestu, racionálny jedinec sa rozhodne zradiť. Jediný bod rovnováhy je v tomto prípade suboptimálny, čo znamená, že tým, že sa hráči navzájom zradia, získajú menej, ako by dosiahli v prípade spolupráce.

¹³ Zdroj: http://sk.wikipedia.org/wiki/V%C3%A4z%C5%88ova_dilema

Príloha 2.4 - Nočná hra v lese (na orientáciu)

Ide o "klasickú dobyvateľskú stratégiu"... les sa rozdelí na dve územia, každý hráč dostane na začiatku 5 životov (majú ich ako čiarky na ruke).. celkovým cieľom je mať čo najviac životov, hrá sa na čas. Každý hráč má fixku, aby mohol škrtat' alebo pridávať životy.

zaklínadlo- skupina musí vymyslieť nejaké zaklínadlo (8 slov), zaklínadlo začne účinkovať, keď ho po jednom kúsku prenesú na nepriateľské územie na jedno miesto. Ak sa im to podarí, tak každý nepriateľ si dá dole každých 10 minút 1 život, až kým nenájdu miesto, kde je zaklínadlo.

lekárnička- každá skupina rozmiestni na svojom území 5 papierov so symbolom lekárničky, ak tento papier nájde nepriateľský hráč, dopĺňa si okamžite 3 životy.

bomba- každá skupina má desať farebných papierov formátu A5 (so symbolom gule), hráč môže uložiť bombu na cudzie územie a napíše čas uloženia bomby (je dobre si na začiatku stanoviť veliteľský čas), ak bomba nebola odhalená do 5 minút, tak vybuchne a to znamená, že hráč, ktorý ju našiel, stráca 2 životy (ak ju nikto "nezdvihne", na konci hry sa bomby odhalia a skupina si musí odrátať daný počet životov).

handrové gule- každá skupina uloží na svojom území pokope 10 handrových gulí, ak ich nájde nepriateľská skupina, môže ich používať ako svoju "predĺženú ruku", čiže keď zasiahne niekoho na svojom území, je to ako "chytenie hráča- dotyk" (- 1 život).

potraviny- každá skupina uloží na svojom území pokope 12 lístočkov s názvom potravina; ak to nepriateľská skupina nájde, môže ich začať po jednom prenášať na svoje územie, v prípade, že prenesú aspoň 3/4 lístočkov (9), tak si každý hráč tejto skupiny môže pridať 3 životy.

chytenie hráča- dotyk: môžem chytať len na svojom území, v prípade zrealizovania:
- 1 život.

chytenie hráča- znemožnenie pohybu: na celom území - 3 životy.

Kde vlastne som?

III. BLOK

Táto etapa priamo nadväzuje na predchádzajúcu. V nej sa pokračuje vo vystavovaní chalanov situáciám, v ktorých neboli. Robia výpady do otvorených prostredí. Dôraz sa kladie na druhú črtu Božieho kráľovstva – PRAVDOVRAVNOSŤ. Ježišovo kráľovstvo predstavíme na základe jeho správania sa k rôznym ľuďom, ktorých stretol.

STRETNUTIA III. BLOKU

1. stretnutie

hodený do sveta

2. stretnutie

„Dámy a páni, klamem vás...“

3. stretnutie

správaj sa slušne!

4. stretnutie

svet vedy

5. stretnutie

média

6. stretnutie

staré, ale dobré

7. stretnutie

Ježiš sa stretáva s...

+ rituál pätnásťročného

3.1 HODENÝ DO SVETA

1:30 hod. / mesto

Animátor príde s nejakým zložitým formulárom – napr. na vydanie zbrojného pasu alebo podobne, a požiada chalanov o jeho vyplnenie – koľko z toho budú schopní vyplniť?

Chalani dostanú úlohy, ktoré musí každý splniť sám za určitý čas. Napr. zisti, čo všetko potrebuješ na vydanie občianskeho preukazu; zisti, aké banky majú v okolí svoj bankomat, koľko sa dá z nich maximálne vybrať peňazí, v akej mene, v akých jazykoch s tebou bankomat komunikuje a pod. (nesmú používať internet).

Vysvetlenie: Je to ďalšia aktivita, ktorá chalanov vovádza do nových situácií, do otvoreného prostredia, v ktorom sa majú sami vedieť zorientovať, získať potrebné informácie, vybaviť veci a vedieť komunikovať. Treba chalanom dávať jasné posolstvo – už nie si decko, musíš si veci vedieť zariadiť, vybaviť a zorganizovať sám.

Základné symboly: zložito vyzerajúci formulár

Rozvíjať schopnosti komunikácie pri vybavovaní vecí, trpezlivosť.

- Čo som v poslednej dobe vybavoval?
- S akými problémami som sa stretol?
- Z čoho som bol nervózny?
- Čo myslíš, prečo existuje taká veľká byrokracia?

Keby ľudia boli viac zodpovední, nebolo by treba toľko papierov...

Hoci moderná doba má prostriedky pre rýchlu a efektívnu komunikáciu, často postoje ľudí, ktorí chcú oklamať systém, nútia úrady k tomu, aby rástla byrokracia a tiež poplatky. Čím sa zase len stráca čas a peniaze.

Pomôcky: formuláre, úlohy pre chalanov

Každý má možnosť vyjadriť svoju vlastnú modlitbu. Môže pri tom kolovať sviečka.

Úloha: Nájdi si čas na rozhovor s dospelým, ktorému dôveruješ a skús sa s ním porozprávať o tom, čo prežívaš.

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: skús sledovať tento týždeň noviny a správy. Zisti, ktorý z politikov evidentne klame (jeho vyjadrenia si protirečia).

„DÁMY A PÁNI, KLAMEM VÁS...“

3.2

1:00 hod. / miestnosť

Host' – niekto, kto sa angažuje v politike a môže byť pre chalanov zaujímavý

Kartová hra, pri ktorej sa klame alebo všeobecne známa hra Mafia. Prípadne iná hra...

Vysvetlenie: Vernosť pravde znamená uznanie skutočnosti takej, aká je – neutekám pred ňou. V prvom rade treba byť pravdivý sám k sebe.

Najväčšia Ježišova kritika je proti farizejom – ktorí sú navonok ok, ale vo vnútri si myslia úplne niečo iné.

Ako unikáme pred pravdou? – dvojznačné vyjadrenia, vyhýbaním sa páľčivým témam, útokom voči druhému – hádka, polopravdy...

Základné symboly: holé ruky

Objavovanie pravdy a pravdovravnosti ako základu pre budovanie Božieho Kráľovstva

- Ako sa ti darilo v klamaní?
- Ako si sa cítil, keď ťa oklamali?
- Čo si klamaním získal a čo stratil?

Zhodnotenie klamstiev politikov.

Aj Ježiš sa nachádzal uprostred rôznych politických tlakov (Rím, Herodes, Židia,...) a jeho smrť bola aj výsledok politických hádok (ktoré celkom iste neboli oddelené od náboženských otázok), viď. Príloha 3.1.

Pomôcky: karty

„Ale vaša reč nech je »áno - áno,« »nie - nie«. Čo je navyše, pochádza od Zlého.“ Mt 5, 37

Úloha: Skúsím zmeniť správanie, v ktorom som neúprimný. Napr. pred rodičmi hrám slušného chlapca, aby som od nich získal, čo potrebujem a keď som s partiou, som „grázlik“.

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: Správaj sa niekedy ako „prasa“ – grgaj, prď, smrd’...

3.3 SPRÁVAJ SA SLUŠNE!

1:30 hod. / ihrisko, miestnosť

Vo vymedzenom území je skrytá latrína (sú tam papieriky označené nápisom latrína). Keď ju hráči nájdu, musia si ho ísť dať potvrdiť za záchodovou babou, ktorá je niekde na okraji vyznačeného územia. Po potvrdení idú po ďalší papierik.

V území sa pohybujú nebezpečné „hnačky“ a majú svoje mená, napr. riedka, nekonečná, zelená... Každý hráč má na začiatku hry tri toaletné papiere, ktoré predstavujú životy. Keď hráča chyti hnačka, zoberie mu jeden toaletný papier. Keď niekoho chyti hnačka a on už nemá toaletný papier, je vyradený z hry. Hnačky nie sú v blízkosti latríny, ani záchodovej baby. Zaujímavým prvkom v hre je zápcha. Tá sa objavuje iba z času na čas a snaží sa utiecť pred hráčmi. Ak ju niekto chyti, dostane od nej jeden toaletný papier. Hrá sa určitý čas a vyhráva ten, kto má najviac potvrdených papierikov.¹

Súťažime o najdlhší grg.

Ako stretnutie sa môžete zúčastniť divadelného predstavenia v slušnom spoločenskom oblečení.

Pozrieť si nejakú časť z televízneho programu o slušnom správaní (napr. Špaček – Etiketa, vtipne a prítažlivo spracované, možno vyhľadať na youtube).

Vysvetlenie: Chalanov (úlohou z minulého stretnutia) sme postavili do rôznych rôľ. Mali by postupne chápať, že správať sa ako „prasa“ nie je príjemné pre druhých a ani oni sa necítia

¹ hra Latrína: <http://www.hranostaj.cz/hra156>

v prítomnosti niekoho s takýmto správaním dobre. Slušnosť dáva dôležitosť udalostiam života (prísť slušne oblečený do kostola, do divadla, na oslavu...).

Slušnosť je tiež základom pre pravdovravnosť. Úprimnosť bez slušnosti je drzosť. Nie je všetko pravda to, čo si myslím o druhom – často vidím len časť pravdy na ňom. Treba šetriť city druhého, ak je to možné. Fanatik pravdy môže veľmi urážať druhých, zraňovať ich, vovádzať do malomyseľnosti a sám sa smeje nad hromadou trosiek, ktoré nevedeli zniesť „pravdu o sebe“. Povedať pravdu znamená posvietiť na cestu, nie zasvietiť do tváre tak, aby druhý nič nevidel.

Základné symboly: sako

Vovádzanie do slušného správania a skúsenosť slušného vystupovania pri kultúrnej udalosti

- Ako to bolo, keď som sa správal ako „prasa“?
- Nieкто mi dohovárał? Ako sa ľudia pri mne cítili?
- V čom sa podobám na „prasa“?

Treba zhodnotiť aj účať na divadelnom predstavení...

Pomôcky: papieriky, toaletný papier, fixky, počítač

Modlitba môže byť inšpirovaná textom Jak 3,1-12.

Úloha: Počas týždňa ti nesmú smrdieť nohy.

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: Skús si pripraviť niečo o tom, čo ťa v poslednej dobe vo svete vedeckých objavov fascinovalo.

SVET VEDY 3.4

1:00 hod. / miestnosť, vedecká výstava, hviezdáreň

Prezentácia zmenšovania a zväčšovania makrokozmos/mikrokozmos.²

2

73

Odísť, objavovať a nebyť sám!

Chalani predstavia svoje vedecké objavy, ktoré ich zaujali.

Mohlo by to byť spojené so stretnutím s nejakým vedcom alebo vynálezcom, ktorý by mal byť pre chalanov atraktívny. Alebo pozrieť nejakú vedeckú výstavu.

Môžu dostať úlohu vytvoriť návrh na vylepšenie niektorých technických objavov (kam sa vedecký pokrok bude uberať do budúcnosti?).

Vysvetlenie: Vedecký pohľad na svet ponúka merateľné fakty. Snaží sa svet popisovať čo najpresnejšie. V posledných desaťročiach sa vedecký výskum výrazne zrýchlil. Čím viac však ide napred, tým viac sa objavujú oblasti, ktoré ešte neboli prebádané.

Nové objavy nás môžu fascinovať a viesť k obdivu ľudských schopností, ale aj obdivu nad svetom.

Svet sa nepopisuje len vedecky. Práve náboženstvo popisuje svet symbolicky. Zem vnímame vďaka „nevedeckému“ opisu stvorenia sveta ako náš domov, nie len ako zdroj prírodných surovín. Svet nemá svoj konečný pôvod v „big - bangu“, ale v Otcovej náručí, ktorý ho stvoril z lásky.

Základné symboly: mikroskop/d ďalekohľad

Vzbudiť údiv nad svetom a záujem o objavovanie sveta, ktoré nekončí.

- Máš pocit, že je blbé, keď dnes nemôžeš využívať tie prostriedky, ktoré ľudia objavili až potom ako zomrieš?
- Čo ťa z predchádzajúcich aktivít najviac oslovilo?
- Akú pravdu človek objaví, keď pozerá na úžasnú krásu a zložitú svet okolo?

Pomôcky: prezentácia, papiere, perá

Kniha Genézis 1 – stvorenie sveta (prípadne žalm o stvorení Ž 104). Židia si predstavovali zem ako dosku na stĺpoch, ktoré ju držia uprostred vôd. Nebeskú klenbu si predstavovali ako niečo pevné, cez čo padá voda a na čom sú zavesené hviezdy, slnko a mesiac. Predstavy o svete sa menia. To, čo sa nemení je, že pochádzame od Boha.

Úloha: Nauč sa používať nový technický prostriedok, ktorý si doteraz nepoužíval

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: Zisti, aký je približný rozpočet komerčných televízií. Aké finančné skupiny sú za médiami?

MÉDIA 3.5

1:00 hod. / miestnosť

Prednáška o médiách. Môžeme využiť knihu „Moc a nemoc médií“ alebo prednášku Jozefa Kováčika na TV LUX – Večerná univerzita.³

Vymyslieť najlepšiu konšpiračnú teóriu (viď. Príloha 3.2) na základe skutočných faktov, z posledných dní. Je potrebné vytvoriť správu, ktorá sa zakladá na týchto faktoch a predsa však nie je pravdivá. Môže byť zrealizovaná ako súťaž.

Návšteva televízneho štúdia.

Vysvetlenie: počas totality na Slovensku sa naučili ľudia filtrovať to, čo je propaganda a čo skutočnosť. Jasný nepriateľ ich nútil premýšľať, odhaľovať jeho zákulisné ťahy, jeho klamstvá a podvody. Sme dnes schopní odlišovať pravdivosť informácií? Uvedomujeme si, že dnes sa stala informácia produktom, ktorý zarába peniaze. Nie je dôležité, či je pravdivá, ale či zarobí.

Základné symboly: noviny

Kriticky hodnotiť informácie z médií

- Ako spoznať informáciu, ktorá je len cieľom zisku peňazí a vôbec nemusí byť pravdivá?
- Čo nám dnes sťažuje spoznávať pravdivosť informácií (ako v minulosti)?
- Prečo dnes ľudia pasívne prijímajú aj nepravdivé informácie?

Pomôcky: papiera, perá

³ Jozef Kováčik, *O manipulácii v médiách*, <http://www.tvlux.sk/archiv/play/22>

Modlitba pred používaním internetu: "Všemohúci večný Bože, ktorý si nás stvoril na Svoj obraz a nariadil si nám, aby sme všetko dobré, pravdivé a krásne hľadali predovšetkým v božskej osobe Tvojho jednorodného Syna, nášho Pána Ježiša Krista, prosíme Ťa, daj, aby sme na orodovanie svätého Izidora, biskupa a učiteľa, na cestách internetom viedli naše ruky a oči k tomu, čo je milé Tebe a každého človeka, ktorého stretneme, prijímali s láskou a trpezlivosťou. Skrze Krista nášho Pána. Amen."

Úloha: Sledovať dianie vo svete – buď na internete, večerné správy, noviny... aby som mal prehľad.

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: Zistiť ako funguje Vatikán (Aké konšpiračné teórie sa okolo Vatikánu v poslednej dobe vytvorili a ako to je v skutočnosti? Kto na týchto teóriách zarába?).

3.6 STARÉ, ALE DOBRÉ

1:00 hod. / pred kostolom

Tradícia jednej z fabrik na autá. Jej vznik, rozvoj, súčasné trendy. Niektoré prvky, čo si zachováva a niektoré nové perspektívy.

Predstav si, že si pápežom. Môžeš zmeniť veci v katolíckej cirkvi. Čo by to bolo a prečo?

Súťaž o najtrápnejší prejav viery na katolíckom Slovensku. Prečo to asi ľudia robia? Prečo ti to je proti srsti? Akú inú vhodnejšiu formu by si navrhol? Nezdá sa ti to trápne len preto, že tomu nerozumieš? Vedieť sa zasmiať aj sami nad sebou je znakom životaschopnosti.

Vysvetlenie: Je veľa vecí, ktoré robíme z tradície.

Tradícia má pozitívny rozmer, ak je životaschopná – je schopná odovzdávať život. Avšak vždy nanovo musí byť skúmaná, aby sa z nej odstránili prvky, ktoré vedú k smrti. V nás žije to, čo prežili generácie pred nami. V kresťanoch žije to, čo prežili kresťania s Ježišom pred tým, aj keď sme v nových podmienkach a okolnostiach. Mladý človek chce rýchlo všetko meniť. Cirkve však rozmýšľa inak, zostáva verná tradíciám a až po dlhšom čase veci mení. Nechce robiť unáhlené rozhodnutia.

Aj pápež nemôže veci meniť ako chce. Musí zostať verný Svätému písmu a Tradícii. Nie je svojvoľným vládcom, ktorý si môže robiť, čo chce.

Základné symboly: auto

Uvedomiť si hodnoty tradície (čo mi dáva) a prečo ju treba očisťovať.

Môže sa urobiť na základe príkladu s tradíciou automobilky. Čo pozitívne prináša tradícia?

Pomôcky: tradícia automobilky, Sv. Písmo

Modlitba Benediktus alebo Magnifikat – starobylé modlitby prvých kresťanov, ktoré nadväzujú na Starozákonné modlitby. (Lk 1, 46-55; Lk 1, 67-79). Porovnať so Starým zákonom.

Porovnať texty – Benediktus s Ž 41, 14; Ž 111, 9; Ž 18, 3; Ž 132, 17; 1Sam 2, 10; Ž 18, 18; Mich 7, 20; Ex 2, 24; Jer 11, 5; Mal 3, 1; Iz 40, 3; Iz 9, 1.

Porovnať texty - Magnificat s 1 Sam 2, 1-2; 1 Sam 1, 11; 1 Sam 2, 7-8.

Úloha: Nezabudnúť na meniny a narodeniny mamy/otca, výročia sobáša... Prípadne iných príbuzných.

Naladenie chalanov na nasledujúce stretnutie: Ktorým ľuďom sa vyhýbaš, tj. ich „nemusíš“?

JEŽIŠ SA STRETÁVA S... 3.7

1:00 hod. / pokojné miesto v prírode

Naladíme chalanov na aktivitu, ktorá má prebiehať v tichu a v prírode.

Každý si vylosuje v skupinke svoj lístoček - v tichu si ho každý sám má prečítať a napísať odpoveď na otázky. (Lístočkov je tu osem, ak je na stretnutí viac chalanov, je potrebné ich doplniť, aby každý mal iný) Potom sa všetci stretnú (viď. Príloha 3.3).

Vysvetlenie: Na záver sa môže podčiarknuť myšlienka, že Ježiš prichádza k tým najslabším, najodstrkovanejším a prináša im lásku, akou ich miluje Boh. Dokonca aj k svojim nepriateľom. On neváha ísť až k hriešnikom, nebojí sa „špiniť si ruky“ s ľuďmi. Nezostáva vo svojom nebeskom svete, ale riskuje život tým, že miluje.

Základné symboly: Ježiš uprostred tých najbiednejších a hriešnikov

Spoznať Božiu lásku pohľadom na historického Ježiša, ktorý sa stretáva s ľuďmi na okraji spoločnosti a chudobnými. Pochopiť, že v Ňom k nám prišlo Božie kráľovstvo.

Každý prečíta aspoň úvodné vety na svojom lístočku a tak predstaví tému, ktorej sa týka. Potom prečíta svoju prvú otázku, ale nie ešte odpoveď. V skupine má každý povedať, čo si myslí, akú odpoveď dotyčný na danú otázku napísal. Potom prečíta to, čo skutočne napísal. Ostatné otázky a odpovede sa čítajú podľa toho, či je dostatok času.

Pomôcky: lístočky, perá

Ďakovanie za Ježišovu lásku. Každý nech poďakuje za to, čo ho najviac z celého uvažovania o Ježišovi oslovilo, za to, čo nečakal... nečakal, že Boh bude milovať až tak veľmi.

Úloha: Môžu sa na záver pozrieť na poslednú svoju otázku a odpoveď. Z nej definujú pre seba predsavzatie.

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: Pravidelne denne cvičiť.

RITUÁL Pätnásťročného⁴

V našej vekovej etape chalani dosahujú 15 rokov. Bolo by vhodné, aby tento vek spojili aj s rituálom plavca. Tento rituál by sa mal odohrať v noci pri rieke, ktorú je možné (bezpečne) preplávať a prebrodiť. Na jednom brehu môže chalan dostať otázku: „Ak by dospievanie bolo len jeden moment – čo by si počas neho chcel prežiť?“ Všetko sa odohráva v úplnej tichosti. Na brehu sa musí vyzliecť do treniek a oblečenie, ktoré tu zanechá, sa zakope do zeme. Po zvládnutí tejto skúšky dostane od animátorov na druhej strane rieky nové oblečenie. Rituál symbolizuje stav neistoty, ktorý chalan v tomto veku prežíva. Neistota rieky, prúdu, ktorý ho strháva. Opustenie jedného brehu – detstva je cenou za dospievanie, ktoré symbolizuje druhý breh. Zvlieka zo seba staré šaty detstva a dostáva nové. Potrebuje prejsť cez prívál nových objavov a skúseností, ale nesmie sa nechať nimi strhnúť. V tom je tajomne prítomná postava animátora – niekoho, s kým môže prejsť túto náročnú cestu dozrievania.

⁴ Pri príprave rituálu je potrebné nejakým spôsobom komunikovať s rodičmi. Najmä ohľadom oblečenia. Chalan by tiež mal byť upozornený, že niečo bude musieť opustiť, stratiť, zničiť... Uprostred rituálu sa chalana môžeme znova spýtať, či do toho chce skutočne ísť a či je ochotný sa niečoho zriecť. Ak povie „nie“, nejde v rituáli ďalej! Aj pred rituálom môže byť oboznámený o tom, že si má obliecť to, čo môže byť počas rituálu zničené.

Príloha 3.1 - politická situácia za čias Ježiša

Rímski cisári Augustus a Tiberius:

Ježišova doba spadá do vlády dvoch cisárov: Octaviana Augusta (27 pred Kr. - 14 po Kr.) a Tiberia (14 - 37 po Kr.). Ani jeden z nich nikdy neprišiel do tejto východnej časti ríše. Dlhá epocha ich vlády zaistila politickému spoločenstvu ríše mier a prosperitu. Augustus ukončil občianske vojny a za jeho vlády bol blahobyť. I keď si to v Ríme neprial, nechal sa cisár vo východných oblastiach uctievať ako boh, a to zvlášť vtedy, ak bol tento kult spojený s kultom bohyně Romy.

O Tiberiovi sa hovorí, že sa stránil ľudí a s pribúdajúcim vekom sa stále viac utiekal do Kampánie a na Kapri. Seianus, prefekt gardy, ktorého vplyv na cisára začal rásť asi od roku 20, bol za cisárovej neprítomnosti v Ríme takmer neobmedzeným pánom. Bol nepriateľom Židov a jemu vďačil Pontius Pilatus za menovanie za prefekta v Judei. V 15. roku Tiberiovoho panovania vystúpil Ján Krstiteľ (Lk 3, 1). Tiberius menoval v roku 35 L. Vitellia za miestodržiteľa v Sýrii a ten potom odvolal z funkcie Pontia Piláta.

Herodes Veľký

Panovník, do ktorého vlády spadá Ježišovo narodenie, je Herodes. Pochádzal z bohatej idumejskej šľachty. Jeho otec sa menoval Antipater, matka bola Nabatejka menom Kypros, a tak bol Herodes považovaný Židmi za votrelca a cudzieho uzurpátora. Jeho vláda je zaťažena mocensko-politicky pochopteľnými, avšak krvavými spormi s predchádzajúcou hasmonejskou dynastiou. Herodesovi sa podarilo spojiť ríšu, ktorá obsahovala Idumeu, Judeu, Samáriu, Galileu, Pereu a oblasti v severovýchodnej Palestíne a udržovať ju v mieri takmer tridsať rokov. Koncom roku 40 pred Kr. bol Herodes menovaný rímskym senátom za kráľa v Judei z iniciatívy triumvírov Antonia a Octaviana, neskoršieho Augusta. Rímsky mocipáni videli v Herodesovi vhodného muža, ktorý by mohol upokojiť nepokojný židovský ľud usadený na okraji impéria a podriaďiť ho rímskej vláde.

Moc, ktorá mu bola zverená, užíval Herodes dôsledne a so štátnickou chytrosťou, ale občas i tvrdo a brutálne. Zriaďoval súdne dvory, ktoré sa v praxi prispôbovali grécko-rímskemu pojatiu práva.

Herodes ako cudzinec (Idumejec) sa nemohol odvážiť siahnúť po veľkňazstve, to mu bolo jasné. Obmedzil však moc veľkňaza. Zrušil veľkňazské dedičné právo. Veľkňaz sa tak stal obyčajným kultovým úradníkom, závislým na Herodesovej vôli.

Kráľ vyšiel v ústrety židovskému citeniu tým, že nechal v Jeruzaleme znovu vybudovať chrám v pôvodnom lesku, čo zvýšilo prestíž mesta doma i v cudzine. Avšak natoľko držal s Rímom, že jeho náboženské snahy sa nakoniec ľuďom zdali podozrivé a prehlbovala sa priepasť medzi ľuďom a kráľom.

Herodes Antipas

S ohľadom na Ježišov život je z Herodových synov najdôležitejší Herodes Antipas, ktorý vládol príslušným územiám od roku 4 pred. Kr. do 39 po Kr. Vládu nastúpil v šesnástich rokoch. Bol považovaný za ctižiadostivého, chytrého a márnivého, menej čínorodého než bol jeho otec. Znovu vystaval mesto Sepforis, zničené Varom, obklopil ho pevnými hradbami a zriadil si v ňom rezidenciu. Založenie otvoreného amfiteátra svedčí o helenisticko-rímskom zmýšľaní tetrarchu, ktoré prejavil i tým, že premenoval mesto Betharamftha, ktoré opevnil, po cisárovej manželke Lívíi, neskôr Júlii. Jeho najznámejšie mesto, ktoré vybuďoval, bolo mesto Tiberias na západnom brehu Genezaretského jazera, pomenované ku cti cisára Tibéria. Sem tiež Antipas preložil svoju rezidenciu. Dobu založenia mesta nevieme presne, ale bolo to asi po roku 20 po Kr. V dobe Ježišovho pôsobenia už bolo mesto postavené. Výstavba bola spojená so škandálom: bolo potrebné kvôli tomuto mestu odstrániť veľké množstvo náhrobkov, a pretože podľa levitských zákonov takéto miesto bolo považované za nečisté, bránili sa veriaci Židia usídlíť v Tiberiade, i keď dostali lákavé ponuky. Antipas bol nútený prizvať - často aj násilne - všelijakých ľudí z rôznych kútov ríše. Pravdepodobne to vrhá zvláštne svetlo na Žida Ježiša, že v súvislosti s jeho pôsobením nie je nikde v evanjeliách uvádzaný Tiberias. Pravdepodobne do tohto mesta nikdy nevstúpil.

Antipas bol nebezpečný aj pre Ježiša. Podľa Lk 13, 31 bol pred ním Ježiš varovaný a vyzvaný, aby opustil jeho územie, pretože ho chce Antipas zabiť. V Jeruzaleme však tetrarcha určite nemal žiadnu súdnu právomoc.

Antipas stratil vládu vo svojej zemi vinou ctižiadostivosti svojej ženy Herodiady. Na jej naliehanie sa uchádzal v Ríme u cisára Caligula o kráľovskú hodnosť, ktorú v r. 37 obdržal Agrippa II., Filipov dedič. Bol však u cisára obvinený Agrippom z rôznych priestupkov a ohovorený do takej miery, že ho cisár zosadil a poslal do vyhnanstva do Lugduna v Gálii, kde zomrel. Pyšná Herodias ho sprevádzala do vyhnanstva.

Rímski miestodržiteľia v Judei

Územie nikoho, ktoré kedysi patrilo Archelaovi, bolo v r. 6 po Kr. prevzaté do priamej rímskej správy.

Miestodržiteľia v Judei mali rezidenciu v Caesarei Prímorskej. Pri zvláštnych príležitostiach, napr. na sviatky, však mali vo zvyku odísť do Jeruzalema, kde sa v tejto dobe zhromažďovalo mnoho ľudí. Vojsko, ktoré mal miestodržiteľ k dispozícii, sa neskladalo - ako v prípade légii - z rímskych občanov, ale bolo naverbované z miestneho obyvateľstva: jednalo sa o pomocné zbory. Keďže židovské obyvateľstvo bolo od vojenskej služby oslobodené, slúžili v týchto zboroch predovšetkým Arabi a Samaritáni. Rimania dokázali využívať spory týchto národností so Židmi a existujú mnohé doklady nenávisťi týchto vojakov voči Židom. Dane, ktoré miestodržiteľia vyberali, išli do cisárskeho rozpočtu, nie do štátnej pokladne.

Jeruzalemský chrám požíval štátnu ochranu. Rozsah tejto ochrany je zrejmy zo skutočnosti, že vstup do posvätej časti za chrámovou závorou bol Nežidom zakázaný pod trestom smrti a Rimania vyvesili príslušné varovné nápisy v latinskej i gréckej reči. Brali ohľad na židovské ctenie do takej miery, že do Jeruzalema neprichádzali s vojnovými štandardami nesúcimi cisárov obraz. V chráme sa musela dvakrát denne prinášať obeta za cisára a rímsky ľud. Dozor nad finančným hospodárením chrámu mal snáď tiež rímsky miestodržiteľ. A menovanie veľkňaza robili takisto Rimania - buď sýrsky alebo judejský miestodržiteľ. Takáto bola situácia v rokoch 6- 41 po Kr.

V Ježišovej dobe slúžilo päť rímskych miestodržiteľov. Doba ich vlády sa dá určiť len približne: 1. Coponius r. 6- 9, 2. Marcus Ambibulus r. 9- 12, 3. Annius Rufus r. 12- 15, 4. Valerius Gratus r. 15- 26, 5. Pontius Pilatus r. 26- 36.

Pre nás je najdôležitejším miestodržiteľom Pilatus, pochádzajúci z jazdeckej rodiny Pontiov. Navždy bude po celom svete spomínaný pre svoju rozhodujúcu úlohu pri Ježišom ukrižovaní. Tradícia zachovala i meno Pilátovej ženy: Procula Claudia. Filón Alexandrijský označuje Piláta za človeka od prírody neústupného a svojvoľného a vyčíta mu prijímanie úplatkov, násilníctvo, lúpeže, urážky, mučenie, popravy bez súdu, nepretržitú a neznesiteľnú krutosť. Filón píše o tom, že Pilát dal priniesť do Jeruzalema pozlátené votívne štíty s menom cisára. Rozhorčené obyvateľstvo nedosiahlo nič, pokiaľ sa ľud neobrátil so sťažnosťou k samotnému Augustovi.

Dlhé spolužitie Kajfáša s Pilátom a ich spoločný pád v roku 36 dovoľujú usudzovať, že Kajfáš bol do značnej miery ochotný spolupracovať s Rimanmi. Pravdepodobne je to významné i pre Ježišovu popravu. Dôvodom Pilátovho zosadenia bol masaker Samaritánov v obci Tirathaba. Samaritáni chceli vystúpiť na obeť na svoju posvätnú horu Garizim, a pretože mali pri sebe zbrane, domnieval sa Pilát, že má zasiahnuť. Vitellius, ktorý obdržal sťažnosť Samaritánov, nariadil Pilátovi, aby prišiel do Ríma a zodpovedal sa pred cisárom. Avšak skôr ako Pilát do Ríma dorazil, Tiberius zomrel. Tým Pilát mizne z historickej scény.

Veľkňazi a synedron

Keď sa Ježiš narodil, bol v Jeruzaleme veľkňazom pravdepodobne Šimon ben Boethos (24- 5 pred Kr.), ktorý pochádzal z alexandrijskej rodiny z nižšieho kňazského rodu. Šimon mal dcéru Mariamne, ktorá bola považovaná za najkrajšiu ženu svojej doby. Herodes ju chcel za ženu a preto odstránil prekážku spoločenského odstupu tým, že jej otca ustanovil za veľkňaza. So synom, ktorého Mariamne porodila a ktorý sa takisto volal Herodes, sme sa už stretli. Ten sa oženil s Herodiadou, ktorú mu neskôr ukradol Antipas, čo mu vyčítal Ján Krstiteľ.

Potom nastúpil Annáš ben Sethi, jeden z najdôležitejších veľkňazov, ktorý zanechal stopy i v Novom zákone. Je síce spomínaný iba v Lukášovom a Jánovom podaní, vystupuje však do popredia. Podľa Jn 18, 13.19- 24 to bol práve on, kto vypočúval Ježiša.

Do svetla dejín vystupuje Kajfáš v synoptických evanjeliách v kontexte pašiových udalostí. Je vykreslený ako vodca tých, ktorí chceli odstrániť Ježiša - ako v správe o výsluchu u Mk 14, 53-65, tak u Jn 11, 47-51.

Pre ľud nebola veľkňazská kasta v prílišnej úcte, skôr v nenávisti: kupovala si úrad za peniaze a snažila sa, aby zostal v príbuzenstve.

Veľrada (gr. synedrion, hebr. sanhedrin), najvyšší židovský správny a súdny úrad, úzko spolupracovala s veľkňazom, ktorý bol predsedom tohto 71 členného grémia. Vznikla už za perzských čias zo zástupcov kňazskej a zemskej šľachty. Herodes Veľký začal svoju vládu demonštratívnym mocenským aktom voči veľrade. Nechal popraviť väčší počet ich členov, pretože sa veľrada opovážila pozvať ho pred svoj súd. Na ich miesta povolal ľudí, ktorí mu boli povolíni.

Svoje staré práva získala veľrada až za rímskych vládcov - avšak s obmedzením na Judeu. Znovu sa stala súdnym dvorom pre civilné i trestné veci, čo zodpovedalo rímskej politike v dobytých provinciách. V súvislosti s Ježišovým procesom je pre nás zvlášť dôležitá otázka, či mala židovská rada „potestas gladii“ - moc vynášať rozsudky smrti a vykonávať ich, alebo či bolo toto právo vyhradené miestodržiteľovi.⁵

Príloha 3.2 - Konšpiračná teória

Konšpiračná teória alebo teória sprisahania je názor na ľubovoľnú tému, ktorý predkladá, že istá skupina ľudí vedome a tajne pôsobí v neprospech inej skupiny ľudí. Vyznavači konšpiračných teórií si myslia, že touto skupinou je vláda, predstavitelia tajných organizácií, jedného alebo viacerých spoločne pôsobiacich podnikov alebo predstavitelia národov alebo náboženstiev, občas mimozemské civilizácie.

Existuje veľké množstvo konšpiračných teórií. Obyčajne chýbajú presvedčivé potvrdzujúce alebo vyvracajúce dôkazy, často možno hovoriť o rôznych stopách, podozreniach a možnostiach.⁶

⁵ GNILKA, J.: *Ježiš Nazaretský – Poselství a historie*, Praha, Vyšehrad 2001

⁶ http://sk.wikipedia.org/wiki/konšpiračná_teória

Príloha 3.3 - Texty k jednotlivým lístkom⁷

1. Ježiš sa stretáva s mýtnikmi. Mýtnici sú ľudia, ktorými Židia pohrdali, lebo ich pokladali za spolupracovníkov s Rimanmi (kolaborantov).

„Keď potom vyšiel von a videl na mýtnici sedieť mýtnika menom Léviho, povedal mu: „Pod' za mnou!“ On vstal, opustil všetko a išiel za ním. Lévi mu urobil vo svojom dome veľkú hostinu. A bol tam veľký zástup mýtnikov a iných, ktorí s nimi stolovali. Farizeji a ich zákonníci šomrali a hovorili jeho učeníkom: „Prečo jete a pijete s mýtnikmi a hriešnikmi?“ Odpovedal im Ježiš: „Lekára nepotrebujú zdraví, ale chorí. Neprišiel som volať spravodlivých, ale hriešnikov, aby sa kajali.“ Lk 5, 27-32

- Čo myslíš – kým dnes ľudia pohrdajú?
- Priblížil by sa Ježiš dnes aj k nim?
- Kto pohrda tebou? Približuje sa Ježiš aj k tebe?

2. Ježiš sa nebojí rozprávať aj s prostitútkou. Dokonca prostitútkam, ktoré sa obrátili a mu uverili, sľubuje Božie kráľovstvo:

„Ježiš im povedal: „Veru, hovorím vám: Mýtnici a neviestky vás predchádzajú do Božieho kráľovstva. Lebo k vám prišiel Ján (Krstiteľ) cestou spravodlivosti, a neuverili ste mu. Ale mýtnici a neviestky mu uverili. A vy, hoci ste to videli, ani potom ste sa nekajali a neuverili ste mu.“ Mt 21, 31-32

- Už si stretol niekedy niekoho veľmi hriešneho, kto zmenil svoj život a začal veriť v Boha?
- Čo myslíš, aký postoj mal Ježiš k tým, ktorí boli veľmi hriešni?
- Cítiš sa aj ty niekedy veľmi hriešny?
- Aký postoj má vtedy k tebe Ježiš?

3. Ježiša niektorí pokladali za pažravého a za ožrana. Zdá sa, že Ježiš vedel byť aj skromný, ale vedel aj oslavovať. Bol jednoducho vždy tam, kde sa jednalo o ľudí a snažil sa správať primerane okolnostiam.

⁷ BROWN, R. E.- FITZMYER, J. A.- MURPHY, R. E.: *Grande Commentario Biblico*, Brescia, Queriniana 2002

„Prišiel Syn človeka, je a pije, a hovorí: „Hľa, pažravec a pijan, priateľ mýtnikov a hriešnikov!“ Mt 11, 19

- Myslíš si, že Ježiš sa mal správať „svätejšie“?
- Prečo sa asi Ježiš nebál s ľuďmi aj tešiť a hodovať?
- Čo myslíš, prichádza Ježiš k tebe hneď s nejakými nárokmi, alebo prichádza k tebe tak, že sa vie spolu s tebou i tešiť a vie ťa najprv vypočuť?
- Vieš sa aj ty tešiť s druhými, aj keď sa ti niekedy zdajú byť hriešni?

4. Ježiš kritizoval veriacich Židov za to, že robili veci len navonok, ale vo vnútri nemali lásku a ani ducha.

„Pán mu povedal: „Vy, farizeji, čistíte čašu a misu zvonka, ale vaše vnútro je plné lúpeže a nepravosti. Hlupáci, či ten, čo stvoril vonkajšok, nestvoril aj vnútro? Ale čo je vnútri, rozdajte ako almužnu a všetko vám bude čisté. No beda vám, farizeji, lebo dávate desiatky z máty, ruty a z každej zeleniny, ale spravodlivosť a Božiu lásku obchádzate! Toto bolo treba robiť a tamto nezanedbávať! Beda vám, farizeji, lebo máte radi prvú stolicu v synagógach a pozdravy na uliciach! Beda vám, lebo ste ako neoznačené hroby a ľudia ani nevedia, po čom chodia!“ Lk 11, 39-44

- Poznáš takých ľudí, ktorí sa navonok tvária, že sú stopercentní, ale vo vnútri sú veľmi sebeckí (patrili by k nim kňazi, zbohatlíci, krásky...)?
- Čo by im dnes asi Ježiš povedal?
- Nezdá sa ti niekedy, že aj ty sa pretvaruješ?
(navonok super, ale vo vnútri si myslíš niečo iné)
- Čo by Ježiš povedal tebe?

5. Ježiš bol niekedy veľmi radikálny. Dokonca niektoré vyjadrenia ťahal až do extrému.

„Počuli ste, že otcom bolo povedané: »Nezabiješ!« Kto by teda zabil, pôjde pred súd. No ja vám hovorím: Pred súd pôjde každý, kto sa na svojho brata hnevá. Kto svojmu bratovi povie: »Hlupák,« pôjde pred veľradu. A kto mu povie: »Ty bohapustý blázon,« pôjde do pekelného ohňa. Keď teda prinášaš dar na oltár a tam si spomenieš, že tvoj brat má niečo proti tebe, nechaj svoj dar tam pred oltárom a chod' sa najprv zmieriť so svojím bratom; až potom

príd' a obetuj svoj dar. Pokonaj sa včas so svojim protivníkom, kým si s ním na ceste, aby ťa protivník nevydal sudcovi a sudca strážnikovi a aby ťa neuvrhli do väzenia. Veru hovorím ti: Nevyjdeš odtiaľ, kým nezaplatíš do ostatného haliera.

Počuli ste, že bolo povedané: »Nescudzoložíš!« No ja vám hovorím: Každý, kto na ženu hľadí žiadostivo, už s ňou scudzoložil vo svojom srdci. Ak ťa zvádza na hriech tvoje pravé oko, vylúp ho a odhod' od seba, lebo je pre teba lepšie, ak zahynie jeden z tvojich údov, ako keby sa malo celé tvoje telo dostať do pekla. A ak ťa zvádza na hriech tvoja pravá ruka, odtni ju a odhod' od seba, lebo je pre teba lepšie, ak zahynie jeden z tvojich údov, ako keby malo ísť celé tvoje telo do pekla.“ Mt 5, 21-30

- Prečo Ježiš rozprával ľuďom takto radikálne?
- Ako to na nich asi pôsobilo?
- Čo by si robil, keby to povedal teraz tebe?

6. Ježiš vyžadoval dokonca lásku aj k nepriateľom.

Zdá sa, že Ježiš žiada lásku bez hraníc, bez miery. Takto milovať dokáže len ten, čo už niekedy zažil takú lásku voči sebe zo strany Boha.

„Ale vám, ktorí ma počúvate, hovorím: Milujte svojich nepriateľov, robte dobre tým, čo vás nenávidia, žehnajte tým, čo vás preklínajú, a modlite sa za tých, čo vás potupujú! Tomu, kto ťa udrie po líci, nastav aj druhé. A tomu, kto ti berie plášť, neodopri ani šaty. Každému, kto ťa prosí, daj a ak ti niekto niečo vezme, nežiadaj to naspäť. Ako chcete, aby ľudia robili vám, tak robte aj vy im! Ak milujete tých, ktorí vás milujú, akúže máte zásluhu? Veď aj hriešnici milujú tých, čo ich milujú. Ak robíte dobre tým, čo vám dobre robia, akúže máte zásluhu? Veď to isté robia aj hriešnici. A ak požičiavate tým, od ktorých to dúfate dostať naspäť, akúže máte zásluhu? Veď aj hriešnici požičiavajú hriešnikom, aby dostali naspäť to isté.

Ale milujte svojich nepriateľov, dobre robte, požičiavajte a nič za to nečakajte! Tak bude vaša odmena veľká a budete synmi Najvyššieho, lebo on je dobrý aj k nevďačným a zlým. Budte milosrdní, ako je milosrdný váš Otec!“ Lk 6, 27-36

- Miloval Ježiš nejakých svojich nepriateľov?
- Ako sa tá láska prejavila?
- Máš aj ty nejakých nepriateľov?
- Miloval by Ježiš aj takých ľudí?

7. Ježiš niektorých ľudí povolal k sebe, aby opustili normálny život a venovali sa len poslaniu, ktoré im zveril. Mali žiť už len pre ohlasovanie Ježiša Krista.

„Keď raz išiel popri Galilejskom mori, videl Šimona a Ondreja, Šimonovho brata, ako spúšťajú sieť do mora; boli totiž rybári. Ježiš im povedal: „Podďte za mnou a urobím z vás rybárov ľudí.“ Oni hneď zanechali siete a išli za ním. Ako šiel trochu ďalej, videl Jakuba Zebedejovho a jeho brata Jána - aj oni boli na lodi a opravovali siete - a hneď ich povolal. Oni zanechali svojho otca Zebedeja na lodi s nádenníkmi a išli za ním.“ Mk 1, 16-20

- Ježiš si povolal rôznych ľudí, aby ho nasledovali – a neboli to vždy tí najsvätejší. Čo myslíš, prečo?
- Stretol si už v živote niekoho, kto ti jasne ukázal, že žije len pre Ježiša?
- Ako by si odpovedal, keby si povolal aj teba?

8. V tej dobe, keď Ježiš žil, ženy boli považované za menejcenné ako muži. Dokonca ich svedectvo na súde nebolo brané do úvahy. Ježiš mal však k ženám veľkú úctu a vedel im prejavit' milosrdenstvo.

„Tu zákonníci a farizeji priviedli ženu pristihnutú pri cudzoložstve, postavili ju do prostriedku a povedali mu: „Učiteľ, túto ženu pristihli priamo pri cudzoložstve. Mojžiš nám v zákone nariadil takéto ženy ukameňovať. Čo povieš ty?“ Ale to hovorili, aby ho pokúšali a mohli ho obžalovať. Ježiš sa zohol a prstom písal po zemi. Ale keď sa ho neprestávali vypytovať, vzpriamril sa a povedal im: „Kto z vás je bez hriechu, nech prvý hodí do nej kameň.“ A znovu sa zohol a písal po zemi. Ako to počuli, jeden po druhom - počnúc staršími - sa vytrácali, až zostal sám so ženou, čo stála v prostriedku. Ježiš sa vzpriamril a opýtal sa jej: „Žena, kde sú? Nik ťa neodsúdil?“ Ona odpovedala: „Nik, Pane.“ A Ježiš jej povedal: „Ani ja ťa neodsudzujem. Chod' a už nehreš!“ Jn 8, 3-11

- Prečo asi Ježiš mal v láske a úcte ženy?
- Už si niekedy docenil nejaké dievča, zastal si sa jej alebo si jej preukázal nejakú službu?
- Keby si stretol dievča, ktoré si neváži samu seba, čo by si jej povedal?

Čo pri nej prežívam?

IV. BLOK

osobná rovina:

Majú tendenciu robiť si so svojim telom, čo chcú alebo ho neprijímajú.

Ich pohľad na seba je plný rozporov – sú ustráchaní a boja sa „trapasu“. Boja sa tiež toho, že sa odhalí ich chyba/neschopnosť. Preto radšej nič nepodnikajú, lebo sa cítia zraniteľní a krehkí. Alebo sa vyvyšujú, sú narcistickí a sami seba idealizujú.

Za vnútorný svet pocitov sa hanbia. Boja sa prejavíť to, čo cítia.

Vzhľadom na svet dievčat cítia neistotu. Nerozumejú komplikovanému citovému vnútru dievčaťa. Túžia často po kamarátke, ale nevedia ako na to. Sú citliví na záujem dievčaťa, ale často k nej pristupujú ako k predmetu uspokojenia vlastných túžob. Nevnímajú hodnotu jej tela (ktoré je úzko spojené s jej vnútrom).

Sexualitu prežívajú ako nepokoj a napätie. Všade sa im ponúka rýchla cesta k uspokojeniu (nie je odolný voči frustrácii). Vzrušenie ho vedie k tomu, že chce mať a musí to mať. Z toho vyplýva rýchla banalizácia sexuality a jej vulgarizácia.

vzťah s Bohom:

Keďže sexualitu vnímajú ako morálny problém, stáva sa na jednej strane problémom vzťahu s Bohom (vnímajú Boha ako toho, kto im stále niečo zakazuje a ich moralizuje), ale na druhej strane sa cez vyznanie viny môžu s Ním stretnúť ako s Tým, ktorý ich vždy prijíma a vždy im odpúšťa.

skupina:

Prepájanie chlapčenských a dievčenských skupín sa stáva novým svetom objavovania a spoznávania sa navzájom. Vzájomné stretávanie a rozhovory sú zdrojom nových objavov o sebe ako mužovi a o svete dievčat.

Majú tendenciu sa predvádzať pred dievčatami. Dievčatá sa rady stavajú do role „faniniek“ a chalani do role hviezd, ktoré sa snažia lacno a rýchlo zaujať.

niekoľko poznámok:

počas celého bloku je chlapec vedený rozhodnúť sa:

- Otvoriť sa pre svet dievčat a spoznať sám seba viac ako muža
- Opúšťať zjednodušujúci a jednostranný pohľad na dievčatá, aký im ponúka súčasná kultúra
- Vykročiť na cestu k srdcu ženy, ktorá je spojená s jeho obetovaním sa a zriekáním pre ňu
- Stať sa nenápadným gentlemanom

ZÁKLADNÉ PRVKY

Typicky mužské aktivity – vedú chalanov k siahnutiu na dno síl a obetovať sa pre dosahovanie cieľa.

Nenápadné prekvapenia pre dievčatá – pri ktorých zostávajú v utajení sú cestou byť pre nich gentlemanmi.

Objavovanie antropologických a biblických posolstiev – vedie chalanov k hlbšiemu pohľadu na celú oblasť sexualít (nie banálnemu).

Panna Mária – je pre nás vzorom čistoty.

V celej etape sa musí zachovať rozmer úcty k témam, ktoré sa rozoberajú. Je lepšie tému ukončiť, ako by mala byť z vulgarizovaná alebo zironizovaná. Alebo aspoň niekoho z chalanov vylúčiť z účasti na tomto stretnutí.

STRETNUTIA IV. BLOKU

1. stretnutie muž, ktorý zabúda na seba

2. stretnutie dobre utajení gentelmani

3. stretnutie sila, ktorá cháni srdce
(ktoré je domovom a nasýtením)

4. stretnutie v čom je rozdiel?

5. stretnutie krása a tajomstvo

6. stretnutie (bez)mocný otec

7. stretnutie biblický rozmer muža a ženy

MUŽ, KTORÝ ZABÚDA NA SEBA 4.1

1:00 hod. / les, ihrisko

Chalanov treba „nažhaviť“ na výkon, ktorý budú musieť podať. Môžu na miesto aktivity ísť mlčky. Prípadne musia niesť na to miesto ťažký kameň, ktorý potom položia do kruhu a ktorý symbolizuje mužskosť, ktorú každý z nich má.

Môžeme chalanov motivovať príbehom (viď. Príloha 4.1)

Zdvihnúť vedro plné vody nohami a preniesť ho niekam.

Vyznačíme asi 5 metrový kruh, v strede ktorého je strom. V jeho blízkosti sú ďalšie stromy. Dáme chalanom lano, vysvetlíme im, že nesmú vstúpiť do vyznačeného územia a že musia z neho dostať preč krabicu. Tá je umiestnená v priestore kruhu pri strome. Musia spolu premyslieť, ako dostať čo najrýchlejšie krabicu von z kruhu.

Prejsť po lanách, ktoré vedú cez vodu.

Vyliezť na strom do výšky dvoch metrov a udržať sa tam určitý čas na štýl medvedíka Panda.¹ Fantázii sa medze nekladú – je možné vymyslieť si kopec iných úloh. Prípadne hra Wáagner.¹

Vysvetlenie: Cieľom bolo dať chalanom zažiť typicky mužské situácie. Silný výdaj mužskej energie, hospodárenie s ňou. Okrem toho si mohli uvedomiť, že výkon muža má svoj rast, vrchol a potom nastáva útlm, „utáborenie sa“ a načerpanie energie. Animátor by mal dať na začiatku chalanom silný impulz, aby pochopili, že môžu rátať s dôverou z jeho strany, že to zvládnu. Môže im dať nejaké rady a silno stisnúť ruku. Ide vlastne o odovzdávanie energie od otca, ktoré sa v našej kultúre vytratilo. Je dôležité ísť na hranicu svojich možností. Dnešná kultúra je hyperprotektívna.² Riadi sa heslom: „Len aby sa ti niečo nestalo.“ (A to platí aj o sexuálnom správaní – musíš mať sex, lebo inak riskuješ psychické problémy.) Touto aktivitou sme sa snažili dať pochopiť chalanom, že v živote treba veci aj prebojovať. My nechceme chalanov iba chrániť, ale chceme, aby zažili aj utrpenie a zranenie.

Základné symboly: päšť, ťažký kameň

Zažiť silu mužskej energie. Prežiť obeť/bolesť pre získanie víťazstva/pre dobro toho druhého.

- Čo bolo najťažšie? Aká úloha bola najľahšia a aká najťažšia?
- Kedy som zo seba vydal najviac energie? Kedy potom prišla únava?
- Cítil som sa ako muž alebo ako „baba“? Aké zranenia som si odniesol?

Pomôcky: laná, vedro, krabica

Ježiš dáva zo seba všetko na kríži. Žena dokáže stáť pri mužovi vtedy, keď vidí, že dáva zo seba všetko. Mária je matkou, ktorá stojí pri synovi práve vtedy, keď dáva svoj život pre druhých.

Úloha: Zapojiť sa do nejakej fyzicky náročnej činnosti (nie športovej), napr. prenášanie nábytku, pomoc na stavbe...

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: Je potrebné priniesť niečo na jedenie a pitie.

¹ <http://www.hranostaj.cz/hra385> http://sk.wikipedia.org/wiki/konšpiračná_teória

² Rozmáznavacia, poskytujúca prehnajú starostlivosť s nadmerne ochraňujúcimi postojmi

Zhromaždíme všetko, čo sme priniesli na jedenie a pitie. Potom sa chalanom vysvetlí, že sa to stane prekvapením pre nejaké dievčenské stretnutie (asi najlepšie v ich veku). Pozor, treba ich na to „nažhaviť“ ako na veľké prekvapenie a tiež na to, že zostanú potom v tajnosti.

Vopred musia vyzdobiť a vhodne zaranžovať miestnosť, v ktorej budú mať dievčatá stretnutie. Animátori im v tom majú pomôcť, aby výsledok bol estetický. Je vhodné dať sviečky, servítky, balóniky, „čačky – mačky“, aké majú dievčatká rady.

Vysvetlenie: Chalanom sa dá veľa hovoriť o tom, že majú mať úctu k dievčatám. Táto malá aktivita by mala chalanom toto posolstvo predstaviť oveľa účinnejšie.

Zostať v utajení je podstatný prvok tejto aktivity. Chalani musia iba akoby „naľuknúť“ vzťah s dievčatami a potom sa vrátiť do skrytosti. Sú ešte v tejto oblasti veľmi zraniteľní a majú obavy, že sa pred dievčatami strápnia (preto sú buď utiahnutí, alebo „machrujú“).

Základné symboly: darček v krabici

Poznať krásu skutkov gentlemanstva a byť schopným zostať pri tom v tajnosti.

Táto aktivita sa nerozoberá. Skôr by mohla prísť animátorka z tohto stretnutia porozprávať chalanom, ako na to dievčatá zareagovali.

Pomôcky: jedlo, pitie, sviečky, servítky, balóniky... iná výzdoba

Jozef stojí pri Márii a zostáva v úzadí. Je jej vždy na pomoci, aj keď nechápe Božie plány a ani Máriu.

Úloha: Byť utajeným gentlemanom. Douč spolužiačku nejaký predmet.

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: Sleduj, na čo dievčatá väčšinou nemajú (čo nezvládajú) – fyzicky, psychicky.

4.3 SILA, KTORÁ CHRÁNI SRDCE (ktoré je domovom a nasýtením)

1:30 hod. / ihrisko, miestnosť

Vytvoríme atmosféru súťaživosti. Chalani sa rozdelia na dve skupiny. Každá skupina si priberie do družstva dievčatá.

Zahrať si futbal s dievčatami. Hrá sa až dovtedy, kým to dievčatá prestane baviť.

Jednoduchá aktivita s kreslením. Každý dostane do ruky gioconda alebo tuhý pastel, ktorý je veľmi krehký, a má nakresliť dievča. Úlohou je nakresliť čo najkrajšie dievča bez toho, aby zlomili kresliace potreby.

Ak je to vhodné, môže sa spraviť aktivita „silueta“: animátor pripraví siluety postáv muža na veľké papieri pre každého. Každý má svoju siluetu a má do nej zapísať odpovede na nasledujúce otázky:

Predstav si, že tvoje telo je zemepisná mapa. Akoby tvoje telo bolo zemepisným povrchom nejakého národa.

- Čo na mojom tele by bolo hlavné mesto?
- V mojej krajine sú oblasti, ktoré prekypujú svojim bohatstvom..., ktoré sú veľmi chudobné...
- Aby som zlepšil stav v týchto oblastiach, mal by som spraviť...
- V niektorých častiach sú nepokoje, napätia, neporiadky, a to napr. v ...
- Ak by som mal postaviť nejaké vojsko na obranu proti týmto neporiadkom, kam by som ich postavil? Proti komu?
- Tiež som objavil, že mám veľké energetické zásoby v ...
- Ešte sú však v mojej krajine neobjavené oblasti...
- Čo si na mojej krajine druhí všimajú a cenia?
- Ak by som bol Bohom v čase, keď tvoril svet (a teda aj môj národ), prial by som si, aby...
- Ešte by som zmenil...

Hra na uvoľnenie: Postavíme sa do kruhu a do vnútra pošleme jedného chlapca, ktorý si pravou rukou zakryje pravé oko a ľavou si pravú podoprie a nechá otvorenú dlaň. Začne robiť kolečká v kruhu, nie veľmi pomaly. Úlohou ostatných je udrieť ho po otvorenej dlani. Keď niekto udrie, chlapec v strede sa zastaví a odkryje si oko a snaží sa zistiť, kto ho udrel. Ak uhádne, ide dotyčný do stredu.

Vysvetlenie: Pre dievča je telo zdrojom množstva otázok.

Pre chalana je ženské telo inšpiráciou, zjavením krásy, intenzívneho vzrušenia, túžby, naplnenia snov (syntézou).

Ale iba vtedy, ak si váži hodnotu tela ženy – bojuje za ňu, vníma ju ako niečo cenné.

Inak sa mu po „použití“ zhnusí.

Chalana charakterizuje jeho sila.

Schopnosť chrániť dievča, brať ohľad na jej slabosť.

Ženy sú krehké v rukách muža.³ Ako „ceruzka“, ktorá sa ľahko zlomí.

Dávať si pozor na odpisy, vulgárnosť, tvrdosť,... Môžem jej veľmi ublížiť!

Sú oveľa citlivejšie.

Žena je pre malé dieťa domovom – každý z nás prebýval v jej lone zopár mesiacov.

A každé dieťa je sytené mliečkom na prsiach ženy. Je symbolom nasýtenia.

K jej telu mám pristupovať s úctou.

Už sa k nej nemám približovať ako decko.

Ale mám sa stávať mužom, ktorý ju chráni a pri ktorom sa môže cítiť bezpečne.

Som ochotný dať svoj život za jej krásu.

Až potom sa mi stane znova domovom a nasýtením.⁴

Základné symboly: krehká ceruzka

³ Biologické výskumy v USA jasne ukázali, že mužovo telo je lepšie vystrojené na úlohu ochrancu, pričom má vrodenu potrebu byť bojovníkom. Ženy sú pomalšie a nemôžu pochodovať rovnakým tempom ako muži. Americká armáda musela o minútu zvýšiť limit pre beh na dve míle, aby ním neprepadlo 8 % ženských kadetiek a dovoliť im nosiť len 4 kg zbraň namiesto 5 kg pre mužov. Zároveň sú „asi o polovicu slabšie. Výskyt zranení medzi ženami – vojačkami je asi dvakrát vyšší ako medzi mužmi. Pre ľahšiu kostru sú ženy náchyľnejšie na tlakové zlomeniny. Až 30 % armádnych dôstojníčok trpí stálymi ortopedickými ťažkosťami, z mužov je to len 7 %.“ (s. 199)

Ženy vykazujú len 55 % svalovej sily muža a 67 % mužovej vytrvalosti. Respiračná kapacita ženy je menšia asi o 20 %. Muži majú hornú časť chrupu silnejšiu a lepšie odolávajú extrémnym teplotným zmenám.

Úroveň základného metabolizmu muža je v porovnaní so ženou približne o 10 % vyššia.

Výsledkom je, že zatiaľ čo chlapci premieňajú energiu na svalstvo, dievčenské telo mení tú istú energiu na tuk. V osemnástom roku života obsahuje ženské telo dvakrát viac tuku ako porovnateľné telo muža. Tuk, ktorý prevláda v koži a hĺbke tela, i rozvinutejšie svalstvo disponujú muža na fyzickú námahu a väčšiu pohyblivosť. Tuk v tele ženy, ktorý prevláda v dolných častiach tela a spôsobuje minimálne zataženie, jej uľahčuje počať a vynosiť deti.

Por. FULLA, M.: Antropológia ženy, Bratislava, Don Bosco 2004, s. 197

⁴ viac inšpirácií – LASCONI, T.: *Tajomná reč tela*, Bratislava, Don Bosco 2001

Objaviť antropologické posolstvá tela muža a ženy.

- Ako sa mi hral futbal s dievčatami? Uvedomoval som si, že sú tam? Bral som na ne ohľad? Zranilo sa počas hry nejaké dievča? Koľko vydržali dievčatá hrať?
- Ohľadom kreslenia dievčaťa – ako sa mi kreslilo? Myslíš si, že je prepojenie medzi dievčaťom a „ceruzkou“, s ktorou si kreslil? Aké?

Pomôcky: gioconda alebo tuhý pastel, papiere, veľké papiere, fixky

Každý muž túži po tom, aby jeho žena bola pannou. Aby on bol pre ňu prvým mužom, ktorý sa jej dotkne. Vzorom panenstva je pre nás Panna Mária. Je ženou, do ktorej sa „zaľúbil“ Duch Svätý. Zostáva navždy krásnou pre Boha.

Modlitba za panenstvo mojej budúcej manželky.

Úloha: Snažiť sa neublížiť rečami dievčaťu (možno teraz odpisujem svoju budúcu...).

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: Spýtať sa nejakého dievčaťa, čo najradšej robí a čo najradšej robievala ako dieťa.

4.4 V ČOM JE ROZDIEL?

1:00 hod. / miestnosť

Chalanov sa spýtame, či si myslia, že dobre poznajú dievčatá. Trocha ich môžeme „ponaťahovať“ v ich veľkých skúsenostiach s dievčatami a potom im dáme jednu z nasledujúcich úloh.

Rozdelíme chlapcov na dve skupiny a dáme im za úlohu rozpomenúť sa, aké ženy ich správdzali a ako sa k sebe navzájom správali vo veku 0 -8 rokov pre prvú, resp. 8 -16 rokov pre druhú skupinu. Necháme im na to približne 5 minút.

Spolu hodnotíme predošlú aktivitu. Snažíme sa nezabudnúť na mamu, staré mamy, vychovávateľky v škôlke, spolužiačky, sestry, učiteľky a postupne necháme chlapcov uvedomiť si ich vzťah k nim, kedy sa začali o dievčatá zaujímať a ako (robenie zle, ťahanie za vlasy, neskôr predvádzanie sa a snaha zaujať, snaha o rozhovory).

Vyrobiť si plagát s heslom: Prečo nie je dobré byť ženou?

Vyrobiť si plagát s heslom: Čo si myslíš, že si myslia o nás dievčatá? (pozitíva a negatíva)

Ak je to vhodné, tieto úlohy sa dajú aj na dievčenskom stretnutí ich vrstovníčok a potom si jednotlivé plagáty predstavia.

Môžeme spraviť aj nasledujúcu aktivitu: každý si na papier napíše mená rôznych dievčat. Potom k nim má priradiť farby a napísať prečo. Nakoniec si to navzájom predstavia.

Vysvetlenie: V týchto aktivitách sa snažíme objavovať rozdielnosť mužov a žien. Ich spôsob myslenia, chápania, vnímania reality.

Základné symboly: sekera a náhrdelník

Pomenovať rozdiely u mužov a žien.

- Čo si sa nové dozvedel o dievčatách?
- Čo ťa prekvapilo?
- S čím nesúhlasíš a prečo?
- Myslíš, že dievčatá viac premýšľajú nad chlapcami ako chlapci nad dievčatami?

Pomôcky: veľké papiere, fixky

Pri mojom dome je múr, na ktorom je množstvo nápisov. Vždy som ich tam videl a dokonca sa mi zdali byť aj smiešne. Nikdy ma však extra nezaujímali. Včera som prežil večer s Pavlou. Je to moja spolužiačka. Čas, ktorý som strávil s ňou letel... Nikto z nás sa však ešte nechcel vrátiť domov. Nakoniec som sa večer vracal domov a videl som znova tie nápisy na stene. Mal som z toho divný pocit. Normálne ma to našťvalo. Napadlo mi, čo by povedala Pavla, keby som jej to, čo bolo na tých múroch, povedal do tváre...

Úloha: Všimaj si dievčatá a zisti: Prečo sa chichúňajú?

Čo stojí bižutéria, ktorú používajú?

Koľko času trávia ráno pred zrkadlom?

Prečo sa tak biffujú?

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: Urobiť prezentáciu desiatich fotiek žien, ktoré odfoť do nasledujúceho stretnutia (alebo pomocou obrázkov z internetu).

4.5 KRÁSA A TAJOMSTVO

1:00 hod. / miestnosť

Zhodnotenie úlohy z minulého stretnutia. Prezrú sa prezentácie. Ide o to, aby sa pomenovali veci, ktoré fotka zachytila a ktoré nie. Skomentovať to – čo tam je, čo nie je a prečo? Je to výpoveď o tom, ako sa ja pozerám na ženu. „Taktó sa ty pozeráš na dievča/ženu.“ Určíte sa vyskytne limitovaný pohľad na ženu. Fotil som len mladé dievčatá alebo aj dievčatko, či staršiu ženu? Na čo som sa zamerail?...

Ak je to ešte potrebné, môže nasledovať podobná aktivita. Pripravíme si fotografie žien, vždy dve rovnaké, aby vytvárali „pár“. Každému chlapcovi dáme jednu fotografiu, tak aby ju nikto iný nevidel a zdôrazníme potrebu neukazovať fotky iným. Fotky rozdáme tak, aby každá mala svoj pár. Nasleduje samotná aktivita. Chlapci sa budú snažiť nájsť človeka s rovnakou fotkou, pričom opisujú dievča na svojej fotografii (vzhľad, výzor, oblečenie). Keď si myslia, že našli svoju dvojicu, sadnú si, ale fotku si ešte neukazujú, urobia tak až vtedy, keď budú všetci hotoví. Je vhodné, aby fotky boli podobné a nemali hneď viditeľný, ľahko identifikovateľný znak.

Vysvetlenie: Pre chlapca je prirodzené obdivovať dievča telesne, jej krásu, ale nesmieme zachádzať príďaleko. Dievča sa nesmie stať čisto sexuálnym objektom pozorovania, treba naň hľadieť čisto, nerozvíjať fantáziu, nepredstavovať si dievča nahé, neurážať tak dievča. Zdôrazniť však krásu ženského tela a krásu ženy ako niečo, čo dievča chce darovať svojmu manželovi, prejavíť mu tak svoju lásku.

Ako muži máme tendenciu pozerat' sa na svet ako na zdroj informácií. Na človeka sa však nedá pozerat' ako na informácie. Telo ženy nie je len informácia, nie je len biológia. Žena má moc zaangažovať moju intimitu a vťahovať ma do vzťahu (sexuálne vzrušenie ma zasahuje v najhlbších častiach môjho vnútra). Telo ženy je tajomstvom, ktoré sa dá odhaliť len vo vzťahu.

Nahota je zjavením človeka – muža alebo ženy. K odhaleniu nahoty sa má ísť cez moment smrti. Zadarmo daný pohľad na nahotu je vzrušujúci, ale bezcenný/bez zmyslu. Nahota potrebuje príbeh lásky. K eroticko-atraktívnym miestam ženy musí muž pristupovať nie ako chlapec (hra – erotické internetové hry), ale muž, ktorý prepožil svoju sexualitu s bolesťou/obetou pre ňu.

Muž by mal prejsť silnou skúškou. Pre ženu by to bol znak, že to nie je slaboch. Je známy istý kmeň Bagisu z východnej Ugandy, ktorý ešte dnes vykonáva obriezku (imbalu). Je to skutočne tvrdá skúška, ale pred ňou chlapec ešte nie je pokladaný za muža a ženy sa nesmie ani dotknúť. Otec je silným momentom, ktorý odovzdáva svoju energiu synovi, aby túto skúšku zvládol. V kresťanstve je zase čas pred manželstvom, kedy nemajú spolu mladí ľudia sexuálne žiť. Je to moment skúšky, kedy sa musia zriekať niečoho veľmi silného. Je to akoby moment smrti pre toho druhého.

Môžeme povedať, že je rozdiel medzi pozeraním a videním. Opäť je tu dôležitý postoj k tomu, čo vidím. Ženské telo je krásne a odráža kus z Božej krásy. Druhý postoj má však rozmer asketický. Nechceme túto krásu kraďnúť len pre vlastné uspokojenie. Chceme, aby zostala tajomstvom, až pokým svoju krásu odhalí pred mužom, ktorý sa rozhodne žiť len pre ňu. (Je pre jej krásu ochotný položiť život). Ako muži sa učíme Ježišovmu pohľadu na ženu. Ježišov pohľad je schopný vrátiť hodnotu dievčaťu, ktorú pristihli pri cudzoložstve. Ježišov pohľad lieči.

Úmyselné vyhľadávanie a pozeranie na nahotu nie je dobré (riskujeme, že na ženu budeme hľadieť iba „telesne“ a stráca sa rozmer tajomstva). Tu si treba dávať aj pozor na filmy (zdlhavé erotické scény, a to najmä večer, keď pracuje fantázia, tiež kúpalská, časopisy, internet, počítačové hry...).

Základné symboly: oči

Prehlibnúť pohľad chlapca na dievča.

Vyvoláme krátku diskusiu, ako sa chalani snažili opisovať dievča na fotke. Či opisovali jej oblečenie, výzor, telo, polohu, v akej bola odfotená alebo si pomáhali inými prvkami na fotke. Chlapci sa v prvom rade zaujímajú o výzor dievčaťa, o jej krásu. Môžeme sa spýtať na ich názor, či to tak naozaj je, aké dievčatá si všimajú na ulici a prečo.

Pomôcky: počítač na prezeranie prezentácií, fotky žien, ktoré sú podobné

Modlitba – stráženie niečoho veľmi krehkého (plameň/ohneň, kvet, vodováha – len tak v rukách ju držíme na celú šírku – je ťažké, aby bola v rovnováhe...) Animátor potom môže predniesť modlitbu za čistotu chalanov.

Úloha: Povzbudíme chalanov, aby sa snažili ustriechnuť si svoje myšlienky, aby sa neobklopovali nečistotou a nekazili si tak pohľad na krásu ženy. Zdôrazníme nutnosť čistého pohľadu na dievča, ktorý formuje aj náš vzťah k nej a aj spôsob komunikácie (nie vulgárnosť).

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: Spýtaj sa otca, či bol niekedy v takej situácii, že už ďalej nevládal – bol na konci so silami.

4.6 (BEZ)MOCNÝ OTEC

1:30 hod. / miestnosť

Sledovanie relácie zo Štúdia AHA, prvá časť, venovaná práve vzťahu chlapca s dievčaťom.⁵

Chalani si predstavia, že sú otcami detí a jedno z detí ochorie. Vašou úlohou je napísať, čo chcete obetovať pre svoje dieťa (10 viet). Inak dieťa zomrie. Potom, ako sa odpovede prečítajú, prilepia sa na slová premenenia: „Toto je moje telo... Toto je moja krv...“

Vysvetlenie: Ako kresťania, keď vstupujeme do vzťahu s dievčaťom, vnímame tento vzťah v perspektíve otcovstva. Tento pohľad sa v súčasnosti úplne vytráca.

Ježiš obetoval pre svoje „deti“ všetko, celý svoj život. Eucharistia je vrchol vyjadrenia a vypovedania obety pre druhého.

Základné symboly: otec s dieťaťom na rukách

Pochopiť, že vzťah s dievčaťom sa má chápať v perspektíve stávania sa otcom.

- Čo by som mal teraz v živote robiť, aby som bol raz dobrým otcom?

Odpovedať si na nasledujúce otázky:

- 5 čŕt, ktoré dievča musí mať, aby som o nej povedal, že je pekná
- 3 podmienky, aby som si povedal, že s ňou chcem chodiť
- 3 podmienky, aby som si povedal, že sa s ňou chcem oženiť a byť otcom

⁵ <http://www.tvlux.sk/archiv/play/30>

- 3 podmienky, ktoré vzťahu prospievajú
- 3 podmienky, ktoré vzťahu neprospievajú
- Ak človek skutočne po niekom túži, tak ten druhý skutočne preniká do jeho srdca. Čo som pre to dievča ochotný obetovať?

Pomôcky: počítač, štúdio AHA – 1. diel, papiere, perá, lepidlo

Meditácia o zaľúbení (viď. Príloha 4.2)

Úloha: Modliť sa tri Zdravasy za svoje povolanie.

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: V 45. žalme nájsť slová, ktoré vyjadrujú krásu kráľovnej, ktorá prichádza na sobáš.

BIBLICKÝ ROZMER MUŽA A ŽENY 4.7

1:30 hod. / nočný pobyt na chate v lese

Výroba ružencov z Rep šnúr. Potrebujeme k tomu dve hrúbky Rep šnúr. Z hrúbky č.4 dĺžku 16 cm. A z hrúbky č.2 dĺžku 120 cm. Hrubšia šnúrk a je vlastne náramok a tenšou sa viaže 10 uzlíkov v rovnakej vzdialenosti. Na náramku sa z jednej strany urobí uzol a z druhej slučka. Prevlčením uzlu cez slučku sa ruženec pripevní na zápästie.

Nočný pobyt – sprevádzať dievča (ktoré má istý čas zaviazané oči) hodinu. Najprv spolu idú v tichosti. Potom sa môžu rozprávať a na záver musia opäť zostať istý čas v tichosti. Chalan na ňu musí dávať pozor, sprevádzať ju tak, aby si po tme neublížila. A až po určitom čase si môže dať dievča dole šatku.

Zamyslenie sa nad časťami sv. Písma: Pies a Gn

Vysvetlenie: Nočný pobyt – sprevádzanie dievčaťa. V aktivite nastupuje najskôr rozhovor, až potom možnosť vidieť. Je to ako mať najprv len adresu niekoho s kým komunikuješ a až potom ho vidíš. V tejto aktivite je chalanom dievča zverené, musia ho priviesť niekam a až potom sa obaja uvidia. Osobné stretnutie nastavuje optiku a pohľad na druhého človeka. Nie od pozerania k rozhovoru, ale od rozhovoru k videniu.

Komentáre k biblickým časťam v Prílohe 4.3.

Základné symboly: hviezdna obloha

Zažiť osobné sprevádzanie dievčaťa a rozhovor s ňou. Prehliť biblický pohľad na vzťah muža a ženy.

- Ako si prežil čas strávený s dievčaťom? (ako si sa cítil?)
- Dával si na ňu dobrý pozor? Kedy si jej zložil šatku z očí?
- O čom ste sa rozprávali?
- ...
- Čo ma pri čítaných častiach Biblie prekvapilo?
- Čomu som nerozumel?
- Ako by som teraz vysvetlil slovo láska?

Pomôcky: šatky, Rep šnúrk

Ruženec je najúčinnjšou modlitbou pre zachovanie si čistoty až do manželstva. Pravidelne sa ho modliť znamená vždy znova a znova vstupovať na cestu objavovania krásy ženy, aby som jej neublížil. Muž sa stáva mužom až vtedy, keď je ochotný skôr zomrieť, ako by ublížil dievčaťu, ktoré má rád.

Úloha: Zapiš si jednu vetu z rozhovoru s dievčaťom, ktorá ťa najviac zaujala a skús si ju cez týždeň viac krát prečítať.

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: Sleduj, ako často niekto zaujme postoj „môžem si robiť, čo chcem!“

Animátori zhodnotia túto etapu. Každý chalan má svoj osobitný čas pre rast v tejto oblasti – v čistote. Môžeme povedať, že toto obdobie je veľmi náročné – sú pod vplyvom mnohých telesných zmien a tiež pod vplyvom kultúry. Preto je dôležité vôbec začať im ponúkať iné pohľady na sexualitu. Akýkoľvek pokrok v tejto oblasti je vždy výsledkom osobnej snahy, dozrievania a Božej milosti.

Príloha 4.1 - Makalu 1973

Výstup, ako ho videl Ivan Fiala (v 80 – tých rokoch organizoval dve výpravy na Mt. Everest):

Vrcholové družstvo – Jožo Psočka, Honza Kounický a Ivan. Vystupovali sme k vrcholu vo výške 8000 metrov. Išli sme po strmom ľadovom teréne – 60 stupňov tvrdého ľadu. Nemal by to byť pre nás veľký problém. Jožo a ja sme išli bez použitia kyslíkových prístrojov. Honzo si dal masku. V jednom momente mal pocit, že nemá kyslík. Prestal sa držať nástrojov, ktorými sa držal ľadu. Chcel si asi napraviť masku, aby mal kyslík. V tejto výške však mozog nepracuje úplne dokonale. Asi si omylom ventil zavrel a nie otvoril. Stratil rovnováhu a padol na chrbát. Padal na kyslíkových fľašiach asi 100 metrov. Pri páde sa fľaše rozbili. Ventily mu rozbili hlavu a asi mal polámanú aj chrbticu. Výstup na vrchol bol samozrejme zrušený. Jožo a ja sme sa snažili kamaráta zachrániť – ešte žil. S obrovskými ťažkosťami sme ho dostali do stanu posledného tábora. Tam sme zistili, že sa nemôže hýbať. To bol rozsudok. Pokúšali sme sa ho teda dostať ešte nižšie, ale bolo to beznádejné. Bolo to vo výške, kam nevyletí vrtuľník. Zostatok družstva v nižšom tábore bol po dvoch mesiacoch výstupu fyzicky vyčerpaný. Šerpiovia hneď ušli. Ostatní dvaja z tímu už museli ísť nižšie. Tak sme s Jožom zostali v tejto beznámejšej situácii sami. Znamenalo to presvedčiť kamaráta, že musí zomrieť a že my chceme žiť. 6 dní sme boli s ním. Mal obrovské bolesti a bol pri vedomí. Všetko, čo sme mali – kyslík, tekutiny, palivo – všetko sme dávali jemu a my sme rýchlejšie zomierali ako on. A zdalo sa, že to aj tak dopadne. Lekári apelovali na nás cez vysielачky, že musíme zostúpiť. Až raz večer vysielala vysielачka a zdola sa ozvalo: „Tu základný tábor, voláme 5. Príjem.“ Už sme nevládali ani odpovedať. Z vysielачky sa ozvala hudba – Beethovenova Osudová. Prebrali sme sa. Asi za pätnásť minút som nahádzal nejaké veci do ruksaku a celú noc som sa spúšťal po lanách 4 km dolu. Každým krokom som pri dýchaní hovoril: žiť, žiť... dýchal som s odhodlaním, že chcem žiť. Jožo vydržal do rána a ráno odišiel aj on. To je asi to najkrutejšie, čo som v živote zažil...

Príloha 4.2 – Zaľúbenie

Zaľúbenie nie je výsledkom môjho rozhodnutia. Aj keď môžem po ňom túžiť, nemôžem sa rozhodnúť zaľúbiť a do koho sa zaľúbim. Zaľúbenie sa deje iba ako prekvapenie. Je to najväčšia vec, po ktorej človek túži, a predsa sa nedá zaobstarať. Môžem len skonštatovať, že sa to so mnou stalo. Skúsenosť lásky so ženou je úplne iná ako akákoľvek iná skúsenosť. Nemôžem si vybrať Evu. Evu Adam dostane od Boha. A musí na ňu čakať, nedostane ju

ihneď. Adam sa cíti sám. Všetko mu patrí, dáva mená zvieratám, robí kopec vecí a predsa sa cíti sám. Nemôže si ju sám zadovážiť. Od toho momentu je pripravený pre prijatie skúsenosti daru, ktorý ho môže „prebudiť“. Príchod Evy do Adamovho života má formu prebudenia sa zo sna. Prebúdzajú sa jeho vnútro. Je to veľmi originálna skúsenosť. Uprostred mora ľudí je tu niečo jedinečné a je to zo mňa. Akoby celá moja budúcnosť prichádzala ku mne v osobe, do ktorej sa zaľúbim. Je tu možnosť spraviť rozhodnutie ohľadom celého môjho života. Konečne môžem pochopiť, čo môžem urobiť so svojim životom. Celý život dávam do hry kvôli nej. Tu sa mi aj moja minulosť javí inak. Konečne ju chápem. Celý ten čas som čakal a pripravoval sa práve na tento moment. Všetko sa to dialo kvôli tomu, aby som mohol investovať do života s ňou. A mení sa aj vzťah k mojej rodine, z ktorej pochádzam. Vďaka tomuto dievčaťu môžem začať budovať svoju vlastnú rodinu.

Príloha 4.3 – Láska a sexualita⁶

Pieseň Piesní:

Od „*Môj milý je pre mňa a ja som pre neho*“ Pies 2, 16 k „*ja som pre môjho milého a k nemu sa upiera moja láska*“ (7, 11) treba prejsť dlhú cestu, počas ktorej musí uznať, že „*ja som môjho milého a môj milý je môj*“.

Tu sme pri podstate skutočnej lásky. Každý zo snúbencov nachádza svoje vlastné bohatstvo v tom druhom a nie v sebe. Každý z dvoch snúbencov chce byť zdrojom potešenia toho druhého. Každý prichádza k šťastiu iba ak sa stáva zdrojom potešenia pre toho druhého. A v tomto pohybe umiera sexualita, ktorá považuje druhého iba za objekt uspokojenia vlastných potrieb. A to bez toho, aby sme nechali zomrieť túžbu! Ak ona zostane silnou, v sile lásky, získa z nej jednu veľkú pravdu: Obaja si totiž uvedomujú, že uspokojenie vlastnej túžby môže prameniť iba z uspokojenia túžby toho druhého a že moje šťastie má prameň v šťastí toho druhého.

Adamov úžas: Gn 2, 18

Prvý krát je v Biblii niečo, čo nie je dobré. Cítiť, že tu niečo chýba, niečo, čo ani práca a ani prítomnosť Boha nemôže uspokojiť. To, čím človek trpí, je samota. Byť sám nie je dobré. Zostať sám sa rovná trestu smrti (Jer 16, 1-9). Boh urobí človeku pomoc, ktorá mu bude rovná – ženu. Pomoc sa tu nechápe v zmysle, že mu urobil „služku“. Pomoc sa chápe v rozmere záchrany od samoty – zostať sám znamená zomrieť a nemať potomstvo, nebyť

⁶ DEBERGÉ, P.: *Amore e sessualità nella Bibbia*, Miláno, San Paolo Edizioni 2002

plodným. Človek potrebuje niekomu hľadiť do tváre. A iba vďaka niekomu inému sa stáva tým, kým má byť. „Môžem byť sám sebou, lebo si tu ty.“ Ak niekto taký nie je, zostáva sám. Muž potrebuje niekoho iného od seba. Ľudstvo začína vo „dvojici“. Nový vzťah, ktorý sa tu rodí, je však vždy ohrozovaný krehkosťou. Hoci je taký vzácny, predsa je od začiatku ohrozovaný. Sexuálna odlišnosť je Bohom chcená a teda dobrá. Nevnímame ju v prvom rade ako nebezpečnú vec, ktorá sa ťažko ovláda a príležitosť k mnohým hriechom.

Gn 2, 21-24

Pred ženou, Adam prvý krát prehovorí. Sú to prvé slová človeka. Konečne môže nastať rozhovor. Prvé slová sú slová údivu a obdivu s vďačnosťou. Muž sa stáva mužom pri stretnutí so ženou (slovná hra *’ish a ’ishah* hovorí o podobe a rozdielnosti muža a ženy). Muž a žena sú jeden pre druhého. Muž aj žena sú každý osobou a nie len polovicou osoby. Nedopĺňajú sa ako dve polovice, ktoré tvoria jeden celok. Ale ako dve rôzne plnosti/celky.

Žena je stvorená počas Adamovho spánku a zostáva navždy pre Adama nedosiahnuteľným tajomstvom. Je stvorená z „rebra“ Adama. „Rebro“ je blízko srdca človeka. Navždy zostáva blízka jeho srdcu.

Gn 2, 24

Muž opustí svoju rodinu, aby so ženou vytvoril jedno telo. Aby bolo možné spolužitie muža a ženy, je potrebné opustiť situáciu dieťaťa (syna), aby bolo možné vytvárať nový vzťah (manželský). Ide o zmluvu. Sloveso „prilipne“ vyjadruje práve tento vzťah. O nový životný príbeh, ktorý budú písať už spoločne. Zanechať svojich rodičov, aby sme sa stali aj my rodičmi, je najvyšším docenením ich rodičovstva. To, čo sme od nich prijali, teraz sme zobrali na seba ako našu vlastnú úlohu.

Stvorenie zostáva teraz v harmónii a kráse.

• Čo vlastne chcem? = sloboda

V. BLOK

osobná rovina:

Rozhodujú sa podľa chútok a výhod („chcem len to, čo chcem ja“)

Slobodu často vnímajú iba ako „haluzenie“ – sú fascinovaní svetom nerozmyslených experimentov zaváňajúcich dospelosťou (hľadanie intenzívneho citového zážitku) a rozhodnutí „tu a teraz“. Zdá sa im byť ideálom „haluzák“ a frajer. Je to ten, kto je tam, kde sa niečo deje a kde sa robí niečo proti normálnosti.

Robia okolo seba neporiadok. Poriadok po nich robí mama, upratovačka...

Sú v období, v ktorom sa rodia mnohé závislosti - alkohol, drogy, cigarety, porno...

Nepoznajú cenu života – slobody.

vzťah s Bohom:

Boha často vnímajú ako konkurenta vlastnej slobody.

Často ani nevedia, čo by Boh mohol od nich chcieť, ako ich vedie, či k nim hovorí.

Boh však je ten, ktorý ich oslobodzuje od ich závislostí, do ktorých upadajú. Je ten, ktorý im dáva možnosť byť slobodnými.

Rodina sa stáva možnosťou žiť – iba Boh môže v ich živote viesť k odpusteniu voči vlastnej rodine a k vďačnosti voči nej.

Hoci chcú robiť iba to, čo sa im chce, nakoniec zostáva otázka: „Čo vlastne chcem?“ Je to čas učiť sa spoznávať Božiu vôľu v ich živote.

skupina:

Solidarita s partiou je v tomto veku veľmi silná. Typická je stádovitosť a prispôsobovanie sa. V partii sa pretvarujú, aby neboli „odpísaní“, aj keď s niečím nesúhlasia. Keď partia niekoho „vyhecuje“, je schopný spraviť hocičo.

Toto všetko ich núti preveriť to, čo bolo len povrchné, naučené z rodiny a pomenovať vlastné hodnoty. Učia sa nezapierať samých seba a stáť si za svojimi hodnotami. Inak riskujú priemernosť.

niekoľko poznámok:

počas celej etapy je chlapec vedený rozhodnúť sa:

- Opustiť schému „robím si, čo chcem“
- Pre angažovanie sa pre druhých
- Prezentovať pred druhými
- Vďačnosť voči tým, ktorí mi umožňujú žiť
- Vnímať Boha ako Osloboditeľa

ZÁKLADNÉ PRVKY

Úlohy od animátora – jednoduché, krátkotrvajúce a ľahko zvládnuteľné úlohy ich otvárajú pre službu druhým.

Test – cez test spoznávať seba a svoju slobodu.

„Hecovanie“ – v „hecovaní“ sa spoznávajú a skúšajú, na čo v skutočnosti majú.

STRETNUTIA V. BLOKU

1. stretnutie

robím si, čo chcem

2. stretnutie

som abstinent, aj keď nemusím...

3. stretnutie

vd'ačnosť - vedieť sa sám o seba postarať

4. stretnutie

únik od slobody

5. stretnutie

slobodne sa prezentujem

6. stretnutie

angažovanie sa - animátorstvo

7. stretnutie

vazalstvo s Bohom -
zásahy Boha v mojom živote

5.1 ROBÍM SI, ČO CHCEM

1:30 hod. / okolie strediska

Čo by sa stalo, keby som nasadol do tanku a ničil mesto?

Pre chalanov sa vytvoria stanovištia, ktoré musia absolvovať. Na každom stanovišti sú po jednom.

- Na stole sú poháre naplnené vodou, v ktorých je soľ, chilli papričky, voda z kyslých uhoriek... Za jednu minútu sa má rozhodnúť, ktorý z nich je ochotný vypiť.

- Sekera – do jednej minúty si má rozmyslieť, ktorú časť tela by si nechal odťať a prečo? (animátor môže stáť so sekerou a naznačiť sek – chalan aj tak väčšinou uhne ;)

- Zistiť, koľko klikov som schopný spraviť do minúty

- Logická hádanka

- Cez ďalekohľad zistiť 5 detailov v diaľke

- Posledné stanovište je úryvok z evanjelia, ktorý si budú všetci čítať až na záver a spolu.

„Veľkňazi a celá veľrada zháňali krivé svedectvo proti Ježišovi, aby ho mohli odsúdiť na smrť.

Ale nenašli, hoci vystúpilo mnoho falošných svedkov. Napokon prišli dvaja a hovorili: „Tento povedal: Môžem zboriť Boží chrám a o tri dni ho postaviť.“ Tu vstal veľkňaz a spýtal sa ho:

„Nič neodpovieš? Čo to títo svedčia proti tebe?!“ Ale Ježiš mlčal. Veľkňaz mu povedal: „Zaprisahám ťa na živého Boha, aby si nám povedal, či si Mesiáš, Boží Syn.“ Ježiš mu odvetil:

„Sám si to povedal. Ale hovorím vám: Odteraz uvidíte Syna človeka sedieť po pravici Moci a prichádzať na nebeských oblakoch.“

Vtedy si veľkňaz roztrhol rúcho a povedal: „Rúhal sa! Načo ešte potrebujeme svedkov? Sami ste teraz počuli rúhanie. Čo na to poviete?“ Oni odpovedali: „Hoden je smrti!“ Mt 26, 59-66

Na tomto poslednom stanovišti im položíme otázky:

Poznáš človeka, ktorý kvôli pravde riskoval svoj život?

Poznáš človeka, ktorý by bol tak slobodný, že ani vtedy, keď sú všetci proti nemu, nevzdá sa svojho postoja?

Za akú pravdu zomiera Ježiš?

Je Ježiš slobodný?

¹ Tank v San Domingo 1995, pozri „Stolen tank“ na youtube.

Vysvetlenie: Pri pití „humusu“ som sa mohol zamyslieť nad tým, do akého rizika som ochotný ísť (bude mi potom z toho zle? prečo? len tak z frajeriny?)?

Sú hodnoty, pre ktoré by som bol slobodný obetovať svoje telo?

Ako na sebe fyzicky pracujem, tak sa rozširujú moje možnosti, schopnosti. Stávam sa slobodným urobiť viac (ísť na túru, podať výkon...).

Moje logické myslenie mi pomáha byť slobodným pri spoznávaní sveta. Viac ho chápem.

Viem si všímať svet a veci okolo. Aj detaily môžu byť v živote dôležité. Ak ich prehliadam, robí ma to neslobodnejším – neviem sa správne rozhodovať.

Ježiš bol ochotný dať svoj život za jednu veľkú hodnotu. Za pravdu, že „Boh je jeho Otcom a on je jeho Synom“. Stačilo v tej situácii pred sudcami povedať, že „nie je Božím Synom“ a všetko by bolo vyriešené. Mohol si zachrániť život. Ale on bol natoľko slobodný, že povedal pravdu aj za cenu svojho života.

Pochopiť slobodu ako niečo viac ako len možnosť výberu (Môžem si robiť, čo chcem).

Pochopiť slobodu ako možnosť rozhodnúť sa pre lásku a dobro (hodnoty).

Základné symboly: sekera

Objaviť hranice mojej slobody. Čím všetkým je obmedzená a čo na ňu vplýva.

Na záver diskusia o tom, aké rozmery slobody spoznali podľa jednotlivých stanovíšť. Kto z ich okolia sa riadi heslom „robím si, čo chcem“ a ako to vplýva na druhých.

Pomôcky: počítač, pomôcky na stanovíšia

Modlitba za ľudí, ktorí robia vždy len to, čo oni chcú.

Úloha: „Zamakám“ v jednej povinnosti, ktorú úplne zanedbávam.

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: Skús popremýšľať, ktorých činností by si sa ťažko zriekol na celý týždeň.

5.2 SOM ABSTINENT, AJ KEĎ NEMUSÍM

1:00 hod. / miestnosť s počítačmi

Nechaj chalanov za internetom (každý má 5 minút) – potom musia spísať, čo robili počas tých piatich minút.

„Pán doktor, trávim za internetom všetok svoj voľný čas, lebo je to zaujímavejšie ako rozprávať sa s ľuďmi... Mohli by ste prosím vás dať ľuďom nejaké tabletky, aby boli viac zaujímaví? “

Test závislosti (na internete), viď. Príloha 5.1

Vysvetlenie: Boh sa zjavuje ľuďom ako záchranca z otroctva. V súčasnosti sa snažíme byť slobodnými, a predsa často upadáme do závislostí. Dostať sa zo závislosti nie je len vecou metódy, vôle a rozhodnutia, ale je to výsledkom Božej milosti, ktorá sa rozlieva tam, kde sa rozmnožil hriech.

Vedieť si zachovať odstup. Nezapnúť hneď „telku“, nehrať sa s mobilom, nenapiť sa hneď vody... nemať hneď všetko tu a teraz. Treba sa začať postupne učiť objavovať najhlbšie túžby, zisťovať svoje možnosti, zvažovať ponuky, vytvárať si zodpovedajúce predstavy, konať, prehodnocovať... Mnohé impulzy, ktoré máme počas dňa, sa často javia ako niečo, čo musíš mať, čo ti bezprostredne uspokojí tvoju túžbu. Ale sú to len únikové činnosti. A na týchto malých veciach sa stávame ľahko závislými, neslobodnými a zaberajú nám veľmi veľa času. Je potrebné sa rozhodovať „byť abstinentmi, aj keď nemusíme“ ...

Negatívne formy uniformity. Sú spojené s neslobodou a závislosťou – emo a pod.

Základné symboly: alkohol, cigarety a internet

Spoznať veci, na ktorých sa stávam závislým a rozhodnúť sa udržovať odstup.

Animátor prejde s chalanmi to, čo napísali v testoch. Môže sa to aj vyhodnotiť.

Tiež upozorní chalanov, že podobný test by si mohli urobiť aj na iné oblasti (počúvanie hudby, telefonovanie, alkohol, cigarety, pornografia, počítačové hry, hazardné hry, stávkovanie,...)

Pomôcky: počítače s pripojením na internet

Ježiš im povedal: „Veru, veru, hovorím vám: Každý, kto pácha hriech, je otrok. A otrok neostáva v dome navždy; navždy ostáva syn. Až keď vás Syn vyslobodí, budete naozaj slobodní.“ Jn 8, 34-36

Úloha: Chalani napíšu, čoho by boli ochotní sa zriecť (nejakej veci). Tieto veci si prinesú na budúce stretnutie a každý si na týždeň zoberie domov jednu z týchto vecí. Je to sloboda zriecť sa niečoho.

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: Rob tento týždeň jednu z činností, ktorú pre teba bežne robievajú rodičia.

VĎAČNOSŤ - VEDIEŤ SA SÁM O SEBA POSTARAŤ

5.3

1:00 hod. / miestnosť

Na začiatku animátor hneď oboznámi chalanov, že je potrebné niečo praktické v stredisku spraviť.

Úlohou chalanov je premyslieť si denný program v meste, do ktorého ťa pozval tvoj priateľ. Môžeš bývať u neho, on ti všetko zaplatí. Môžeš si robiť, čo chceš, fantázii sa medze nekladú. Potom si svoj denný harmonogram predstavia.

Vysvetlenie: Pravdepodobne vznikne množstvo úžasných nápadov ako stráviť čas. Málokto si však spomenie na pomoc či vďačnosť svojmu priateľovi. Som slobodný iba vtedy, keď som vďačný za lásku. Nemôžem si v živote voliť, čo chcem bez toho, aby som nepozeral na vzťahy.

Základné symboly: mesto, kde si môžeš robiť čo chceš

Objaviť svoju rodinu ako miesto, kde dostávam veľa, ktorá mi pomáha byť slobodným a potrebujem za ňu ďakovať, aj keď si hľadám svoju vlastnú cestu. Vedieť sa sám o seba postarať.

- Bral by si v realite takúto ponuku?
- Kto by vo svojom programe bol ochotný pomôcť s niečim priateľovi? (Bol by vďačný svojmu priateľovi?)
- Ako by si sa cítil v úlohe priateľa? Nie je také mesto len „fatamorgánou“, ktorá môže existovať len na krátky čas?
- A čo tvoji rodičia – zdá sa ti, že im máš byť za niečo vďačný? Prečo?

Pomôcky: papiere, perá

Poďakovanie za niekoho, kto mi v mojom živote umožňuje žiť.

Úloha: Naučiť sa aspoň v jednej veci postarať sám o seba... napr. niečo si uvariť, opraviť si veci, ožehliť, vyčistiť topánky, naimpregnovať, starať sa o údržbu svojho bicykla... (sloboda = vedieť sa sám o seba postarať)

Mobil – chalan má jednu minútu rozprávať s otcom alebo mamou.

Len tak sa spýtať „ako sa má“?

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: Zistiť, aké sú štatistiky o samovraždách na Slovensku a vo svete.

5.4 ÚNIK OD SLOBODY

1:30 hod. / vyššia budova, požiarne schodisko

Animátor „zahrá“ vystrašeného človeka, ktorý videl samovraha pokúšajúceho sa o samovraždu. Je potrebné ho dostať dole z „mrakodrapu“.

Vo výškovej budove stojí na streche človek. Tento človek je vo veľmi zlom psychickom stave. Premýšľa nad samovraždou. Každú chvíľu hrozí, že skočí dolu a zabije sa. Stojí tam už asi hodinu. Na miesto dorazila polícia a tiež požiarnici, ktorí sa snažia rozprestrieť záchrannú sieť. Zatiaľ nevieme dôvody jeho samovražedných úmyslov. Prinúť tohto samovraha, aby zišiel zo strechy a vložil sa do rúk psychológov.

Postupne chalani (po jednom) vstupujú na najvyššie poschodie do miestnosti alebo len tak na chodbe. Tu sú animátori, ktorí sledujú celé dianie a hodnotia výkon „psychológa“. Chalan sa musí čo najviac vcítiť do situácie samovraha. Samovrah tu stojí pri otvorenom okne a dra-

matizuje situáciu. Animátori si všimajú, ako sa snaží na to ísť chalan – ten by mal byť veľmi jemný, sebaistý, nie moralizujúci, snažiaci sa viac pochopiť ako súdiť. Nemal by používať slová, ktoré vyznievajú ako podceňovanie situácie a problému samovraha a tiež by ho nemal zosmiešňovať. Postupne by mal prejsť k problému samovraha a upriamiť jeho pozornosť na vzťahy s ľuďmi, ktorí ho majú radi a pre ktorých sa oplatí žiť (rodina, priatelia, manželka a deti...).

Ak chalan bude pristupovať k veci necitlivo, porota dá znak samovrahovi a ten dramaticky ukončí výstup „symbolickým“ vyskočením z okna. A tým pádom je automaticky chalan vyvedený von z miestnosti a ide ďalší. Ak sa naopak podarí chalanovi prísť k problému a presvedčiť samovraha, aby sa s ním išiel v pokoji porozprávať, porota ukončí hru a pogrätuluje „psychológovi“.

Vysvetlenie: Život sme dostali ako dar (od Boha a rodičov) a preto nemáme právo si ho vziať.

Samovražda je únikom od slobody – nakoniec však všetko trápenie neskončí smrťou. Myslieť na samovraždu znamená byť v stave úplnej opustenosti. Znamená prežívať beznádej. My ako kresťania však vo viere chápeme, že v živote nie sme nikdy sami a že Boh nás neopúšťa v najťažších situáciách... práve naopak, vtedy, keď sa cítime sami, Boh je pri nás najbližšie.

Základné symboly: nôž

Nezaujať voči životu postoj úniku od slobody. Učiť sa vcítiť do toho, čo druhý prežíva.

- Vo vyspelých krajinách je samovražda jednou z najčastejších príčin smrti. Čo myslíš prečo?
- Poznáš niekoho, kto už premýšľal nad samovraždou? Aké mal na to dôvody? Vydieral tým niekoho?
- Myslíš, že človek má právo na samovraždu?

Pomôcky: rekvizity na scénu so samovrahom

Judáš aj Peter zradili Ježiša. Jeden sa rozhodol pre beznádej a Peter pre nádej na odpustenie.

Úloha: Zamyslieť sa: Komu by som chýbal, keby som zomrel? Ukazuje mi to hĺbku mojej samoty. Nebudem chýbať nikomu? Ani vy mi nebudete chýbať.

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: Nauč sa narábať s videokamerou

5.5 SLOBODNE SA PREZENTUJEM

2:00 hod. / členitý terén, napoly zbúraný dom

Animátor zoznámi chalanov so základnými zásadami pri používaní videokamery.

Kto by nepoznal známu počítačovú hru z pohľadu prvej osoby – counter strike? Skupina sa rozdelí na counter terrorist (protiteroristickú jednotku) a terrorist (terroristickú jednotku). Vymyslí sa krátky scenár a dobré miesto na natáčanie krátkeho príbehu. Môže to byť klasika – pôjde v ňom o to, aby boli všetci z jednej skupiny zabití alebo o splnenie nejakej úlohy (napr. zničiť alebo položiť bombu, zachrániť rukojemníkov...), záleží na tvorivosti skupiny. Chalani tento príbeh môžu natočiť na kameru tak, že kameru majú v jednej ruke, v druhej pištole. Bude to záber z pohľadu jedného a bude mu vidno ruku, v ktorej je zbraň. Tak by si mal každý vyskúšať natáčanie na kameru. Následne si chalani môžu vyskúšať aj strihanie záberov a vytvorenie príbehu.

Vysvetlenie: Je dôležité, aby chalani v mediálnom svete neboli len konzumenti. Sami sa majú stať protagonistami v mediálnom svete. Ak by bolo vhodné, je dôležité, aby svoje video mali kde prezentovať, napr. pred vlastnými rodičmi.

V podstate ide o klasický príbeh boja dobra a zla. V ňom si chalani vyskúšajú rôzne role - byť na strane dobra alebo zla. Ako je to byť zlým a ako dobrým?

Základné symboly: kamera

Vytvoriť si základné zručnosti zaobchádzania s kamerou, vedieť sa prezentovať v oblasti médií. Zažiť boj dobra a zla a vyskúšať si tieto role.

Môže prebehnúť spontánne pri prehrávaní si záberov. Animátor podčiarkne dôležitosť práce v médiách, vedieť sa prezentovať, vedieť, čo chceme povedať a zvoliť aj vhodnú formu pre prezentovanie týchto myšlienok.

Vovádzať ich do rôznych situácií – stimulovať ich, dať vidieť rodičom ich syna inak. Keďže rodičia ho vnímajú stále rovnako, tak ho vracajú naspäť tam, odkiaľ nemôže vyjsť. Treba, aby sa deti pred rodičmi prezentovali ako tí, ktorí niečo dokážu.

Pomôcky: kamera, ostatné pomôcky pre natáčanie a strihanie videa

Keby sa kamera vedela modliť, o čo by Boha prosila?

Úloha: Natočiť video s (vtipnou) myšlienkou a zavesiť na internet.

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: Zisti, koľko musí animátor venovať zo svojho času stretnutiu (za týždeň), aby fungovalo? Prípadne - zúčastniť sa platenej brigády.

ANGAŽOVANIE SA - ANIMÁTORSTVO

5.6

1:30 hod. / stredisko a okolie

Stretnutie sa bude konať v blízkosti strediska. Tu po jednom, ako prichádzajú chalani, im dáva animátor špeciálne úlohy – konkrétne úlohy pomoci, ktoré budú musieť splniť buď v meste alebo v stredisku.

Animátor sa snaží vystihnúť dary a schopnosti, ktoré chalani majú. Potom každému chalanovi povie, čo má urobiť. Úlohy majú byť jednoduché, nie moc dlhé a namáhavé, aby ich neprestali baviť (a potom by už robili len „haluze”).

Potom sa všetci stretnú v stredisku.

Vysvetlenie: Je potrebné chalanov zapájať do činnosti pre druhých. Od upratania strediska, cez pomoc v animátorstve, prípadne pomoc s inými technickými vecami, či niekde mimo strediska. Každý, kto len konzumne prijíma a nikdy sa nedáva do služby, utvára si sám v sebe vedomie nepotrebnosti. (Ak by som tu nebol, nikomu by som nechýbal) Povedomie, že sme užitoční pre druhých, dokáže priniesť veľkú radosť a nadšenie, ktoré sa odrazia na celej partii.

Začať robiť niečo pre druhých tiež znamená uvedomiť si bohatstvo, ktoré dostávam. Uvedomiť si, čo to stojí druhých starať sa o mňa.

Iba v službe sa mení svet, moje okolie, moje stredisko. Inak zostávame v zajatí indiferentizmu – je mi všetko jedno a nič sa ma netýka.

Základné symboly: animátor

Dať chalanom prvé úlohy v oblasti angažovania sa.

- Povedz tri veci, ktoré si vážiš na svojom animátorovi.
- Vymenuj troch ľudí, ktorí pre teba niečo urobili zadarmo.
- Aký zážitok, ktorý si ty v stredisku zažil, by si rád dal zažiť aj druhým?
- Ako konkrétne by som mohol pomáhať v stredisku? (napr. zapojiť sa do prípravy animátorov a pomáhať pri organizovaní táborov...)

Pomôcky: veci potrebné na splnenie úloh

Každý vyjadri vďaku za to, čo mu niekto nezištne urobil. Potom sa prečíta: Jn 13, 3-15. Služba je základným prejavom lásky. Boh sám si zobral zásteru, vyhrnul rukávy, nalial vody a každému z nás umyl nohy. Aby sme boli ochotní navzájom si slúžiť – umývať nohy.

Úloha: S čím treba v stredisku (okolí) niečo spraviť?

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: Vymysli nejakú „haluz“, ktorá ostatných zabaví.

5.7 VAZALSTVO S BOHOM

1:30 hod. / hocikde

Môžu zhrnúť všetko to, čo ohľadom slobody spomínali doteraz.

„Hecovacie“ play off. Animátor pripraví lístočky, na ktorých sú úlohy viac – menej nepríjemné („haluzné“). Každý si ťahá a snaží sa splniť to, čo je na nich napísané. Ak to niekto splní, ide ďalej a keď nie, tak skončil. Ide o to, kto túto súťaž vyhrá.

Vysvetlenie: Dospievanie je obdobím skúšania mnohých vecí. Je to normálne a predsa sú veci, ktoré sa nemajú skúšať. Ide v nich buď o vlastný život alebo o život toho druhého.

Ak chalani vyskúšajú zlé veci, nie je to najhoršia vec, ale treba sa z nej vedieť poučiť, vedieť robiť pokánie, ak je to hriech a vrátiť sa z tejto cesty skôr, ako vznikne závislosť. Prípadne by mal prísť za niekým a poprosiť ho o pomoc, aby sa v tej veci neuzavrel sám.

Základné symboly: zmluva

Pomenovať veci, ktoré sa v živote môžu a ktoré by sa nemali skúšať. Predstaviť Boha, ktorý ide do vzťahu s človekom naplno bez toho, aby svoju lásku len na niekom skúšal.

- Povedz tri veci, ktoré by si chcel vyskúšať?
- Tri veci, ktoré by si nechcel vyskúšať? Prečo? Nieкто ti povedal, že to nie je dobré? Kto?...
- Čo si už doteraz vyskúšal a nikomu by si to neradil robiť/alebo by si to niekomu radil vyskúšať?
- Čo človek môže vyskúšať len raz? (zjesť muchotrávku... ;)
- Sú nejaké veci, ktoré sa nemajú skúšať, lebo do nich človek musí ísť hneď od začiatku naplno, aby niekomu neublížil/neklamal?

Pomôcky: lístočky s „hecujuúcimi“ úlohami

Boh bol v očiach Izraelitov Bohom, ktorý je najsilnejším bojovníkom a kráľom. V tých časoch uzatvárali mocní králi zmluvy so slabšími a tí sa stávali ich vazalmi. Za to, že vazal slúžil svojmu kráľovi, mal isté výhody a mohol počítať s ochranou mocného panovníka.

Boh to s človekom neskúšal. Rozhodol sa stvoriť človeka a to aj za cenu, že jeho láska nebude opätovaná. Dokonca z vlastnej jednostrannej iniciatívy uzavrel s človekom zmluvu. Boh prisľúbil, že bude na strane človeka, bude ho požeňovať a hoci človek je neverným vazalom, podpísal ju. Išiel až tak ďaleko, že dal svojho Syna Ježiša Krista ľuďom a tí ho ukrižovali. On bol ten, kto tú Božiu zmluvu podpísal svojou krvou. Je na tebe, aby si túto zmluvu podpísal alebo odmietol. Aby si stal jeho vazalom. Jediným, kto môže byť v tejto zmluve neverným, si ty. Naša sloboda je však v tom, že zostávame vazalmi Boha, vytvárame si s ním vzťah, plníme jeho vôľu, ďakujeme mu a plníme jeho prikázania.

Boh teda ide do vzťahu s tebou naplno, nie je to len skúška... Vzťahy sa nikdy nevytvárajú na skúšku! Buď do nich idem naplno (no nie naivne), alebo toho druhého klamem.

Úloha: Vyskúšať novú vec, ktorá je dobrá.

Naladenie chlapcov na nasledujúce stretnutie: Všimaj si, ako ľudia okolo teba hovoria o Bohu. Hovoria o ňom vôbec?

Zhodnotenie stretnutia: Animátori zhodnotia, nakoľko chalani dokážu vstupovať do činnosti pre druhých. Nakoľko sú otvorení, ochotní robiť niečo nezištné pre ostatných. Takisto by mali zhodnotiť, ako sa chalansom v tejto etape darilo pochopiť podstatu slobody, ktorá nie je v tom, že si robím, čo chcem. Naopak, je to práve často vďaka vzťahom s druhými a Bohom, že chápem, čo vlastne v skutočnosti chcem.

PRÍLOHY

Príloha 5.1 - Test závislosti na internete²

- Ako často sa ti stáva, že zostaneš na „nete“ dlhšie ako si pôvodne myslel?
- Ako často zanedbávaš domáce povinnosti, aby si mohol byť dlhšie on-line?
- Ako často sa rozhodneš radšej sedieť za internetom ako ísť medzi ľudí?
- Ako často vytváraš nové priateľstvá s ľuďmi na „nete“?
- Ako často sa na teba iní sťažujú, že tráviš veľa času on-line?
- Ako často sa ti stane, že si nestihnješ spraviť domáce úlohy alebo sa naučiť do školy, lebo si sedel za internetom?
- Ako často ideš ešte skontrolovať e- mail predtým, ako by si mal už robiť niečo iné?
- Ako často si nervózny, keď ťa rodičia vyhánajú od počítača?
- Ako často zaujímaš obranné alebo tajnostkárске postoje, keď sa ťa niekto spýta, čo si robil na internete?
- Ako často si sadneš za internet, aby si zabudol na myšlienky, ktoré ťa ťažia?
- Ako často si už nedočkavý, kedy už budeš môcť byť zase za internetom?
- Ako často mávaš obavy, že život bez internetu by bol nudný, prázdny a bez radosti?
- Ako často kričíš, keď ťa niekto za internetom vyrušuje?
- Ako často ideš spať neskoro v noci, pretože surfuješ po internete?
- Ako často si nervózny, keď vám vypadne doma internet?
- Ako často si hovoríš za internetom „už len minútku“?
- Ako často si sa snažil skrátiť čas trávený za internetom, ale neúspešne?
- Ako často sa snažíš pred druhými zakryť, že si bol príliš dlho za internetom?

² <http://psychcentral.com/netaddiction/quiz/>

- Ako často zabúdaš na svet, keď si za internetom?
- Ako často si uvedomíš, že nemáš čas na modlitbu, lebo si dlho za internetom?

0 - nikdy

1 – málokedy

2 – občas

3 – pravidelne

4 – často

5 - vždy

Spočítaj si body a tu sú výsledky:

20 -49 bodov – si priemerný používateľ internetu. Možno občas si na „nete“ trošku dlhšie, ale máš nad tým kontrolu.

50-79 bodov – Zažívaš občasné alebo pravidelné problémy s internetom. Mal by si si uvedomiť jeho celkový dopad na tvoj život.

80 -100 bodov – Používanie internetu ti spôsobuje vážne problémy v živote. Mal by si prehodnotiť dopad internetu na tvoj život. A mal by si si uvedomiť všetky problémy, ktoré ti internet spôsobuje.

Skontroluj si najmä otázky, na ktoré si odpovedal vždy a často a môžeš si uvedomiť napr. že zanedbávaš domáce práce, priateľov a pod. A ak pravidelne v noci surfuješ na internete, určite to spôsobuje problémy v rodine a aj v škole.

POUŽITÁ LITERATÚRA

- ALEXANDER, P.-ALEXANDER, D.: *Ilustrovaná príručka k Biblii*, Banská Bystrica, Slovenská biblická spoločnosť 2001
- BARANYAI, L.- STREČKOVÁ, A. a kol.: *Kultúra a umenie výchovy*, Bratislava, DOMKA 2009
- BENEDIKT XVI.: *Ježiš Nazaretský*, Trnava, Dobrá kniha 2007
- BOZZOLO, A.: *Il Matrimonio - poznámky pre študentov*, 2005-2006
- BRAMBILLA, F.G.: *Antropologia Teologica*, Brescia, Queriniana 2005
- BROWN, R. E.- FITZMYER, J. A.- MURPHY, R. E.: *Grande Commentario Biblico*, Brescia, Queriniana 2002
- BROWN, R.E.: *Kristus v advente*, Trnava, Dobrá kniha 2000
- CARELLI, R.: *La Confessione - poznámky pre študentov*, 2004-2005
- CARELLI, R.: *Pellegrina della fede - poznámky pre študentov*, 2004-2005
- DEBERGÉ, P.: *Amore e sessualità nella Bibbia*, Miláno, San Paolo Edizioni 2002
- FULLA, M.: *Antropológia ženy*, Bratislava, Don Bosco 2004
- GILLINI, G.- ZATTONI, M.: *Ben-essere in famiglia*, Brescia, Queriniana 2004
- GILLINI, G.- ZATTONI, M.: *Il piercing nell'anima*; Miláno, Ancora 2005
- GILLINI, G.- ZATTONI, M.: *L'altra trama*, Miláno, Ancora 1997
- GNILKA, J.: *Ježiš Nazaretský – Poselství a historie*, Praha, Vyšehrad 2001
- HRIC, P. a kol.: *Príručka pre skautských vodcov*, Bratislava, Slovenský skauting 2004
- HRKAL, J.- HANUŠ R.: *Zlatý fond her II.*, Praha, Portál 2007
- ILOWIECKI, M.- ZASEPA, T.: *Moc a nemoc médií*, Bratislava, SAV 2003
- LASCONI, T.: *Tajomná reč tela*, Bratislava, Don Bosco 2001
- La verità vi farà liberi; Conferenza Episcopale Italiana (Catechismo degli adulti), Libreria Editrice Vaticana, Rím 1995
- LENCZ, L.- KRÍŽOVÁ, O.: *Metodický materiál k predmetu Etická výchova*, Prešov, Metodicko-pedagogické centrum v Prešove 2004
- LENCZ, L.- KUDLÁČOVÁ, B.: *Otče náš a Desatoro ako ich nepoznáme*, Nové mesto, vyd. Nové mesto 1994
- LYNN, D.: *Debatník 1. časť*, Bratislava, Nová nádej 1999
- MIKLUŠČÁK, P.: *Kristológia I.*, Spišské Podhradie, Spišská Kapitula 1996
- NEMECKÁ BISKUPSKÁ KONFERENCIA 1995: *Život z víry*, České Budějovice 1998
- PESCHKE, K.H.: *Křesťanská etika*, Praha, Vyšehrad 2004
- RICOEUR, P.: *Le conflit des interprétations*, Paris 1969
- SERENTHÁ, M.: *Gesú Cristo ieri, oggi esempre*, Turín, Elle di ci 1982

SESBOÜÉ, D.: *Dizionario di Teologia Biblica*, Turín, Marietti 1971

ŠPIDLÍK, T.: *Duchovní jednota nové Evropy*, Olomouc, Centrum Aletti, 2007

STAROZÁKONNÍ PŘEKLADATELSKÁ KOMISE: *Výklady ke Starému zákonu I.*, Praha, Česká biblická společnost 1991

Materiály pre vnútornú potrebu saleziánskej rodiny:

Príprava na Festu 1998

Webové stránky:

www.bergogliolibri.it/book/Brown_Fitzmyer_Murphy/GRANDE_COMMENTARIO_BIBLICO_CV0597-www.ekokurs.cz/Ekokurs/isev/hryframe/vrazda.htm

www.hranostaj.cz/hra156 (Latrina)

www.hranostaj.cz/hra385 (Hra Wagner)

www.ladislavspacek.cz/ (Etiketa)

pdvelehrad.cz/prezentace.php (Fantastický výlet)

psychcentral.com/netaddiction/quiz/

www.skaut.cz/novyprogram

www.tvlux.sk/archiv/play/22 (Jozef Kováčik, O manipulácii v médiách)
IT.htm

www.tvlux.sk/archiv/play/30 (Štúdio AHA, relácia č.1, vzťahy)

sk.wikipedia.org/wiki/konšpiračná_teória

sk.wikipedia.org/wiki/Stephen_Hawking

sk.wikipedia.org/wiki/V%C3%A4z%C5%88ova_dilema

www.youtube.com (tank v San Domingo 1995, vid' „Stolen tank“)

www.zsnedvedova.cz/machacek/stranky/pravidla.htm